

„Sporirea responsabilității Guvernului prin monitorizarea reformei în sectorul justiției”

Raport trimestrial Nr 5 de monitorizare a implementării Strategiei de Reformă în Sectorul Justiției

Perioada de monitorizare 01 ianuarie – 31 martie, 2014

Chișinău – 2014

Autori:

Alexandru Postica, Asociația Promo-LEX

Olesea Stamate, Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)

Pavel Postica, Asociația Promo-LEX

Coordonatoare de ediție Olga Manole, Asociația Promo-LEX

Corectoare text în limba Română: Rodica Mahu

Traducere text în limba Engleză: Lucia Aprodu

Procesare computerizată: „Depol Promo” SRL

Toate drepturile protejate. Conținutul Raportului poate fi utilizat și reprodus în scopuri non-profit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX cu condiția indicării sursei de informație.

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

Asociația PROMO-LEX

str. Dumitru Rîșcanu, 11/41, Chișinău, Moldova

Tel./fax: 00 373 22 450024

E-mail: info@promolex.md

www.promolex.md

AGER

Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)

str. T. Balta, 7/1, MD-2012, Chișinău, Moldova

Tel: (+373) 69988822

E-mail: olesea.stamate@ager.md

www.ager.md

Uniunea Europeană

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova

Str Kogălniceanu, 12

MD 2001 Chișinău, Moldova

Tel: (+373 22) 50 52 10

Fax: (+373 22) 27 26 22

Fundația Est Europeană (Moldova)

Str. 31 August 1989, of 98, Chișinău, Moldova

Tel: (+373 22) 23-53-43

Fax: (+373 22) 54-23-38

E-mail: info@eef.md

www.eef.md

Raportul a fost elaborat în cadrul proiectului “Monitorizarea reformei sectorului justiției pentru sporirea responsabilității Guvernului”, implementat de către Asociația Promo-LEX și Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană. Proiectul este co-finanțat de Fundația Est-Europeană, din resursele acordate de Guvernul Suediei prin intermediul Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida) și Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei/DANIDA

Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene, Fundației Est-Europeană, Guvernului Suediei, Sida sau al Ministerului Afacerilor Externe al Danemarcei/DANIDA.

CUPRINS

Abrevieri	4
Introducere	5
Sumar Executiv	7
Capitolul I. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului I	11
Capitolul II. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului II	15
Capitolul III. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului III	22
Capitolul IV. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului IV	27
Capitolul V. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului V	29
Capitolul VI. Evaluarea implementării activităților din cadrul Pilonului VI	32
Capitolul VII. Evaluarea implementării activităților din Pilonul VII	35
Capitolul VIII. Monitorizarea ședințelor de judecată și evaluarea nivelului de satisfacție a justițiabililor față de actul de justiție	37
Concluzii	61

ABREVIERI

BNS	Biroul Național de Statistică
CNA	Centrul Național Anticorupție
CNAJGS	Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat
CNEJ	Centrul Național de Expertize Judiciare
CNI	Consiliul Național de Integritate
CPC	Codul de Procedură Civilă
CpDOM	Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova
CP	Codul Penal
CPC	Codul de Procedură Civilă
CPP	Codul de Procedură Penală
CRJM	Centrul de Resurse Juridice din Moldova
CSJ	Curtea Supremă de Justiție
CSM	Consiliul Superior al Magistraturii
CSP	Consiliul Superior al Procurorilor
CtEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
DIP	Departamentul Instituțiilor Penitenciare
DGL	Direcția Generală Legislație
HG	Hotărâre de Guvern
GL	Grup de lucru
IGP	Inspectoratul General al Poliției
INJ	Institutul Național al Justiției
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MDRC	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
ME	Ministerul Economiei
MF	Ministerul Finanțelor
MJ	Ministerul Justiției
MMPSF	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
MS	Ministerul Sănătății
MTIC	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor
OCP	Oficiul Central de Probațiune
PA	Planul de Acțiuni
PG	Procuratura Generală
PIGD	Programul integrat de gestionare a dosarelor
ROLISP	Programul USAID de Consolidare a Instituțiilor Statului de Drept
SIS	Serviciul de Informații și Securitate
SRSJ	Strategia de Reformă în Sectorul Justiției
SV	Serviciul Vamal
UNEJ	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești

INTRODUCERE

Raportul de față a fost elaborat în cadrul proiectului „Sporirea responsabilității Guvernului prin monitorizarea Reformei în Sectorul Justiției”, implementat de Asociația Promo-LEX și Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER), realizat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene.

Monitorizarea se axează pe observarea a două componente de bază: evaluarea realizării activităților cuprinse în Planul de Acțiuni pentru implementarea SRSJ și monitorizarea ședințelor de judecată.

În misiunea de monitorizare sunt implicați 36 de monitori naționali, activitatea cărora este coordonată de un Coordonator de Rețea și de trei experți naționali ce formează Echipa de Analiză. Rețeaua de monitori va urmări desfășurarea ședințelor de judecată la judecătoriile de sector și raionale, Curțile de Apel și CSJ, precum și instanțele specializate. În total, vor fi monitorizate 1872 de ședințe de judecată. De asemenea, monitorii vor întocmi trimestrial câte un raport în care vor fi trecute progresele în implementarea activităților indicate în Planul de acțiuni, verificate în teritoriu.

Metodologie. *Ghidul metodologic pentru monitorizarea implementării SRSJ* prevede mecanismul de monitorizare a realizării activităților prevăzute în Planul de acțiuni, inclusiv prin chestionarea subiecților/instituțiilor relevanți/relevante, pentru a stabili rezultatul acestor acțiuni (studii efectuate, proiecte de lege elaborate, metodologii aprobate etc.). Astfel, au fost formulate constatări în legătură cu răspunsurile la întrebările din raportul trimestrial. Monitorii au intervievat în fiecare centru raional avocați, reprezentanți ai birourilor de executare, notari, mediatori, reprezentanți ai oficiilor teritoriale ale CNAJGS pentru a stabili în ce măsură subiecții respectivi sunt cunoscuți și în legătură cu ce activitate anume; dacă au fost sau nu implicați în realizarea acesteia; și care este părerea lor despre activitatea respectivă. Totodată, pentru a evalua eficient executarea fiecărei activități, au fost realizate interviuri cu reprezentanții tuturor instituțiilor responsabile pentru implementarea acestora, dar și cu instituțiile beneficiare.

În cadrul Raportului au fost analizate două categorii de acțiuni/activități, după cum urmează:

- Acțiuni cu termen de realizare: trimestrul I, 2014.
- Acțiuni restante (până la 31 decembrie 2013).

Totodată, pentru a putea fi urmărite mai ușor, acțiunile au fost grupate pe următoarele șapte categorii:

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme;

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională;

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente;

Grupul IV. Activități de formare profesională pentru diferiți subiecți din sectorul justiției;

Grupul V. Elaborarea și utilizarea mecanismelor de sensibilizare și de informare;

Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentului. Modernizarea programelor;

Grupul VII. Crearea și eficientizarea activității organelor din sectorul justiției (comisii, colegii etc.).

Asociația Promo-LEX și Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER) aduc sincere mulțumiri tuturor actorilor care au dedicat timp și atenție monitorilor și au răspuns la întrebările formulate de aceștia, contribuind astfel la elaborarea raportului de față.

SUMAR EXECUTIV

Rezultatele celui de-al cincilea Raport de monitorizare a implementării reformei în sectorul justiției ne permit să facem câteva constatări esențiale.

Din păcate, constatăm că progresul în implementarea Planului de Acțiuni este în continuare destul de lent. Astfel, din 264 de acțiuni planificate pentru a fi realizate până la 31 martie 2014, 157 au fost realizate, iar 107 sunt în continuare nerealizate, ceea ce constituie, respectiv, un raport procentual de 59% față de 41%. Chiar dacă raportul procentual denotă o creștere pozitivă comparativ cu raportul precedent, ne îngrijorează faptul că deși pentru perioada de referință au fost planificate foarte puține acțiuni, nici acelea nu au fost realizate (din șapte a fost realizată doar una). Iar în cazul pilonilor la care nu au fost planificate deloc acțiuni pentru această perioadă, nu am observat o activitate deosebită în recuperarea acțiunilor restante.

Totodată, trebuie să evidențiem faptul că în perioada de raportare au fost prezentate două studii fundamentale pentru reformarea sistemului judecătoresc, și anume, studiul cu privire la optimizarea dislocării instanțelor judecătorești și cel cu privire la necesitatea specializării judecătorilor. Ambele studii au fost realizate de CRJM, și ne exprimăm speranța că acestea vor încuraja actorii responsabili să realizeze cât mai curând acțiuni subsecvente.

Deocamdată, nu putem atesta o veritabilă luptă contra corupției. Cele câteva dosare penale pornite în privința unor judecători, precum și sentința de condamnare la 7 ani privațiune de libertate a unui judecător din Telenesti¹ pentru o mită în valoare de 200 de dolari SUA nu demonstrează intenția veritabilă a autorităților de a extirpa corupția din sistemul justiției, or, judecătorii care au comis erori grave în aplicarea legii și în exercițiul funcției rămân neatinși.

Pe de altă parte, societatea civilă este nemulțumită de faptul că la apelurile sale nu primește niciun răspuns. Astfel, la finele anului 2013, mai multe organizații au semnat un Apel comun către Președintele RM pentru ca acesta să nu promulge Legea cu privire la avocatul poporului adoptată în lectura a doua la 23 decembrie 2013. În lipsa unui răspuns pe marginea Apelului, organizațiile au înaintat un apel repetat, la o lună de la primul², însă și acesta a avut aceeași soartă. În prezent, etapa actului legislativ este incertă, pe pagina web a Parlamentului fiind indicată sintagma „în tranziție”.³

Capacitatea instituțională

Constatăm în continuare o activitate bună a secretariatului grupurilor de lucru, care asigură buna desfășurare a ședințelor, precum și accesibilitatea materialelor acestora pe pagina web dedicată reformei. În același context, pe secțiunea dedicată studiilor/rapoartelor de pe pagina web a ministerului a fost creată o rubrică pentru produsele realizate în vederea implementării SRSJ. Nu toate studiile/rapoartele pot fi deocamdată găsite acolo, dar se atestă un efort pentru mărirea gradului de transparență din partea actorilor responsabili.

Proiectul de Suport pentru Coordonarea Implementării Reformei în Sectorul Justiției a elaborat o metodologie nouă privind monitorizarea și raportarea realizării acțiunilor în cadrul SRSJ, prin intermediul căreia fiecărei acțiuni îi este acordată o anumită pondere, în conformitate cu importanța acesteia pentru atingerea obiectivului domeniului de intervenție respectiv. Această

1 <http://www.zdg.md/video/video-judecatorul-prins-cu-200-de-dolari-mita-condamnat-la-7-ani-de-inchisoare>

2 <http://crjm.org/news/view/261>

3 <http://www.parlament.md/ProcesullLegislativ/Proiectedeacteleislative/tabid/61/LegislativId/1927/language/ro-RO/Default.aspx>

metodologie a fost prezentată, secretariatul fiind instruit pentru utilizarea acesteia și urmează ca următorul raport de monitorizare să ia în calcul cele propuse de metodologia nouă.

Realizările în cadrul pilonului I

Deși pentru perioada de raportare, conform PA al SRSJ nu au fost planificate acțiuni, instituțiile responsabile nu au fost foarte active în recuperarea acțiunilor restante. Astfel, menționăm realizarea a patru acțiuni dintre cele restante, dintre care trei au fost implementate cu ajutorul CRJM. Deși întârziate, acțiunile respective constituie baza pentru realizarea unor acțiuni subsecvente, a căror implementare era blocată de nerealizarea acestor trei studii.

Trebuie să menționăm faptul că, din cele 23 de acțiuni care în continuare rămân a fi nerealizate în cadrul acestui Pilon, opt au termenul de realizare din 2012.

Realizările în cadrul pilonului II

Conform Planului de Acțiuni pentru implementarea Strategiei de Reformă în Sectorul Justiției pentru anii 2011 – 2016, în cadrul Pilonului II sunt prevăzute pentru realizare în total *84 de acțiuni*. Până în trimestrul I, anul 2014 (31 martie 2014), trebuia finalizate 43 de acțiuni. Dintre acestea, 24 au fost realizate, iar altele 19 – nu au fost realizate. Pe parcursul perioadei de raportare (1 ianuarie – 31 martie 2014), nu a fost realizată nicio acțiune din cele cinci scadente. Totuși au fost realizate două acțiuni din cele rămase restante la începutul perioadei de raportare.

Realizările în cadrul pilonului III

Apreciem efortul depus de către CNAJGS în vederea realizării acțiunilor de care este responsabil, astfel că această instituție a reușit să finalizeze prin publicare a trei studii referitoare la activitatea CNAJGS, diminuând astfel cota acțiunilor nerealizate.

De asemenea, remarcăm faptul că au fost realizate alte două acțiuni referitoare la modificarea cadrului legal ce reglementează activitatea executorilor judecătorești. Astfel, Parlamentului i-au fost propuse modificările la Codul de Executare și Legea cu privire la executorii judecătorești (**3.3.2. punctul 2 și 3.2.1. punctul 2**). Cu toate acestea, UNEJ a reacționat destul de dur cu referire la unele propuneri de modificare. În opinia UNEJ, modificările nu vor duce la consolidarea instituțională și funcțională a noului sistem de executori judecătorești privați, ci, din contra, va crea o dependență față de MJ. Prin urmare, executorii judecătorești vor fi discriminați în raport cu alte profesii conexe sistemului justiției.

Totodată, în cadrul ședinței GL III din 24.01.2014, s-a decis ca acțiunea **3.3.1. punctul 3**. Elaborarea regulamentului privind executarea hotărârilor CtEDO să fie declarată desuetă. Această decizie a fost adoptată în legătură cu faptul că noua Lege cu privire la Agentul guvernamental va institui un mecanism de control parlamentar al executării hotărârilor CtEDO, prin urmare, nu va mai fi necesară elaborarea altor acte.

Realizările în cadrul pilonului IV

Deși pentru perioada de raportare, conform Planului de Acțiuni al SRSJ, nu au fost planificate acțiuni noi, instituțiile responsabile nu au reușit să finalizeze niciuna din acțiunile restante. Astfel, din cele 11 acțiuni restante nu a fost realizată niciuna.

Realizările în cadrul pilonului V

Conform Planului de Acțiuni pentru implementarea Strategiei de Reformă în Sectorul Justiției pentru anii 2011 – 2016, în cadrul Pilonului V sunt prevăzute pentru realizare în total *28 de acțiuni*. Până în trimestrul I anul 2014 (31 martie 2014), trebuia finalizate 20 de acțiuni. Dintre acestea, 11 au fost realizate, iar altele nouă – nu au fost realizate. Pe parcursul perioadei de raportare (1 ianuarie – 31 martie 2014), a fost realizată singura acțiune scadentă. De asemenea, a fost realizată și o acțiune din cele rămase restante la începutul perioadei de raportare.

Realizările în cadrul pilonului VI

Conform Planului de Acțiuni pentru implementarea Strategiei de Reformă în Sectorul Justiției pentru anii 2011–2016, în cadrul Pilonului VI sunt prevăzute pentru realizare în total *100 de acțiuni*. Până în trimestrul I, anul 2014 (31 martie 2014), trebuia finalizate 45 de acțiuni. Dintre acestea, 30 au fost realizate, iar altele 15 – nu au fost realizate. Pe parcursul perioadei de raportare (1 ianuarie – 31 martie 2014), a fost realizată o acțiune din cele rămase restante la începutul perioadei de raportare.

Realizările în cadrul pilonului VII

Deși pentru perioada de raportare, conform PA al SRSJ nu au fost planificate acțiuni, instituțiile responsabile nu au reușit să finalizeze nici una din acțiunile restante. Astfel, din cele șapte acțiuni restante, niciuna nu a fost realizată, iar mai mult de jumătate dintre acestea sunt cu termenul expirat încă în 2012.

Monitorizarea ședințelor de judecată

Datorită efortului depus de echipa de monitori în primul trimestru al anului 2014, au fost monitorizate 300 de ședințe de judecată în toate instanțele de judecată din țară. Astfel, au fost monitorizate 153 de ședințe penale/contravenționale și 147 de ședințe civile. Totodată, au avut posibilitatea de a completa chestionare cu privire la satisfacție 480 de participanți la procese.

În urma analizei informației obținute, constatăm că nu au fost stabilite anumite tendințe negative, comparativ cu trimestrele precedente.

Un indicator pozitiv al creșterii îl constituie numărul ședințelor care au fost înregistrate, care a crescut cu 12% comparativ cu trimestrul IV al anului 2013. În același timp, a crescut și numărul ședințelor care s-au desfășurat în sălile de ședințe, cu circa 10%.

Printre deficiențe putem menționa problemele legate de facilitățile instanței, care au fost apreciate negativ de aproximativ 20% din avocați și justițiabili. De cele mai multe ori se invocă elementele birouri pentru studierea dosarelor, vestiarele pentru avocați și, nu în ultimul rând, funcționarea veceurilor în incinta instanțelor de judecată.

Monitorizarea paginilor web ale instanțelor judecătorești

Pe parcursul lunilor februarie-martie 2014, observatorii au monitorizat buna funcționare și accesibilitatea paginilor web ale instanțelor judecătorești. În vederea realizării acestei monitorizări, le-au fost formulate trei întrebări esențiale:

1. Se publică sau nu pe pagina web agenda ședințelor?
2. Se publică sau nu la timp hotărârile instanței?
3. Paginile web dispun de un motor de căutare?

Astfel, în perioada nominalizată, au fost monitorizate 50 de pagini web ale instanțelor judecătorești din țară. Observatorii au constatat că, în 12 cazuri din 50 (sau **24%**), agendele **nu se publică pe pagina web**. Au fost constatate și cazuri în care agenda publicată pe pagina web nu coincidea cu cea afișată în instanță.

În ceea ce privește cea de-a doua întrebare, în doar 22 de cazuri (sau **44%**) hotărârile instanței **sunt publicate la timp pe pagina web**. Totodată, au fost observate cazuri când, deși au fost publicate, acestea nu se deschideau. În unele cazuri, nu s-au publicat timp de o lună hotărâri pe pagina web.

Deși majoritatea absolută a paginilor dispune de un motor de căutare, doar în 35 de cazuri (sau 70%) acesta este cât de cât eficient, de cele mai multe ori însă observatorii constatând disfuncții ale motorului de căutare.

Notă: Experții au considerat oportună evitarea repetării textului pentru acțiunile restante nerealizate în fiecare raport, astfel, acestea au fost prezentate sub formă de tabel, la sfârșitul fiecărui pilon. În consecință, textul raportului este în continuare structurat pe piloni, iar fiecare dintre aceștia, pe compartimente: acțiuni curente și restante. În compartimentul acțiuni curente, sunt supuse analizei atât acțiunile realizate, cât și cele nerealizate. Iar la compartimentul acțiuni restante, în text, se prezintă acțiunile care au fost finalizate pe parcursul perioadei de raportare, cele nerealizate fiind menționate în tabel.

Capitolul I

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI I

Capacitatea instituțională. Pe parcursul primului trimestru al anului 2014, GL pentru monitorizarea implementării acțiunilor pentru Pilonul I al Strategiei s-a întrunit în cadrul a două ședințe, la 30 ianuarie și 28 februarie. În cadrul primei ședințe, a fost aprobat Raportul de activitate pentru 2013, iar în cadrul celei de-a doua, Planul de Activitate pentru 2014. Astfel, GL a fost mai activ și mai punctual în comparație cu anul 2013, când Planul de Activitate a fost aprobat spre sfârșitul anului.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL I, 2014

Pentru trimestrul I, 2014, nu urmau a fi finalizate acțiuni în cadrul acestui pilon.

2. ACȚIUNI RESTANTE (până la 31 decembrie 2013)

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 1.1.1. Optimizarea hărții de dislocare a instanțelor judecătorești în scopul consolidării capacităților instituționale ale instanțelor, optimizarea numărului de judecători și asigurarea utilizării cât mai eficiente a resurselor disponibile.

Acțiunea 1.1.1. punctul 1. *Efectuarea studiului de oportunitate privind optimizarea hărții dislocării instanțelor judecătorești în scopul consolidării capacităților instituționale ale instanțelor, optimizarea numărului de judecători și asigurarea utilizării cât mai eficiente a resurselor disponibile.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, CSM
- Indicator de performanță: Studiul elaborat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune realizată**

Această acțiune a fost realizată de către CRJM, studiul fiind lansat pe 12.02.2014. Deocamdată studiul nu este disponibil online, nici pe pagina CRJM, nici pe cea a MJ. Un comunicat de presă în acest sens este plasat pe pagina CRJM.

Domeniul specific de intervenție: 1.3.3. Asigurarea specializării judecătorilor pe cauze specifice și examinarea oportunității creării sistemului de instanțe administrative.

Acțiunea 1.3.3. punctul 1. *Efectuarea unui studiu și formularea de recomandări privind necesitatea specializării judecătorilor pe cauze specifice.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM, MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat, recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune realizată**

Această acțiune a fost realizată cu ajutorul CRJM, iar studiul a fost prezentat pe 12.02.2014. În acest moment, din păcate, studiul nu este disponibil nici pe pagina web a MJ, nici pe cea a CRJM.

Acțiunea 1.3.3. punctul 5. *Efectuarea studiului privind oportunitatea creării sistemului de instanțe administrative.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM, MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat, recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune realizată**

În studiul său pentru acțiunea 1.3.3. punctul 1, CRJM s-a referit și la crearea instanțelor administrative, opinând că acestea nu-și au rostul sau justificarea.

Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 1.2.3. Revizuirea regulilor procedurale în vederea optimizării, sporirii transparenței și eficienței procesului de înlăptuire a justiției.

Acțiunea 1.2.3. punctul 5. *Elaborarea planului de instruire a judecătorilor privind gestionarea dosarelor și regulile de amânare a examinării cauzelor.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: CSM, INJ
- Indicator de performanță: Planul de instruire, elaborat
- **Calificativ: acțiune realizată**

Deși nu am constatat elaborarea unui plan de instruire pe această temă, am stabilit că subiectul în cauză este inclus în planul de formare continuă al INJ pentru anul 2014, astfel considerăm oportun să calificăm această acțiune drept realizată.

**Acțiuni nerealizate din grupul acțiunilor restante
(termenul-limită până la 31 decembrie 2013)**

	Acțiunea	Termen de realizare	Instituția responsabilă	Calificativul GL
Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.				
1.	Acțiunea 1.1.2. punctul 1. Efectuarea unui studiu al legislației în vigoare care reglementează cuantumul și modul de calculare a cheltuielilor de judecată, precum și al practicilor de aplicare a acestora.	Trim. II, 2012	MJ, CSM	Realizată parțial
2.	Acțiunea 1.1.6. punctul 5. Efectuarea unui studiu privind termenul inițial de numire a judecătorilor și criteriile de selectare a judecătorilor CSJ, luând în considerare standardele internaționale și cele mai bune practici în domeniu.	Trim. IV, 2013	MJ, CSM	Realizată parțial
3.	Acțiunea 1.1.12. punctul 1. Efectuarea unui studiu de fezabilitate, luându-se în considerare studiile efectuate anterior în acest domeniu.	Trim. IV, 2012	MJ	Realizată parțial
4.	Acțiunea 1.1.12. punctul 3. Stabilirea criteriilor de alocare a fondurilor pentru întreținerea și reparația clădirilor instanțelor judecătorești.	Trim. II, 2013	MJ, MF, MDRC	Realizată
5.	Acțiunea 1.2.4. punctul 1. Efectuarea unui studiu privind uniformizarea practicii judiciare și asigurarea respectării principiului securității raporturilor juridice.	Trim. IV, 2013	CSM, CSJ	Nerealizată
6.	Acțiunea 1.2.4. punctul 3. Efectuarea unui studiu privind oportunitatea creării unui portal informațional unic al tuturor instanțelor judecătorești în vederea optimizării paginilor web ale acestora.	Trim. IV, 2012	MJ, CSM, CGE	Desuetă
7.	Acțiunea 1.3.2. punctul 2. Crearea unui program online de comunicare între INJ și beneficiarii instruirii în vederea identificării domeniilor de instruire și a organizării seminarelor de instruire.	Trim. IV, 2013	INJ	Realizată parțial
Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.				
8.	Acțiunea 1.1.1. punctul 2. Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească.	Trim. IV, 2013	MJ, CSM	Nerealizată
9.	Acțiunea 1.1.2. punctul 2. Elaborarea proiectului de modificare a Legii taxei de stat nr. 1216-XII din 3 decembrie 1992, a CPC nr. 225-XV din 30 mai 2003 și a altor acte legislative.	Trim. IV, 2012	MJ, CSM, MF	Nerealizată
10.	Acțiunea 1.1.4. punctul 2. Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, precum și a altor proiecte de acte normative relevante.	Trim. II, 2013	MJ, CSM, CSJ, instanțele judecătorești	Realizată parțial
11.	Acțiunea 1.1.9. punctul 3. Elaborarea unui proiect de modificare a Constituției în vederea concretizării rolului CSM în procesul de autoadministrare a sistemului judecătoresc, a componenței și competențelor acestuia.	Trim. IV, 2013	MJ	Realizată parțial

12.	Acțiunea 1.2.1. punctul 2. <i>Revizuirea regulamentelor CSM privind transparența activității Consiliului și a instituțiilor subordonate.</i>	Trim. IV, 2012	CSM	Realizată
13.	Acțiunea 1.2.3. punctul 2. <i>Elaborarea proiectului de modificare a Codului Contravențional nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008.</i>	Trim. III, 2012	MJ	Realizată parțial
14.	Acțiunea 1.2.3. punctul 4. <i>Elaborarea standardelor privind durata actelor procesuale în cursul examinării cauzei și elaborarea metodologiei de control al aplicării acestora.</i>	Trim. IV, 2012	CSM, CSJ	Realizată parțial
15.	Acțiunea 1.3.1. punctul 2. <i>Elaborarea proiectului de modificare a unor acte legislative, inclusiv a Legii nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind INJ, a Legii nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și a Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură.</i>	Trim. IV, 2012	MJ, INJ	Realizată parțial
16.	Acțiunea 1.3.1. punctul 3. <i>Elaborarea proiectelor de modificare a cadrului normativ intern al Institutului Național al Justiției în conformitate cu modificările din legislație.</i>	Trim. II, 2013	INJ	Nerealizată
17.	Acțiunea 1.3.1. punctul 8. <i>Stabilirea unor criterii obiective de determinare a necesarului de mijloace financiare pentru instruirea inițială și continuă (INJ).</i>	Trim. II, 2013	INJ	Nerealizată
18.	Acțiunea 1.3.2. punctul 1. <i>Crearea unui sistem care să permită determinarea completă și la timp a necesităților de instruire a reprezentanților sectorului justiției (Metodologia de determinare a necesităților de instruire, elaborată și aprobată).</i>	Trim. II, 2013	INJ	Realizată parțial
19.	Acțiunea 1.3.3. punctul 2. <i>Elaborarea și aprobarea actelor normative privind specializarea judecătorilor pe cauze specifice.</i>	Trim. II 2013	CSM	Realizată parțial
Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentului. Modernizarea programelor.				
20.	Acțiunea 1.1.11. punctul 4. <i>Reutilizarea sălilor de judecată în vederea dezinstalării mecanismelor de izolare a inculpaților în timpul procesului pentru respectarea principiului prezumției de nevinovăție.</i>	Trim. IV, 2013	CSM, instanțele judecătorești	Realizată parțial
21.	Acțiunea 1.2.2. punctul 4. <i>Îmbunătățirea Programului integrat de gestionare a dosarelor.</i>	Trim. I, 2013	MJ, CSM, CTS	Realizată parțial
Grupul VII. Crearea și eficientizarea activității organelor din sectorul justiției (comisii, colegii etc.).				
22.	Acțiunea 1.3.1. punctul 4. <i>Crearea unui centru de informații juridice accesibil pentru judecători, procurori și reprezentanții altor profesii juridice.</i>	Trim. IV, 2013	INJ	Nerealizată
23.	Acțiunea 1.3.4. punctul 2. <i>Crearea comisiei unice de examinare a absolvenților INJ și a persoanelor cu vechime în muncă.</i>	Trim. II, 2012	INJ, CSM, MJ, PG	Nerealizată

Capitolul II

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI II

Capacitatea instituțională. În trimestrul I al anului 2014, GL II s-a întrunit în cadrul a trei ședințe, la data de 29 ianuarie 2014, 11 februarie 2014 și 5 martie 2014. Pe pagina web privind Reforma Justiției, la 31 martie 2014, erau publicate atât agendele ședințelor desfășurate în primul trimestru, cât și procesele-verbale ale ședințelor. În acest fel, este exclusă publicarea tardivă a informațiilor privind activitatea GL. Ședința din 29 ianuarie 2014 a fost amânată din cauza lipsei de cvorum. În cadrul primelor două ședințe ale GL, au fost puse în discuție subiectele legate de prezentarea și aprobarea Raportului anual pentru anul 2013, iar la cea de a treia ședință, aprobarea planului de acțiuni pentru anul 2014.

Cu regret, în cadrul ședințelor GL desfășurate în primul trimestru al anului 2014 nu au fost puse în discuție și nici discutate pe fond acțiunile ce urmau a fi realizate complet în perioada respectivă. Membrii GL nu le-au fost remise materiale confirmative cu privire la atingerea indicatorilor de rezultat în cadrul acțiunilor ce urmau a fi realizate pe parcursul primului trimestru.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL I, 2014

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale, propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 2.3.4. Efectuarea urmăririi penale în cadrul unui grup interdepartamental („task force group”), în caz de necesitate; eficientizarea urmăririi penale.

Acțiunea 2.3.4. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind condițiile, regulile și procedura de formare și funcționare a grupurilor interdepartamentale.*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2014
- Responsabil pentru implementare: PG, MAI, CNA, SV
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 martie 2014. Conform reprezentanților PG în cadrul GL, la ședința din 18 decembrie 2013, s-a menționat că instituția responsabilă a intervenit cu o solicitare la adresa MAI și CNA în vederea delegării unor persoane pentru crearea unui grup responsabil de realizarea acțiunii. Astfel, în raport s-a menționat că la realizarea acțiunii se lucrează intens. Membrii GL au apreciat acțiunea respectivă drept parțial realizată, în cadrul aprobării Raportului de activitate pentru anul 2013. La 31 martie 2014, pe pagina web a MJ destinată SRSJ, nu a fost publicat studiul respectiv și nici nu a fost oferit membrilor GL pentru a determina atingerea indicatorilor preconizați în strategie.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în Planul de Acțiuni nu au fost atinși, termenul de realizare a acțiunii a fost deliberat extins de către MJ cu șase luni, prin urmare, acțiunea 2.3.4. punctul 1 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.3.5. Ameliorarea capacităților profesionale ale actorilor fazei prejudiciare prin asigurarea specializării acestora.

Acțiunea 2.3.5. punctul 1. *Efectuarea studiului privind necesitatea specializării actorilor din faza prejudiciară.*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2014
- Responsabil pentru implementare: PG, MAI, CNA, SV
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 martie 2014. Conform reprezentanților PG în cadrul GL, la ședința din 18 decembrie 2013, s-a menționat că studiul va fi prezentat membrilor GL până la finele perioadei de raportare. Membrii GL au apreciat acțiunea respectivă drept parțial realizată, în cadrul aprobării Raportului de activitate pentru anul 2013. La 31 martie 2014, pe pagina web a MJ destinată SRSJ, nu a fost publicat studiul respectiv. În același timp, studiul nu a fost oferit membrilor GL pentru a determina atingerea indicatorilor preconizați în strategie.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță preconizați în Planul de Acțiuni nu au fost atinși, termenul de realizare a acțiunii a fost deliberat extins de către MJ cu șase luni, astfel, acțiunea 2.3.5. punctul 1 se consideră a fi nerealizată.

Grupul II. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi, regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 2.2.3. Fortificarea capacităților și asigurarea independenței Consiliului Superior al Procurorilor în vederea administrării eficiente a instituției procuraturii.

Acțiunea 2.2.3. punctul 2. *Elaborarea/revizuirea regulamentelor de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Procurorilor și a organelor acestuia.*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2014
- Responsabil pentru implementare: CSP
- Indicator de performanță: Proiectele regulamentelor elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 martie 2014. Conform reprezentanților PG în cadrul GL, la ședința din 18 decembrie 2013, s-a menționat că în cadrul PG sunt adoptate câteva regulamente, printre care și Regulamentul CSP. Acest regulament⁴ a fost aprobat în anul 2010 și din acel moment nu a suferit nicio modificare. Chiar dacă membrii GL au apreciat în Raportul pentru anul 2013 că acțiunea este realizată, nu putem susține această poziție. Astfel, o nouă lege cu privire la procuratură nu a fost aprobată, dar nici regulamentul existent nu a fost ajustat așa încât să consolideze și să fortifice CSP în vederea administrării eficiente a procuraturii. De asemenea, membrilor GL nu le-au fost oferite anumite proiecte care ar viza modificarea regulamentelor existente pentru a determina atingerea indicatorilor preconizați în strategie.

⁴ <http://procuratura.md/file/H1-Regulamentul%20CSP.pdf>

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în Planul de Acțiuni nu au fost atinși, termenul de realizare a acțiunii a fost deliberat extins de către MJ cu șase luni, prin urmare, acțiunea 2.2.3. punctul 2 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.3.3. Sporirea capacităților și reconsiderarea locului și a rolului centrelor de expertiză judiciară și al experților judiciari.

Acțiunea 2.3.3. punctul 3. *Elaborarea unui nou proiect de regulament privind Centrul Național de Expertize Judiciare.*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2014
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Proiect de regulament elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 martie 2014. Conform reprezentanților MJ în cadrul GL, la ședința din 18 decembrie 2013, regulamentul respectiv nu poate fi aprobat înainte de aprobarea Legii cu privire la expertiza judiciară. Mai mult, potrivit Planului de Acțiuni al MJ pentru anul 2014⁵ realizarea acțiunii respective este planificată până la 30 decembrie 2014.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță prevăzuți în Planul de Acțiuni nu au fost atinși, termenul de realizare a acțiunii a fost deliberat extins de către MJ cu șase luni, în concluzie, acțiunea 2.3.3. punctul 3 se consideră a fi nerealizată.

Domeniul specific de intervenție: 2.5.1. Liberalizarea politicilor penale prin utilizarea sancțiunilor și măsurilor preventive necustodiale pentru anumite categorii de persoane și anumite infracțiuni.

Acțiunea 2.5.1. punctul 3. *Elaborarea proiectului de modificare a Codului de procedură penală nr. 122-XV din 14 martie 2003, a Codului de executare nr. 443-XV din 24 decembrie 2004, a Codului penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 și a altor acte normative.*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2014
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Proiect de lege elaborat și remis spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 31 martie 2014. Potrivit Raportului anual pentru anul 2013, acțiunea respectivă a fost calificată ca fiind realizată. În argumentarea acestei poziții MJ⁶ a menționat că, la 4 decembrie 2013, Guvernul a aprobat Hotărârea nr. 966 prin care a fost adoptat proiectul de lege care prevedea liberalizarea pedepselor penale prin completarea art. 64 CP. Mai mult, prin Legea 315⁷, aprobată de Parlament la 20.12.2013, proiectul respectiv a fost votat în lectură finală, în acest fel fiind operate modificări la art. 64. În realitate, proiectele respective, pe care le menționează MJ pentru a argumenta realizarea acțiunii, au venit să

⁵ http://www.justice.gov.md/public/files/planctiuni/Planul_de_actiuni_al_Ministerului_Justitiei_pentru_anul_2014_1.Pdf

⁶ http://www.justice.gov.md/public/files/file/reforma_sectorul_justitiei/rapoarte/2014/RAPORT_2013.pdf

introducă modificări în CP, prin care era executată Hotărârea Curții Constituționale, urmare a declarării drept neconstituționale a prevederilor ce vizează aplicarea castrării chimice.

Pe de altă parte, potrivit Raportului de activitate al MJ pentru anul 2013, la aceeași acțiune au fost raportate alte rezultate. Astfel, MJ a menționat că încă la 4 aprilie 2013 a fost supus dezbatelilor publice⁸ proiectul de lege menit să vină cu modificări și completări la CPP, Codul de executare ș.a. acte normative, în vederea liberalizării politicilor penale prin utilizarea sancțiunilor și măsurilor preventive necustodiale pentru anumite categorii de persoane și anumite acțiuni. Din acest motiv, se consideră că acțiunea este realizată. Proiectul în cauză nu a fost examinat de Guvern pe parcursul perioadei de raportare.

În baza celor expuse, observăm că pentru una și aceeași acțiune reprezentanții MJ vin cu două argumentări diferite, contradictorii de altfel. Mai grav, membrilor GL nu le-au fost prezentate date exacte și nici alte dovezi care să confirme atingerea indicatorilor de rezultat specificați în Planul de Acțiuni.

Din aceste considerente, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță preconizați în Planul de Acțiuni nu au fost atinși pe parcursul termenului de realizare a acțiunii, acțiunea 2.5.1. punctul 3 se consideră a fi nerealizată.

2. ACȚIUNI RESTANTE realizate pe parcursul TRIMESTRULUI I, anul 2014

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 2.5.3. Consolidarea mecanismului de asigurare a drepturilor victimelor infracțiunilor.

Acțiunea 2.5.3. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind mecanismul existent de asigurare a drepturilor victimelor infracțiunilor, de protecție și reabilitare a acestora.*

- Termen de realizare: trimestrul III, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, PG
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 septembrie 2013. Conform Planului de Acțiuni al MJ pentru anul 2013⁹, această acțiune urma a fi realizată la 20 septembrie 2013. Subiectul privind realizarea acțiunii respective pe parcursul perioadei de referință nu a fost inclus niciodată pe agenda ședințelor GL, astfel membrilor GL nu le-a fost oferită nicio informație cu privire la etapa de realizare a acestei acțiuni. Astfel, pe parcursul perioadei de monitorizare, nici măcar membrii GL nu au intrat în posesia studiului. Pe pagina web a MJ destinată publicării studiilor și/sau proiectelor acestora nu a fost plasat un astfel de studiu. Pe de altă parte, potrivit Raportului de activitate al MJ¹⁰ pentru anul 2013, se menționează că studiul a fost elaborat și prezentat pe adresa MJ în luna februarie 2013. La o dată nedeterminată, pe pagina web a MJ, a

7 <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=351234>

8 <http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=824>

9 http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/Planul_anual_de_actiuni_al_Ministerului_Justitiei_pentru_anul_2013.pdf

10 http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/RAPORT_MJ_pentru_2013_din_10-01-2014.pdf

fost publicat¹¹ studiul „Protecția victimelor infracțiunilor violente. Scurtă prezentare a legislației românești și sugestii posibile pentru îmbunătățirea cadrului legislativ în Republica Moldova”.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță au fost atinși, acțiunea 2.5.3. punctul 1 se consideră a fi realizată.

Grupul II. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 2.3.3. Sporirea capacităților și reconsiderarea locului și a rolului centrelor de expertiză judiciară și al experților judiciari.

Acțiunea 2.3.3. punctul 2. *Elaborarea proiectului noii legi privind expertiza judiciară, care să reglementeze condițiile de obținere a calității de expert judiciar; condițiile de recunoaștere a calificării de expert judiciar în Republica Moldova pentru persoanele care au obținut-o într-un alt stat; criteriile de admitere și de examinare a candidaților la funcția de expert judiciar și elaborarea proiectului de modificare a unor acte normative.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ, MAI, MS, CNA, SIS
- Indicator de performanță: Proiectele de legi, elaborate și remise spre examinare Guvernului
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 iunie 2013. Cu toate acestea, pe pagina web a MJ pe parcursul perioadei de raportare nu a fost publicat vreun anunț cu privire la procedura de dezbatere publică a acestui proiect de lege. Mai mult, conform Planului Anual de Acțiuni al MJ¹² pentru anul 2013, această acțiune urmează a fi realizată până la 31 octombrie de către CNEJ și DGL. În cadrul ședințelor GL din 11 septembrie 2013, raportorii au menționat că proiectul legii este elaborat, dar urmează să fie avizat de către conducerea instituției. Ulterior, subiectul a fost inclus pe ordinea de zi a ședinței din 16 octombrie 2013, totuși proiectul de lege nu a fost prezentat membrilor GL. La 18 martie 2014, pe pagina web www.particip.gov.md a fost plasat¹³ un proiect de lege cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță stabiliți în Planul de Acțiuni au fost atinși, acțiunea 2.3.3. punctul 2 se consideră a fi realizată.

11 http://www.justice.gov.md/public/files/file/reforma_sectorul_justitiei/pilon2/Raport_protectia_victimelor_infracțiunilor_violente-MJ_Romania_-2013.pdf

12 http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/Planul_anual_de_actiuni_al_Ministerului_Justitiei_pentru_anul_2013.pdf

13 <http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=1529>

3. ACȚIUNI RESTANTE (până la 31 decembrie 2013)

Acțiuni nerealizate din grupul acțiunilor restante (termenul-limită până la 31 decembrie 2013)				
	Acțiunea	Termen de realizare	Instituția responsabilă	Calificativul GL
Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.				
1.	Acțiunea 2.5.1. punctul 2. <i>Evaluarea eficienței aplicării și executării pedepselor penale privative și neprivative de libertate.</i>	Trim. II, 2013	MJ	Realizată
2.	Acțiunea 2.1.5. punctul 2. <i>Efectuarea unui studiu asupra legislației, inclusiv a legislației procesual penale, pentru determinarea conformității acesteia cu standardele existente în domeniul protecției drepturilor omului și al libertăților fundamentale.</i>	Trim. IV, 2012	MJ, PG, MAI, CNA, SIS, SV	Realizată
3.	Acțiunea 2.2.6. punctul 1. <i>Efectuarea studiului cu privire la necesitățile de personal ale organelor procuraturii și de optimizare a numărului de procurori și de personal auxiliar.</i>	Trim. I, 2013	PG	Realizată parțial
4.	Acțiunea 2.5.2. punctul 1. <i>Elaborarea unui studiu privind eficiența aplicării procedurilor simplificate.</i>	Trim. III, 2013	MJ, PG	Realizată parțial
Grupul II. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.				
5.	Acțiunea 2.2.1. punctul 2. <i>Elaborarea proiectului de modificare a Constituției în partea ce ține de procedura de numire și demitere a Procurorului General și durata mandatului acestuia.</i>	Trim. IV, 2013	MJ, PG	Realizată parțial
6.	Acțiunea 2.2.2. punctul 3. <i>Elaborarea cadrului normativ necesar implementării modificărilor operate în Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură.</i>	Trim. IV, 2013	PG, CSP	Realizată
7.	Acțiunea 2.2.2. punctul 2. <i>Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură.</i>	Trim. II, 2013	MJ, CSP, PG	Realizată parțial
8.	Acțiunea 2.1.1. punctul 1. <i>Perfecționarea cadrului legal privind activitatea poliției și a carabinierilor prin elaborarea Legii cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului, a Legii cu privire la Serviciul Carabinieri și a altor acte legislative relevante, și aducerea actelor normative în vigoare în corespundere cu acestea.</i>	Trim. IV, 2012	MAI	Realizată
9.	Acțiunea 2.2.8. punctul 2. <i>Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, a CPP nr. 122-XV din 14 martie 2003 etc. în vederea demilitarizării instituției procuraturii.</i>	Trim. I, 2013	MJ, PG	Realizată parțial
10.	Acțiunea 2.2.3. punctul 1. <i>Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură, prin care să se stabilească un buget separat, numărul necesar de personal administrativ și alocarea unui sediu pentru Consiliul Superior al Procurorilor.</i>	Trim. III, 2013	MJ, PG	Realizată parțial

11.	Acțiunea 2.2.5. punctul 2. <i>Elaborarea proiectului de modificare a Legii nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la Procuratură și a altor acte normative.</i>	Trim. III, 2013	MJ, PG	Realizată parțial
12.	Acțiunea 2.2.6. punctul 2. <i>Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ ce vizează personalul procuraturii.</i>	Trim. III, 2013	PG, MF	Realizată parțial
13.	Acțiunea 2.4.2. punctul 2. <i>Elaborarea unui regulament privind modul unitar de prelucrare și analiză a datelor statistice ce țin de justiția penală.</i>	Trim. III, 2013	MAI, PG, CNA, SV, BNS, MJ, CSJ	Realizată parțial
Grupul VII. Optimizarea cadrelor:				
14.	Acțiunea 2.1.1. punctul 2. <i>Implementarea modificărilor cadrului instituțional, organizațional și funcțional al MAI și al instituțiilor subordonate.</i>	Trim. II, 2013	MAI	Realizată

Capitolul III

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI III

Capacitatea instituțională. În trimestrul I al anului 2014, GL III s-a întrunit în cadrul a două ședințe, la data de 29 ianuarie 2014 și 25 februarie 2014. Pe pagina web privind Reforma Justiției, la 31 martie 2014, erau publicate agendele ședințelor organizate în primul trimestru, precum și procesele-verbale ale acestora. În acest fel, este exclusă publicarea tardivă a informațiilor privind activitatea GL.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL I, 2014

Domeniul specific de intervenție: 3.1.2. Îmbunătățirea calității și a accesibilității serviciilor de asistență juridică garantată de stat (cauze penale și nepenale).

Acțiunea 3.1.2. punctul 8. *Elaborarea criteriilor (standardelor) de stabilire a complexității cazurilor contravenționale, civile sau de contencios administrativ, din punctul de vedere al dreptului material sau al celui procesual, pentru care se oferă asistență juridică calificată garantată de stat persoanelor care nu dispun de mijloace pentru plata acestor servicii.*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2014
- Responsabil pentru implementare: CNAJGS, Uniunea Avocaților
- Indicator de performanță: 1. GL creat; 2. Criterii (standarde) elaborate și aprobate
- Respondenți: șefi ai oficiilor teritoriale și avocați care acordă asistență juridică garantată de stat (6 persoane)
- **Calificativ: acțiune nerealizată**

Acțiunea în cauză este una neexecutată în termen. Deși unele acțiuni în vederea executării acesteia au fost realizate încă la începutul anului 2013, prin crearea GL la 15.02.2013. În vederea realizării acestei acțiuni s-a decis necesitatea angajării unor experți care să efectueze un studiu care să fie pus la baza criteriilor (standardelor). Până la finele trimestrului I al anului 2014, aceste criterii nu au fost însă realizate.

2. ACȚIUNI RESTANTE la 31.12.2013 dar realizate în TRIMESTRUL I, 2014

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale, propunerea de recomandări pentru reforme.

Acțiunea 3.1.2. punctul 7. *Efectuarea unui studiu privind noile metode de acordare a asistenței juridice calificate garantate de stat și, în funcție de rezultatele studiului, implementarea unui proiect-pilot.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CNAJGS, MJ
- Indicator de performanță: 1. Studiul efectuat și recomandările formulate; 2. după caz, proiectul-pilot implementat

- **Calificativ: acțiune realizată**

La 14.02.2014, pe site-ul CNAJGS, a fost publicat Studiul cu privire la noile metode de acordare a asistenței juridice garantate de stat. Totodată, membrii GL III au decis asupra irelevanței celui de al doilea indicator (proiect-pilot implementat), menționând în cadrul ședinței din 25.02.2014 că în urma studiului s-a ajuns la concluzia că proiectul-pilot nu este necesar.

Domeniul specific de intervenție: 3.1.3. Promovarea culturii juridice și a accesului la informația cu caracter juridic; reducerea nihilismului juridic.

Acțiunea 3.1.3. punctul 2. *Efectuarea unui studiu privind mecanismul de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: CNAJGS
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune realizată**

Ca și precedentul studiu, acesta a fost efectuat în anul 2013, însă a fost făcut public la începutul lunii ianuarie 2014. Studiul conține constatările cu privire la mecanismul de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești. Totodată, studiul conține 24 de concluzii referitoare la mecanismul de acordare a asistenței juridice de către asociațiile obștești.

Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic / elaborarea proiectelor de legi/ regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 3.3.2. Consolidarea instituțională și funcțională a noului sistem de executori judecătorești privați.

Acțiunea 3.3.2. punctul 2. *Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ în vederea consolidării instituționale și funcționale a Comisiei de Licențiere și a Colegiului Disciplinar.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis Guvernului
- **Calificativ: acțiune realizată**

Potrivit Raportului anual al MJ, se menționează că, la data de 22 noiembrie 2013, proiectul de lege respectiv a fost remis Guvernului pentru examinare. Cu toate acestea, pe site-ul MJ nu este de găsit acest proiect de lege. Proiectul a fost plasat doar pe site-ul www.particip.gov.md.

Ulterior, în ședința din 29.01.2014 a GL III, s-a menționat că proiectul de lege este definitivat de Grupul de Lucru. Totuși, la data de 05.02.2014, pe site-ul Parlamentului a fost publicat proiectul de lege remis de către Guvern pe adresa Parlamentului. Prin urmare, constatăm că acțiunea este realizată, însă din cauza faptului că nu a fost publicată pe site-ul MJ la rubrica corespunzătoare nu este clară data la care poate fi considerată ca fiind executată. Pe de altă parte, remarcăm faptul că reacția UNEJ privind acest proiect de lege a fost destul de negativă. UNEJ a considerat că acest proiect de lege vine în contradicție cu scopul domeniului specific de intervenție, deoarece diminuează substanțial autoritatea organelor autoadministrării executorilor.

Domeniului specific de intervenție: 3.2.1 Încurajarea dezvoltării capacităților reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției la nivel de uniuni profesionale, cu un accent special pe capacitățile de management.

Acțiunea 3.2.1. punctul 2. *Elaborarea proiectului modificare a Legii nr.113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești și a Codului de executare nr. 443-XV din 24 decembrie 2004.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ, UNEJ
- Indicator de performanță: Proiectul de lege, elaborat și remis Guvernului
- **Calificativ: acțiune realizată**

Având în vedere că acest proiect de lege s-a referit la instituția executorilor judecătorești, iar proiectele de lege indicate în acțiunea 3.3.2. pct. 2 au fost comasate cu proiectul de lege indicat în acțiunea 3.2.1. pct. 2, constatăm că acțiunea a fost realizată.

3. ACȚIUNI RESTANTE (până la 31 decembrie 2013)

Acțiuni nerealizate din grupul acțiunilor restante (termenul-limită pentru 31 decembrie 2013) (anul 2012 și primele trei trimestre ale anului 2013)				
	Acțiunea	Termen de realizare	Instituția responsabilă	Calificativul GL
Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.				
1.	Acțiunea 3.2.2. punctul 1. <i>Elaborarea standardelor de calitate pentru actele/acțiunile reprezentanților fiecărei profesii conexe sistemului justiției.</i>	Trim. IV, 2013	Organele de autoadministrare, MJ	Realizată parțial
2.	Acțiunea 3.2.6. punctul 1. <i>Efectuarea unui studiu privind standardele etice prevăzute de codurile deontologice ale reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției.</i>	Trim. IV, 2013	MJ, Organele de autoadministrare	Realizată parțial
3.	Acțiunea 3.2.7. punctul 1. <i>Efectuarea unui studiu referitor la sistemul de asigurare civilă profesională.</i>	Trim. IV, 2013	MJ, Organele de autoadministrare	Realizată parțial
4.	Acțiunea 3.2.8. punctul 1. <i>Efectuarea unui studiu referitor la mecanismele de răspundere disciplinară pentru fiecare profesie conexasistemului justiției.</i>	Trim. IV, 2013	MJ, Organele de autoadministrare	Realizată parțial
5.	Acțiunea 3.2.9. punctul 1. <i>Efectuarea unui studiu privind regimul fiscal, de asigurări sociale și medicale existent al reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției.</i>	Trim. IV, 2012	MJ, MF, MMPS, Organele de autoadministrare	Realizată parțial
6.	Acțiunea 3.3.2. punctul 1. <i>Efectuarea unui studiu privind activitatea Comisiei de Licențiere și a Colegiului Disciplinar în vederea identificării modalităților de consolidare instituțională și funcțională a acestor instituții.</i>	Trim. II, 2012	MJ, UNEJ	Realizată parțial

7	Acțiunea 3.3.1. punctul 1. Monitorizarea impactului reglementărilor actuale în domeniul executării hotărârilor judecătorești, inclusiv a hotărârilor CtEDO.	Trim. III, 2012	MJ, UNEJ	Realizată
8	Acțiunea 3.3.3. punctul 1. Efectuarea unui studiu în vederea stabilirii deficiențelor în sistemul de management al informației și de comunicare, care au impact asupra executării hotărârilor judecătorești.	Trim. III, 2012	UNEJ, MJ	Realizată
9	Acțiunea 3.3.5. punctul 1. Efectuarea unui studiu referitor la eficiența mecanismului existent de recunoaștere și executare a hotărârilor emise de instanțele judecătorești străine.	Trim. III, 2012	MJ, UNEJ, CSM	Realizată parțial
10	Acțiunea 3.1.1. punctul 2. Efectuarea unui studiu privind necesitățile de personal în oficiile teritoriale ale CNAJGS și ajustarea schemei de încadrare a personalului în funcție de rezultatele analizei, în contextul lărgirii competenței Consiliului.	Trim. II, 2013,	MJ, MF, CNA-GJS	Realizată parțial
11	Acțiunea 3.2.3. punctul 1. Efectuarea unui studiu privind mecanismele de stabilire a tarifelor pentru serviciile prestate de reprezentanții fiecărei profesii conexe sistemului justiției.	Trim. III, 2013	MJ, Organele de autoadministrare	Realizată parțial
Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.				
12	Acțiunea 3.2.9. punctul 2. Elaborarea proiectului de modificare a cadrului legislativ în vederea uniformizării regimului fiscal, de asigurări sociale și medicale.	Trim. IV, 2013	MJ, MF, MMPS, MS, Organele de autoadministrare	Nerealizată
13	Acțiunea 3.1.1. punctul 4. Elaborarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistența juridică garantată de stat	Trim. IV, 2012	MJ, CNAJGS	Realizată parțial
14	Acțiunea 3.1.2. punctul 2. Elaborarea mecanismului de monitorizare a calității asistenței juridice garantate de stat	Trim. II, 2013	CNAJGS, Uniunea Avocaților	Realizată parțial
15	Acțiunea 3.2.5. punctul 1. Elaborarea curriculei pentru instruirea inițială și a planului de învățământ pentru instruirea continuă a reprezentanților profesiilor conexe sistemului justiției	Trim. II, 2013	INJ, Organele de autoadministrare	Realizată parțial
16	Acțiunea 3.2.1. punctul 4. Elaborarea unei noi legi cu privire la notariat	Trim. IV, 2012	MJ	Realizată parțial
17	Acțiunea 3.3.3. punctul 2. Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ în vederea înlăturării deficiențelor din sistemul de management al informației și de comunicare, inclusiv în partea ce ține de asigurarea accesului la bazele de date	Trim. IV, 2012	MJ, UNEJ, autorități care gestionează baze de date	Nerealizată
18	Acțiunea 3.3.5. punctul 2. Elaborarea proiectului de modificare a cadrului legislativ privind mecanismul de recunoaștere și executare a hotărârilor emise de instanțele judecătorești străine	Trim. I, 2013	MJ, UNEJ, CSM	Realizată
19	Acțiunea 3.1.1. punctul 5. Elaborarea mecanismului de acces la bazele de date pentru verificarea veniturilor solicitanților de asistență juridică garantată de stat	Trim. III, 2013	MJ, CNAJGS, MTIC și ARFC	Realizată parțial

20	Acțiunea 3.3.1. punctul 2. Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ în vederea înlăturării deficiențelor în domeniul executării hotărârilor judecătorești	Trim. IV, 2012	MJ, UNEJ	Realizată parțial
21	Act. 3.3.1. punctul 3 Elaborarea regulamentului privind executarea hotărârilor CtEDO (acțiunea respectivă a fost apreciată de către GL ca fiind desuetă conform procesului-verbal din 29 ianuarie 2013)	Trim. IV, 2012	MJ, CSM, Centrul de Guvernare Electronică	Nerealizată
Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentului. Modernizarea programelor.				
22	Acțiunea 3.1.2. punctul 4. Crearea birourilor de avocați publici în localitățile de reședință ale oficiilor teritoriale ale CNAJGS.	Trim. II, 2013	MJ, CNAGJS, Uniunea Avocaților	Realizată parțial

Capitolul IV

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI IV

Capacitatea instituțională. Pe parcursul primului trimestru al anului 2014, GL pentru monitorizarea implementării acțiunilor pentru Pilonul IV al Strategiei s-a întrunit în cadrul a două ședințe, la 31 ianuarie și 26 februarie. În cadrul primei ședințe, a fost aprobat Raportul de activitate pentru 2013, iar în cadrul celei de-a doua, Planul de Activitate pentru 2014. Astfel, GL a fost mai activ și mai punctual în comparație cu anul 2013, când Planul de Activitate a fost aprobat spre sfârșitul anului.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL I, 2014

Pentru trimestrul I, 2014, nu urmau a fi finalizate acțiuni în cadrul acestui pilon.

2. ACȚIUNI RESTANTE (până la 31 decembrie 2013)

Cu regret, niciuna dintre acțiunile restante nu a fost finalizată pe parcursul perioadei de raportare, cele nerealizate fiind prezentate în tabelul de mai jos.

Acțiuni nerealizate din grupul acțiunilor restante (termenul-limită până la 31 decembrie 2013)				
	Acțiunea	Termen de realizare	Instituția responsabilă	Calificativul GL
Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.				
1.	Acțiunea 4.1.4. punctul 2. Consolidarea capacităților de asigurare a comportamentului anticorupție prin elaborarea unor recomandări metodologice.	Trim. IV, 2013	CSM, CSP, MAI, CNA, organele de autoadministrare ale profesiilor conexe	Nerealizată
Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.				
2.	Acțiunea 4.1.1. punctul 1. Modificarea cadrului normativ în vederea simplificării modului de calculare a salariului și reevaluării garanțiilor sociale ale actorilor din sectorul justiției.	Trim. IV, 2012	MJ, MF, MM-PSF	Realizată parțial
3.	Acțiunea 4.1.4. punctul 4. Perfecționarea cadrului legislativ în vederea precizării marjei de discreție a reprezentanților sectorului justiției și elaborarea unui proiect de modificare a cadrului normativ relevant.	Trim. IV, 2013	MJ, CSJ, PG, CSM, CSP, organele de autoadministrare ale profesiilor conexe	Irelevantă

4.	Acțiunea 4.1.5. punctul 2. <i>Elaborarea unui proiect de modificare a cadrului normativ în vederea stabilirii modului și a procedurii de aplicare a instrumentelor de prevenire a imixtiunii în activitatea de înfăptuire a justiției și de prevenire a comportamentului corupțional.</i>	Trim. IV, 2013	MJ, CNA, CSM, CSP, PG	Irelevantă
5.	Acțiunea 4.2.5. punctul 1. <i>Elaborarea unui proiect de act normativ privind implicarea reprezentanților societății civile în procesul de supraveghere a legislației cu privire la etica profesională a reprezentanților sectorului justiției.</i>	Trim. IV, 2013	MJ, CSM, CSP, MAI, CNA, CNI	Realizată parțial
6.	Acțiunea 4.2.3. punctul 1. <i>Modificarea sau, după caz, elaborarea cadrului normativ necesar pentru activitatea organelor abilitate cu investigarea abaterilor de la etica profesională.</i>	Trim. IV, 2013	MJ, CNA, CSM, PG, MAI, uniunile profesionale conexe sistemului justiției	Realizată parțial
7.	Acțiunea 4.3.2. punctul 2. <i>Elaborarea cadrului normativ privind procedura de testare benevolă cu aparatul poligraf a reprezentanților sectorului justiției.</i>	Trim. II, 2013	CNA, PG, CSM, MAI	Desuetă
8.	Acțiunea 4.3.4. punctul 1. <i>Efectuarea unui studiu privind oportunitatea modificării cadrului normativ care vizează publicarea și mediatizarea hotărârilor judecătorești privind condamnarea reprezentanților sectorului justiției pentru acte de corupție.</i>	Trim. IV, 2012	CSM, MJ	Desuetă
Grupul V. Elaborarea și utilizarea mecanismelor de sensibilizare și de informare.				
9.	Acțiunea 4.3.3. punctul 2. <i>Crearea în cadrul instituțiilor a unor mecanisme prin care avertizorii de integritate să semnaleze ilegalitățile (CSM, CSP, PG, CNA, MAI).</i>	Trim. II, 2013	CSM, CSP, PG, CNA, MAI	Realizată parțial
10	Acțiunea 4.3.3. punctul 4. <i>Mediatizarea instituției avertizorilor de integritate.</i>	Trim. IV, 2013	CSM, PG, MAI, CNA, SV	Realizată
Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentului. Modernizarea programelor.				
11.	Acțiunea 4.1.5. punctul 7. <i>Achiziționarea aparatelor poligraf de detecție a comportamentului simulat.</i>	Trim. IV, 2013	CSM, instanțele judecătorești	Realizată parțial

Capitolul V

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI V

Capacitatea instituțională. În trimestrul I al anului 2014, GL V s-a întrunit în cadrul a două ședințe, la data de 31 ianuarie 2014 și 3 martie 2014. Pe pagina web privind Reforma Justiției, la 31 martie 2014, erau publicate atât agendele ședințelor organizate în primul trimestru, cât și procesele-verbale ale ședințelor care au fost desfășurate pe parcursul perioadei de raportare. În cadrul primelor ședințe ale GL, au fost puse în discuție subiectele legate de prezentarea și aprobarea Raportului anual pentru anul 2013, iar la cea de a doua ședință, aprobarea Planului de Acțiuni pentru anul 2014.

Cu regret, în cadrul ședințelor GL care au avut loc în primul trimestru a anului 2014, nu au fost puse în discuție și nici discutate pe fond acțiunile ce urmau a fi realizate complet în perioada respectivă. Membrii GL nu le-au fost remise materiale confirmative cu privire la atingerea indicatorilor de rezultat în cadrul acțiunilor ce urmau a fi realizate pe parcursul primului trimestru al anului 2014.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL I, 2014

Grupul III. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.

Domeniul specific de intervenție: 5.1.2. Elaborarea principiilor directe privind utilizarea mecanismelor alternative de soluționare a disputelor (penale, civile, comerciale) și dezvoltarea instituțiilor de mediere și arbitraj în calitate de mijloace alternative de soluționare a litigiilor.

Acțiunea 5.1.2. punctul 4. *Elaborarea planului de instruire în domeniul medierii (arbitrajului) a judecătorilor, avocaților, mediatorilor, arbitrilor și funcționarilor publici responsabili de reprezentarea propriei instituții în instanța de judecată și de soluționarea cererilor și a petițiilor cetățenilor.*

- Termen de realizare: trimestrul I, 2014
- Responsabil pentru implementare: INJ, Academia de Administrare Publică
- Indicator de performanță: Plan de instruire elaborat
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat pe 31 martie 2014. La 1 noiembrie 2013, Consiliul INJ a adoptat Hotărârea¹⁴ nr. 11/4 prin care a fost aprobat Planul de formare continuă pentru anul 2014. În acest plan a fost inclusă tema „Medierea și arbitrajul – mijloace alternative de soluționare a litigiilor în cauzele penale, civile și comerciale”. Chiar dacă seminarul de instruire cu tematica respectivă este preconizat doar pentru judecători, procurori și personalul instanțelor de judecată, de instruirea cărora este responsabil INJ, temele de curs respective pot fi puse la dispoziția și utilizate de către alți actori menționați în PA.

¹⁴ www.inj.md/files/u1/2013_aprobare_Plan_de_formare_continua_2014_0.doc

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță estimați în Planul de Acțiuni au fost atinși, acțiunea 5.1.2. punctul 4 se consideră a fi realizată.

2. ACȚIUNI RESTANTE realizate pe parcursul TRIMESTRULUI I, 2014

Grupul II. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.

Domeniul specific de intervenție: 5.2.1. Crearea cadrului normativ necesar pentru organizarea și funcționarea eficientă a administratorilor procedurii de insolvență.

Acțiunea 5.2.1. punctul 3. *Elaborarea proiectelor de acte normative privind admiterea în profesia de administrator autorizat și supravegherea acestei activități.*

- Termen de realizare: trimestrul IV, 2012
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Proiectele de acte normative, elaborate și aprobate
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acestei acțiuni a expirat pe 31 decembrie 2012. Conform Planului de Activitate¹⁵ al MJ pentru anul 2013, DGL și Direcția Profesiei și Servicii Juridice sunt responsabile de încheierea acestei acțiuni până la 20 decembrie 2013.

La 25 ianuarie 2014, MJ a supus dezbaterilor publice¹⁶ proiectul legii cu privire la administrarea autorizați, după care proiectul respectiv urmează a fi examinat de către Guvern și Parlament.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță prevăzuți în Planul de Acțiuni au fost atinși, acțiunea 5.2.1. punctul 3 se consideră a fi realizată.

3. ACȚIUNI RESTANTE (până la 31 decembrie 2013)

Acțiuni nerealizate din grupul acțiunilor restante (termenul-limită până la 31 decembrie 2013)				
	Acțiunea	Termen de realizare	Instituția responsabilă	Calificativul GL
Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.				
1.	Acțiunea 5.1.1. punctul 1. <i>Efectuarea studiului datelor statistice privind: a) numărul de cereri depuse în cauzele economice în instanțele din raza sediului (domiciliului) părților; b) numărul agenților economici înregistrați în unitățile administrativ-teritoriale, care pot fi implicați în cauzele economice.</i>	Trim. III, 2012	MJ, CSM, BNS	Nerealizată

¹⁵ http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/Planul_anual_de_actiuni_al_Ministerului_Justitiei_pentru_anul_2013.pdf

¹⁶ <http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=711>

2.	Acțiunea 5.1.2. punctul 1. <i>Elaborarea unor studii privind funcționarea instituției medierii în domenii specifice (litigii familiale, civile și comerciale, de muncă, de contencios administrativ, privind protecția consumatorului) și oportunitatea dezvoltării unui sistem de mediere comunitară și a instituției arbitrajului.</i>	Trim. IV, 2012	MJ, MMPSF, ME, Consiliul de Mediere, CSM, Camera de Comerț și Industrie	Realizată parțial
3.	Acțiunea 5.3.1. punctul 1. <i>Efectuarea unui studiu referitor la metodele de modernizare a sistemului de evidență electronică a agenților economici.</i>	Trim. IV, 2012	Centrul de Governare Electronică, MJ, ME, MTIC	Realizată parțial
4.	Acțiunea 5.3.2. punctul 1. <i>Efectuarea unui studiu privind registrul unic al agenților economici și organizațiilor necomerciale.</i>	Trim. IV, 2012	Centrul de Governare Electronică, MJ, ME, MTIC	Realizată parțial
Grupul II. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.				
5.	Acțiunea 5.1.2. punctul 2. <i>Elaborarea proiectelor de modificare a cadrului normativ privind funcționarea instituției medierii în domenii specifice (litigii familiale, civile și comerciale, de muncă, de contencios administrativ, privind protecția consumatorului).</i>	Trim. IV, 2013	MJ, Consiliul de Mediere, Camera de Comerț și Industrie	Realizată parțial
6.	Acțiunea 5.1.4. punctul 2. <i>Modificarea cadrului normativ în vederea reglementării mecanismelor de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale străine.</i>	Trim. II, 2013	MJ, instanțele judecătorești, Camera de Comerț și Industrie, UNEJ	Realizată parțial
7.	Acțiunea 5.2.1. punctul 2. <i>Crearea cadrului instituțional pentru exercitarea profesiei de administrator autorizat.</i>	Trim. III, 2012	MJ, ME	Realizată parțial
Grupul III. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională				
8.	Acțiunea 5.2.2. punctul 3. <i>Elaborarea manualului administratorului autorizat.</i>	Trim. IV, 2013	INJ, MJ, ME	Nerealizată
Grupul V. Elaborarea și utilizarea mecanismelor de sensibilizare și de informare (de exemplu, site-uri web pentru publicarea hotărârilor judecătorești)				
9.	Acțiunea 5.3.3. punctul 2. <i>Îmbunătățirea sistemului electronic de furnizare a informației gratuite, precum și a celei contra plată cu privire la agenții economici.</i>	Trim. IV, 2013	MJ, ME, Centrul de Governare Electronică, MTIC	Nerealizată

Capitolul VI

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI VI

Capacitatea instituțională. În trimestrul I al anului 2014, GL VI s-a întrunit în cadrul a două ședințe, la data de 29 ianuarie 2014 și 20 februarie 2014. Pe pagina web privind Reforma Justiției, la 31 martie 2014, erau publicate atât agendele ședințelor organizate în primul trimestru, cât și procesele-verbale ale ședințelor care au fost desfășurate pe parcursul perioadei de raportare. În cadrul primelor ședințe ale GL au fost puse în discuție subiectele legate de prezentarea și aprobarea Raportului anual pentru anul 2013, iar la cea de a doua ședință, aprobarea planului de acțiuni pentru anul 2014.

Cu regret, în cadrul ședințelor GL care au avut loc în primul trimestru a anului 2014, nu au fost puse în discuție și nici discutate pe fond acțiunile ce urmau a fi realizate complet în perioada respectivă. Membrii GL nu le-au fost remise materiale confirmative cu privire la atingerea indicatorilor de rezultat în cadrul acțiunilor ce urmau a fi realizate pe parcursul primului trimestru al anului 2014.

1. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL I, 2014

În trimestrul I al anului 2014, în cadrul Pilonului VI, nu au fost acțiuni ce urmau a fi finalizate pe parcursul acestei etape.

2. ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL IV, 2013

Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.

Domeniul specific de intervenție: 6.5.5. Consolidarea sistemului de înaintare și examinare a plângerilor privind activitatea serviciilor de probațiune și a sistemului penitenciar.

Acțiunea 6.5.5. punctul 1. *Efectuarea unui studiu privind procedurile de soluționare a plângerilor referitoare la activitatea serviciilor de probațiune și a sistemului penitenciar.*

- Termen de realizare: trimestrul II, 2013
- Responsabil pentru implementare: MJ
- Indicator de performanță: Studiul efectuat și recomandările formulate
- **Calificativ: acțiune realizată**

Termenul de realizare a acțiunii respective a expirat la 30 iunie 2013. Nici pe parcursul perioadei de monitorizare, membrii GL nu le-au fost oferite informații detaliate privind realizarea acțiunii respective.

În Raportul de activitate al MJ pentru anul 2013¹⁷, acțiunea este calificată drept realizată, numai pentru faptul că la 25 iunie 2013, în cadrul MJ, a avut loc ședința privind efectuarea unui studiu

¹⁷ http://www.justice.gov.md/public/files/file/planurirapoarte/RAPORT_MJ_pentru_2013_din_10-01-2014.pdf

cu privire la procedurile de soluționare a petițiilor, în cadrul căreia s-a decis contractarea unui expert în domeniu și au avut loc două ședințe de lucru.

Totuși, la o dată nedeterminată pe parcursul perioadei de raportare, pe pagina web a MJ a fost plasat¹⁸ „Studiul cu privire la sistemul de examinare a petițiilor referitoare la activitatea serviciilor de probațiune și sistemului penitenciar”.

Din considerentele expuse, ținând cont de faptul că pentru perioada de raportare indicatorii de performanță estimați în Planul de Acțiuni au fost atinși, acțiunea 6.5.5. punctul 1 se consideră a fi realizată.

3. ACȚIUNI RESTANTE (până la 31 decembrie 2013)

Acțiuni nerealizate din grupul acțiunilor restante (termenul-limită până la 31 decembrie 2013)				
	Acțiunea	Termen de realizare	Instituția responsabilă	Calificativul GL
Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.				
1.	Acțiunea 6.1.1. punctul 1. <i>Efectuarea unui studiu al cadrului normativ privind activitatea, componența și criteriile de selectare a judecătorilor Curții Constituționale.</i>	Trim. IV, 2013	Curtea Constituțională, MJ	Realizată parțial
2.	Acțiunea 6.2.4. punctul 1. <i>Efectuarea unui studiu privind activitatea avocatului parlamentar pentru protecția drepturilor copilului, inclusiv oportunitatea creării instituției avocatului copilului ca instituție separată.</i>	Trim. IV, 2013	CpDOM	Nerealizată
3.	Acțiunea 6.3.3. punctul 6. <i>Evaluarea necesarului de resurse financiare, materiale și umane pentru funcționarea sistemului de probațiune.</i>	Trim. IV, 2013	MJ	Realizată
4.	Acțiunea 6.3.5. punctul 1. <i>Analiza cadrului normativ referitor la colectarea și prelucrarea datelor privind copiii care intră în contact cu sistemul justiției și, după caz, elaborarea unui proiect de modificare a acestuia.</i>	Trim. IV, 2013	CpDOM, MAI, PG, MJ, CSM, MMPSF, BNS	Realizată parțial
5.	Acțiunea 6.4.2. punctul 1. <i>Analiza detaliată a necesităților financiare ale instituțiilor penitenciare în vederea sporirii graduale a resurselor financiare alocate acestor instituții.</i>	Trim. IV, 2013	MJ, MF	Realizată parțial
6.	Acțiunea 6.5.1. punctul 1. <i>Elaborarea concepției de dezvoltare a instituției probațiunii care să contribuie la siguranța comunității prin reabilitarea efectivă în societate a delincvenților.</i>	Trim. I, 2013	MJ	Realizată parțial
Grupul II. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.				
7.	Acțiunea 6.3.2. punctul 1. <i>Elaborarea comentariilor la legislația privind instrumentarea cauzelor cu copii victime sau copii martori ai infracțiunilor.</i>	Trim. IV, 2013	PG, CSM, MAI, CNAJGS	Realizată parțial

¹⁸ http://www.justice.gov.md/public/files/file/reforma_sectorul_justitiei/pilon6/Studiu_de_examinare_a_plingerilor_referitoare_la_probațiune_si_institutiile_penitenciare-_Galoi-2013.pdf

8.	Acțiunea 6.3.4. punctul 3. <i>Elaborarea metodologiei de planificare individuală a executării pedepsei de către copiii aflați în detenție.</i>	Trim. IV, 2013	MJ	Realizată
9.	Acțiunea 6.3.4. punctul 5. <i>Elaborarea unor programe de pregătire a copiilor pentru eliberarea din detenție.</i>	Trim. IV, 2013	MJ	Realizată parțial
10.	Acțiunea 6.5.1. punctul 4. <i>Elaborarea standardului ocupațional al consilierului de probațiune și corelarea indicatorilor de performanță pentru activitatea de probațiune cu noul sistem de indicatori de performanță pentru sectorul justiției.</i>	Trim. IV, 2013	MJ	Nerealizată
11.	Acțiunea 6.4.3. punctul 2. <i>Crearea unor mecanisme disciplinare interne, independente, de examinare a plângerilor privind actele de tortură și alte rele tratamente.</i>	Trim. IV, 2012	PG, MJ, MAI, CNA	Realizată parțial
12.	Acțiunea 6.4.3. punctul 4. <i>Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ în vederea subordonării directe a procurorilor anti-tortură PG.</i>	Trim. IV, 2012	MJ, PG	Realizată parțial
13.	Acțiunea 6.4.4. punctul 1. <i>Elaborarea conceptului sistemului de evidență a cazurilor de reținere, arest și detenție; după caz, elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ.</i>	Trim. IV, 2012	MAI, PG, CNA, SV, MJ	Realizată parțial
14.	Acțiunea 6.4.5. punctul 1. <i>Elaborarea proiectului de modificare a cadrului normativ pentru asigurarea independenței profesionale a lucrătorilor medicali din locurile de detenție, prin transferul lor în subordinea Ministerului Sănătății, pentru a conferi valoare probatorie examenului medical independent în cazurile de pretinse acte de tortură, pentru eliminarea contradicțiilor în ceea ce privește calificarea acțiunilor drept acte de tortură și pentru înăsprirea pedepselor pentru actele de tortură în corelare cu gravitatea acestora.</i>	Trim. IV, 2012	MJ, CpDOM, PG, MAI, CNA, SV, MS	Realizată parțial
15.	Acțiunea 6.4.6. punctul 1. <i>Elaborarea cadrului normativ necesar pentru reabilitarea victimelor torturii și altor rele tratamente.</i>	Trim. IV, 2012	MJ, MMPSF	Nerealizată

Capitolul VII

EVALUAREA IMPLEMENTĂRII ACTIVITĂȚILOR DIN CADRUL PILONULUI VII

Capacitatea instituțională. Pe parcursul primului trimestru al anului 2014, GL pentru monitorizarea implementării acțiunilor pentru Pilonul VII al Strategiei s-a întrunit în cadrul unei ședințe, la 21-22 februarie. În cadrul acesteia a fost aprobat Raportul de activitate pentru 2013 și prezentată metodologia integrată de monitorizare elaborată de experții angajați de proiectul de suport pentru coordonarea reformei în sectorul justiției.

- **ACȚIUNI CU TERMEN DE REALIZARE: TRIMESTRUL I, 2014**

Pentru trimestrul I, 2014, nu urmau a fi finalizate acțiuni în cadrul acestui pilon.

- **ACȚIUNI RESTANTE (până la 31 decembrie 2013)**

Cu regret, niciuna dintre acțiunile restante nu a fost finalizată pe parcursul perioadei de raportare, cele nerealizate fiind prezentate în tabelul de mai jos.

Acțiuni nerealizate din grupul acțiunilor restante (termenul-limită până la 31 decembrie 2013)				
	Acțiunea	Termen de realizare	Instituția responsabilă	Calificativul GL
Grupul I. Studii de evaluare a necesităților și practicilor actuale. Propunerea recomandărilor pentru reforme.				
1.	Acțiunea 7.1.4. punctul 1. <i>Analiza funcțiilor și structurii fiecărei instituții implicate în procesul de reformă a sectorului justiției.</i>	Trim. IV, 2012	Instituțiile din sectorul justiției	Realizată parțial
2.	Acțiunea 7.2.3. punctul 1. <i>Elaborarea unui studiu privind accesul publicului larg la actele normative (baza de date).</i>	Trim. II, 2012	MJ, CGE	Realizată parțial
Grupul II. Elaborarea recomandărilor metodologice și programelor de formare profesională.				
3.	Acțiunea 7.2.2. punctul 4. <i>Realizarea unui manual privind elaborarea actelor normative.</i>	Trim. IV, 2012	MJ	Nerealizată
Grupul III. Îmbunătățirea cadrului juridic și elaborarea proiectelor de legi și regulamente.				
4.	Acțiunea 7.2.2. punctul 3. <i>Elaborarea cadrului normativ privind metodologia evaluării ex-ante.</i>	Trim. II, 2012	MJ, Cancelaria de Stat	Realizată parțial
Grupul VI. Achiziționarea și instalarea echipamentului. Modernizarea programelor.				
5.	Acțiunea 7.1.6. punctul 1. <i>Conceperea și realizarea unui sistem informațional integrat de colectare, analiză și schimb de informații privind implementarea reformei.</i>	Trim. IV, 2013	MJ	Realizată
6.	Acțiunea 7.2.3. punctul 2. <i>Optimizarea bazei de date a actelor normative</i>	Trim. II, 2013	MJ, Centrul de Guvernare Electronică	Realizată parțial

Grupul VII. Crearea și eficientizarea activității organelor din sectorul justiției (comisii, colegii etc.)				
7.	Acțiunea 7.1.4. punctul 2. <i>Elaborarea și implementarea modificărilor structurale și funcționale ale instituțiilor implicate în reforma sectorului justiției în vederea participării active a acestora la procesul de reformă.</i>	Trim. IV, 2013	Instituțiile din sectorul justiției	Nereali- zată

Capitolul VIII

MONITORIZAREA ȘEDINTELOR DE JUDECATĂ ȘI EVALUAREA NIVELULUI DE SATISFAȚIE A JUSTIȚIABILILOR FAȚĂ DE ACTUL DE JUSTIȚIE

A. APARENȚELE ADMINISTRĂRII JUSTIȚIEI – MODUL DE PERCEPȚIE A PĂRȚILOR ÎN PROCES ȘI A REPREZENTANȚILOR ACESTORA DESPRE ADMINISTRAREA JUSTIȚIEI

Sondajul își propune să măsoare percepția părților prezente la ședința de judecată și a reprezentanților acestora (nu percepția observatorului) față de actul de justiție, prin prisma următorilor indicatori (parametri):

1. Accesibilitatea informației și transparența;
2. Calitatea sediilor și e-justiția;
3. Accesul la justiție;
4. Calitatea, independența și imparțialitatea judecătorilor;
5. Corectitudinea procesului judiciar;
6. Calitatea rezultatului procesului judiciar (hotărârilor);
7. Starea generală și tendințele în calitatea administrării justiției.

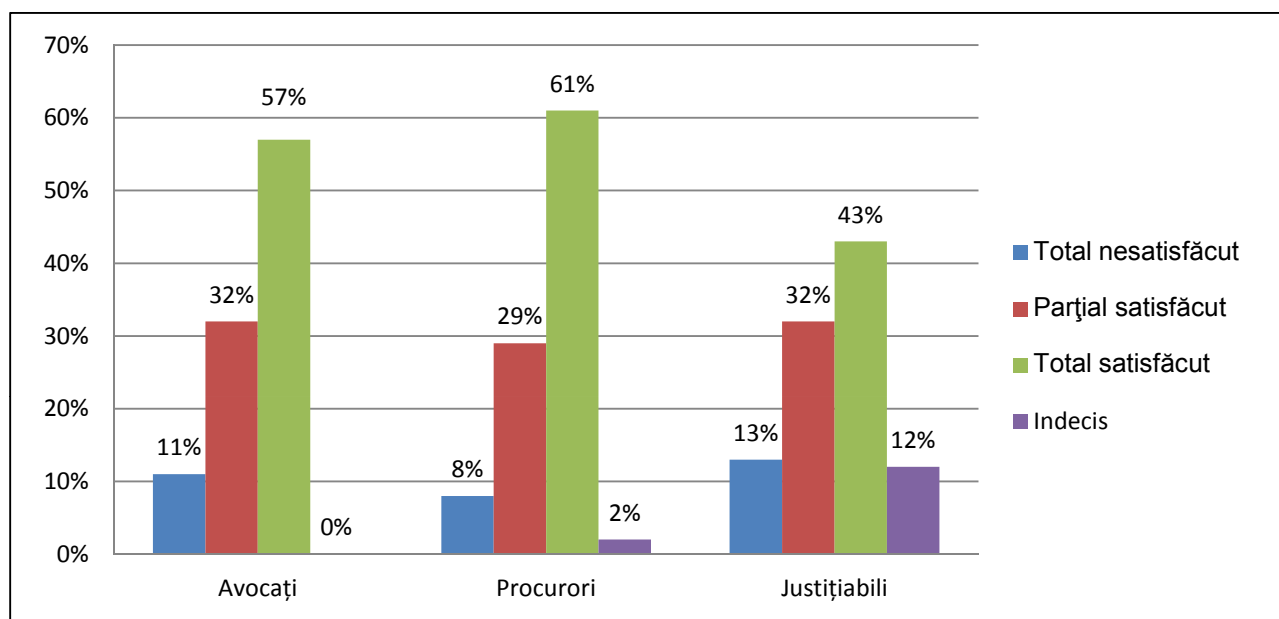
Astfel, cele 22 de întrebări au fost divizate după capitolele sus-menționate. Persoanele respondente au fost rugate să se pronunțe în contextul a trei niveluri de satisfacție și anume: total nesatisfăcut, parțial satisfăcut și total satisfăcut. De asemenea, a fost inclusă și categoria de indecis pentru cazul în care întrebarea nu a fost aplicabilă sau respondentul nu a dorit să răspundă la aceasta.

Astfel, în trimestrul I al anului 2014, părțile procesului la care a participat monitorul au fost solicitate să completeze aceste chestionare. În total, au fost completate 480 de chestionare. Ținând cont de pregătirea diferită a chestionaților, abordarea problemelor din puncte diferite de vedere și inițierea în procesele judiciare, s-a propus divizarea chestionaților în trei categorii:

1. **Avocați** în număr de 139 de persoane;
2. **Procurori** în număr de 75 de persoane,
3. **Justițiabili** (care includ în sine: reclamantii, pârâții, martorii, inculpații și părțile vătămate) în număr de 266 de persoane.

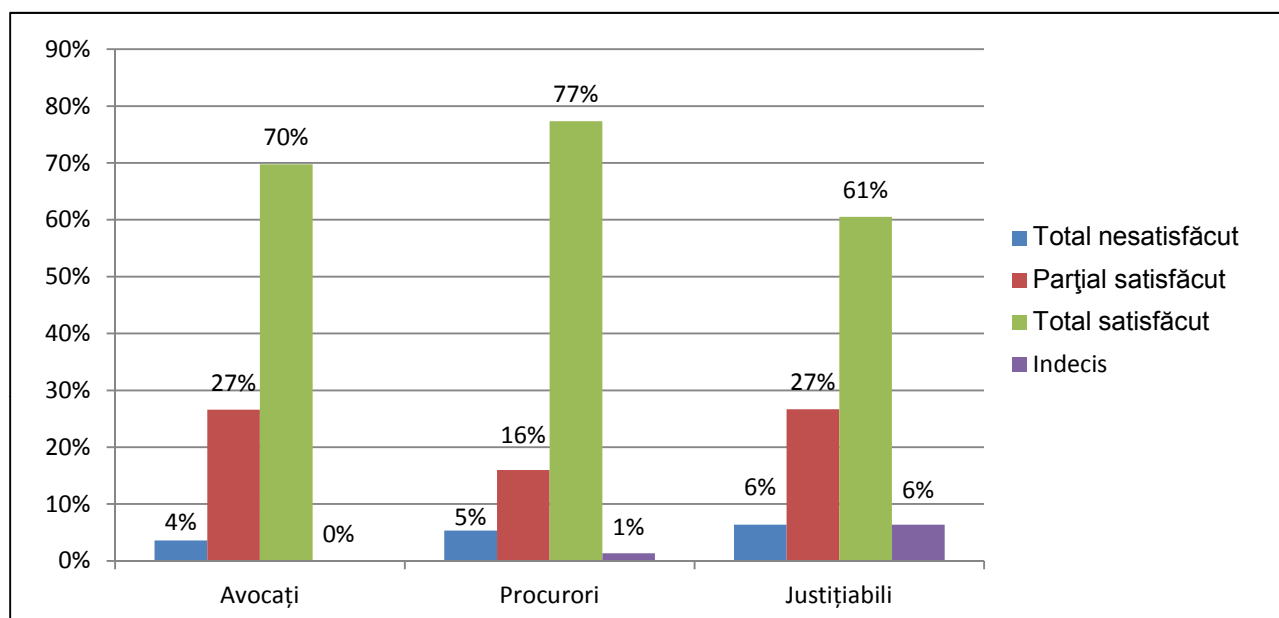
Pentru a oferi o imagine comparativă pentru fiecare întrebare au fost făcute diagrame care indică opțiunea fiecărei categorii a intervievaților.

1. Accesul la informații juridice și la practica judiciară (broșuri, pliante etc.) disponibile:

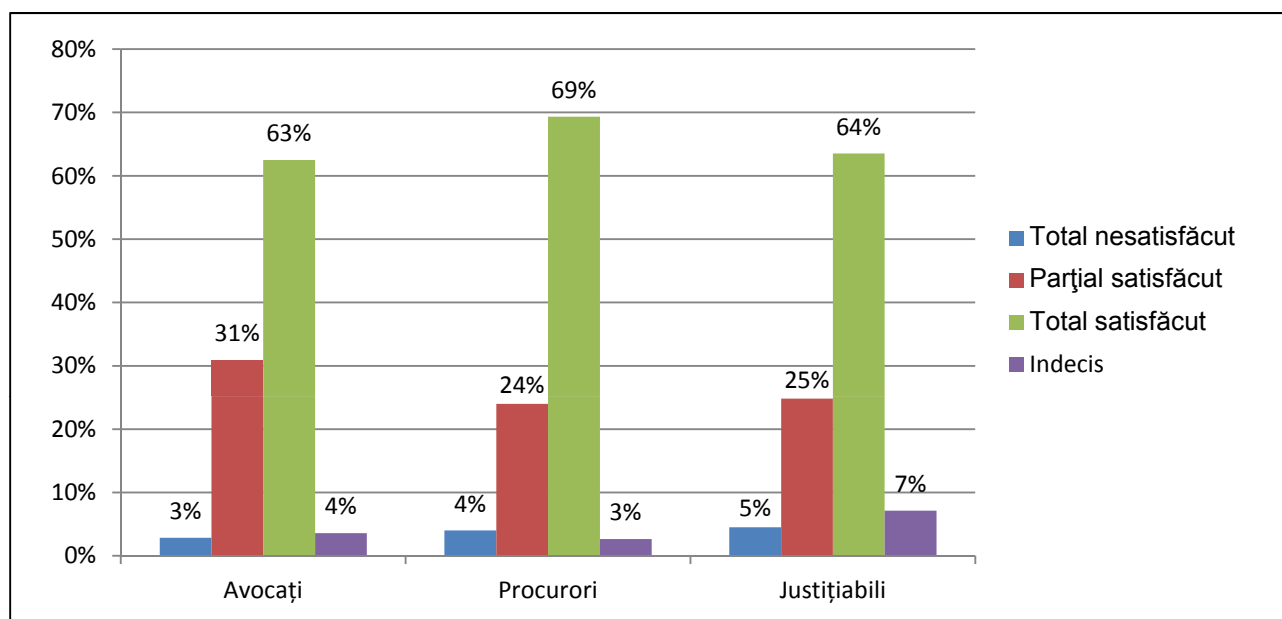
Notă: Din câte putem observa, cel mai puțin satisfăcuți de informațiile cu caracter juridic sunt justițiabilii care, în proporție de 13%, s-au declarat total nesatisfăcuți și doar în proporție de 43% total satisfăcuți, ceea ce reprezintă cele mai slabe scoruri comparativ cu alte categorii. Pe de altă parte, procurorii sunt cei mai satisfăcuți de informația cu caracter juridic care este disponibilă.

2. Amabilitatea și atitudinea specialiștilor din cancelarie:

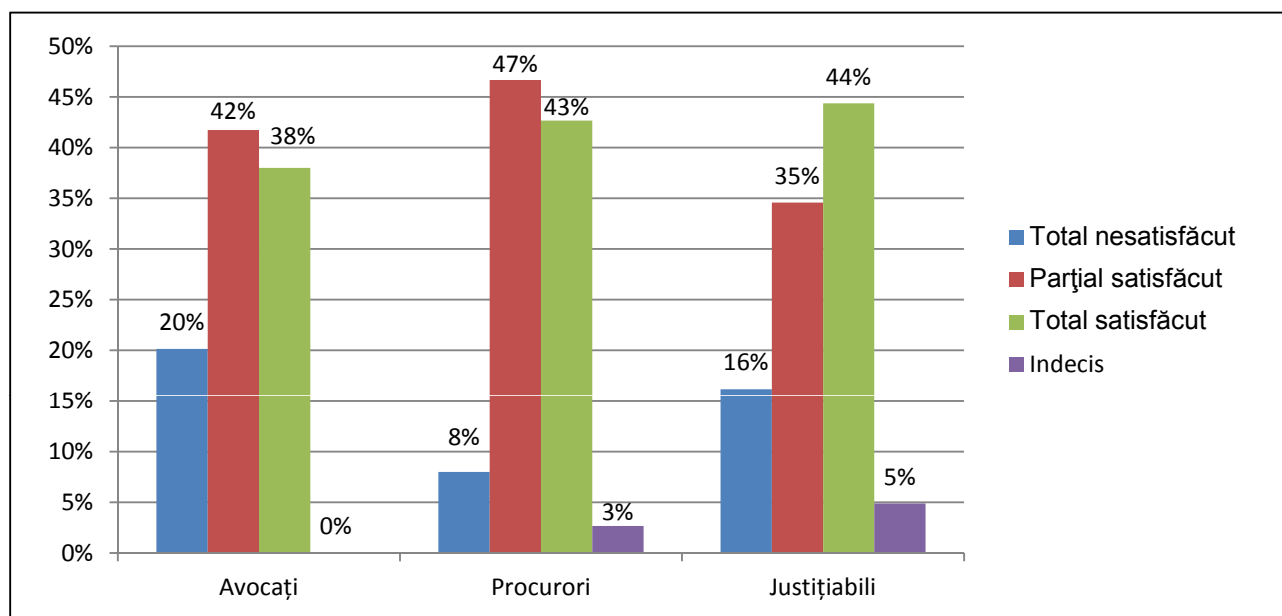
Notă: Datele empirice indică asupra faptului că majoritatea celor chestionați apreciază înalt amabilitatea și atitudinea specialiștilor din cancelarie, astfel că total satisfăcuți s-au arătat 77% din procurori, 70% din avocați și 61% din justițiabili.

3. Profesionalismul (pregătirea juridică) a grefierilor:

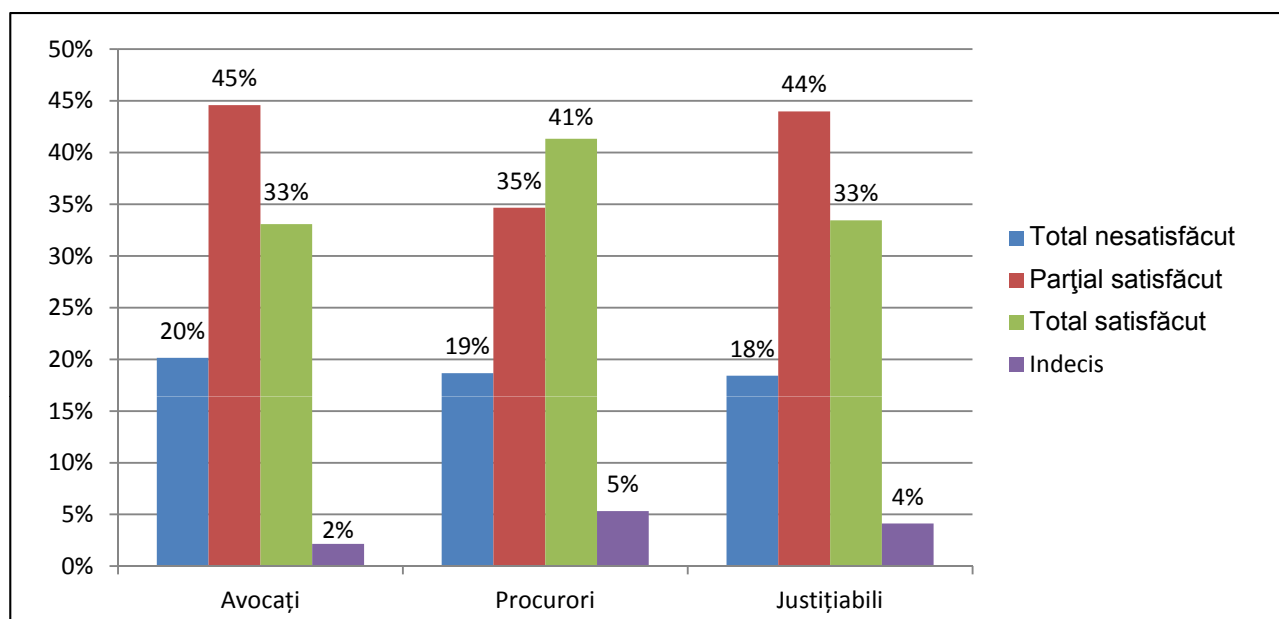
Notă: Ca și la diagrama precedentă, se vede că majoritatea apreciază înalt pregătirea juridică a grefierilor, numărul celor total satisfăcuți fiind la o cotă similară. Astfel, total satisfăcuți sunt circa 69% din procurori, 64% din justițiabili și 63% din avocați.

4. Facilitățile clădirii instanței (posibilitatea unei persoane cu dizabilități de a avea acces în clădire, scaune pe hol, sală pentru a lua cunoștință de dosare, sală pentru avocați/procurori, toaletă):

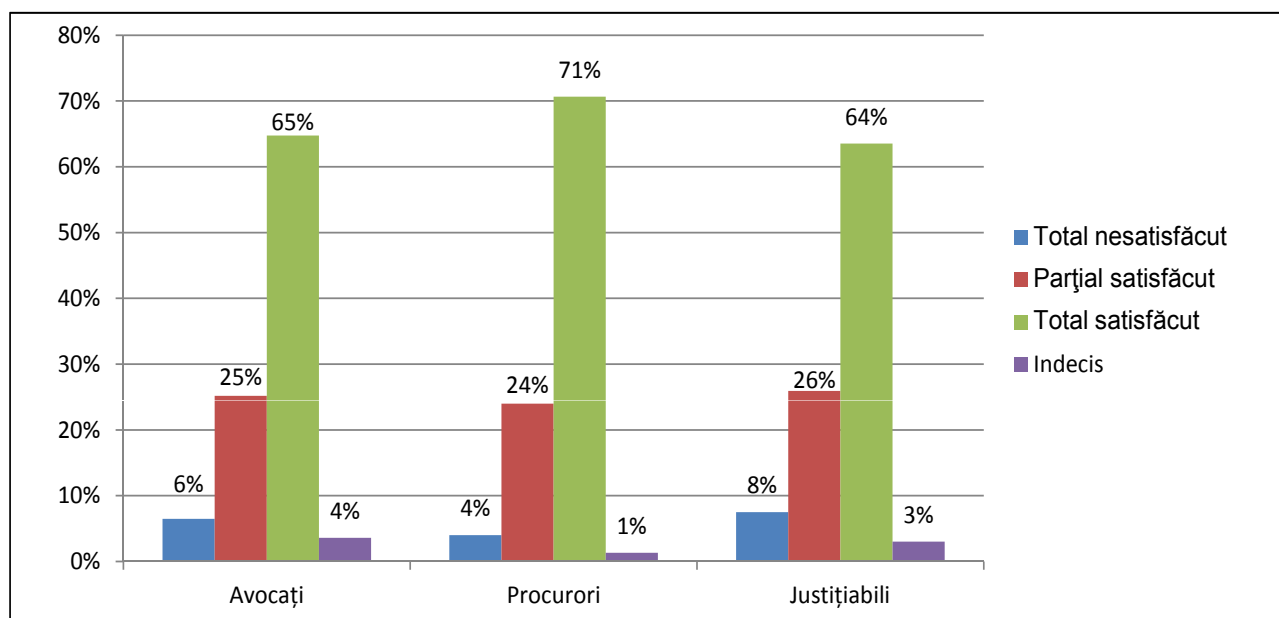
Notă: Referitor la această problemă putem remarca faptul că justițiabilii au reprezentat grupul celor mai mulți total satisfăcuți, astfel că circa 44% din justițiabili s-au arătat total satisfăcuți de facilitățile instanței, comparativ cu 38% total satisfăcuți din rândul avocaților și 43% din rândul procurorilor. Pe de altă parte, circa 20% din avocați au declarat că sunt total nesatisfăcuți de facilitățile ce sunt oferite de instanțele de judecată. Vedem că 16% din justițiabili la fel sunt total nesatisfăcuți de facilitățile instanței, comparativ cu 8% din numărul procurorilor.

5. Indicatori spre și în incinta clădirii instanței:

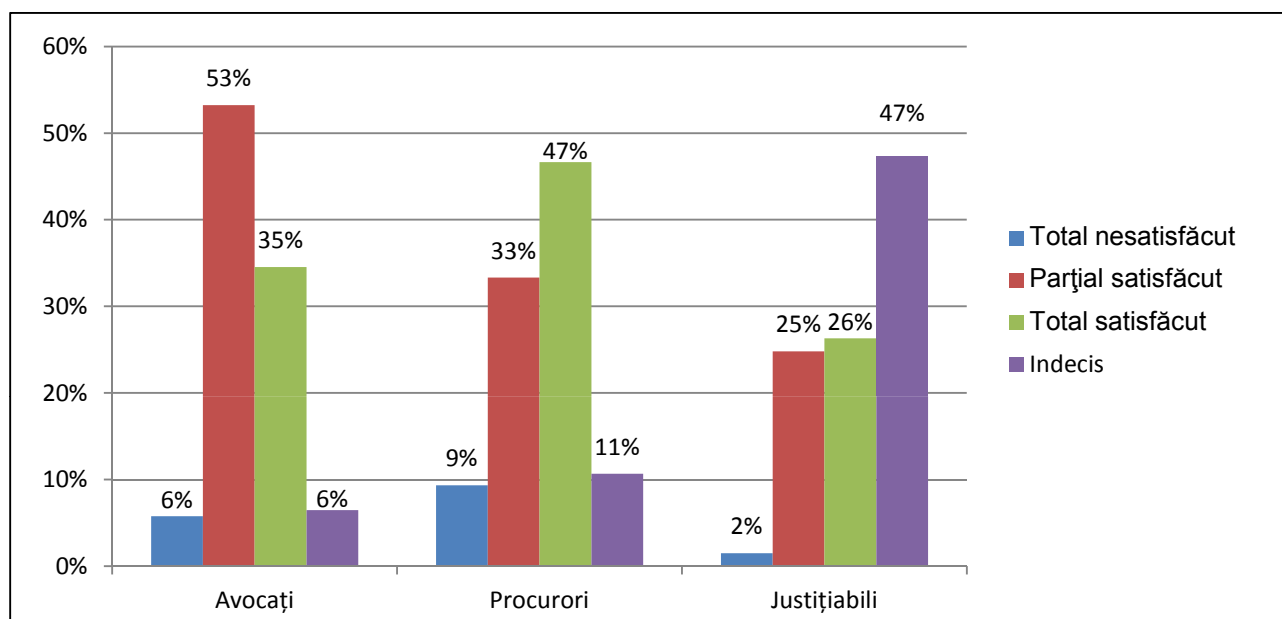
Notă: Referitor la indicatorii spre clădirea instanței de judecată și în interiorul acesteia răspunsurile la categoriile intervievaților sunt practic similare. Astfel, total satisfăcuți sunt circa 41% din procurori și câte 33% din avocați și justițiabili. Pe de altă parte, total nesatisfăcuți sunt la media de 19% toate categoriile de intervievați.

6. Mobilier și echipament din sala de judecată:

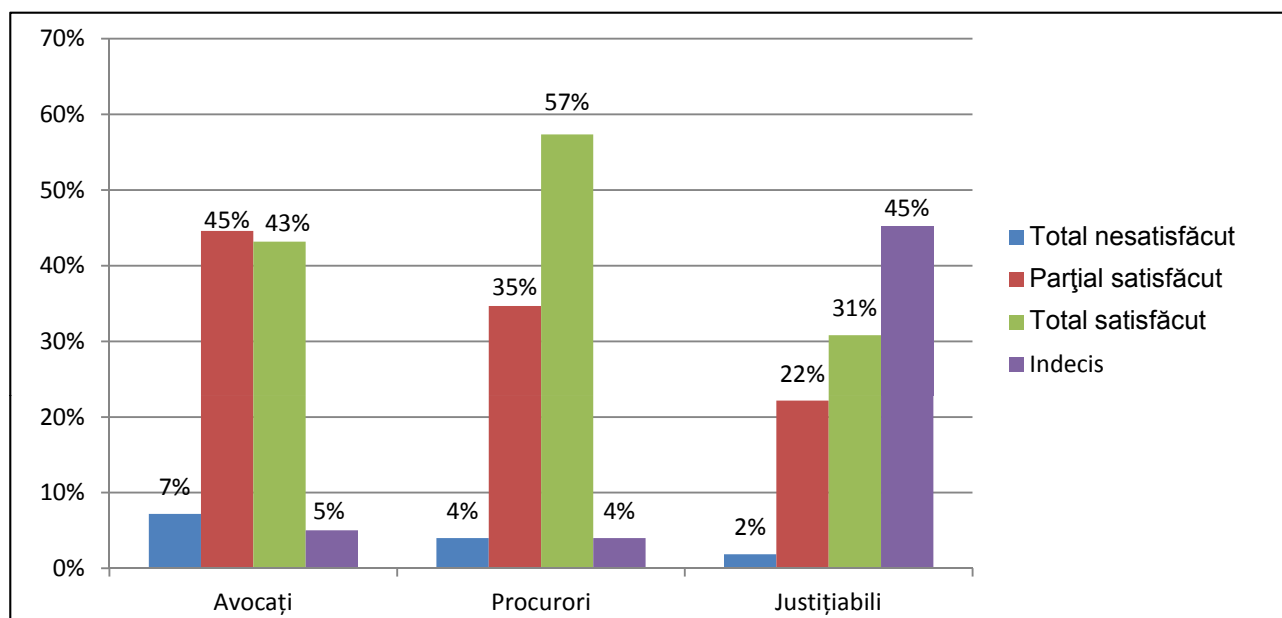
Notă: În baza datelor obținute, putem remarca faptul că total satisfăcute de mobilierul și echipamentul din sălile de judecată sunt, la cote apropiate, toate categoriile de intervievați. Astfel, total satisfăcuți sunt circa 71% din procurori, 65% din avocați și 64% din justițiabili.

7. Calitatea paginii web a instanței judecătorești, inclusiv a motorului de căutare:

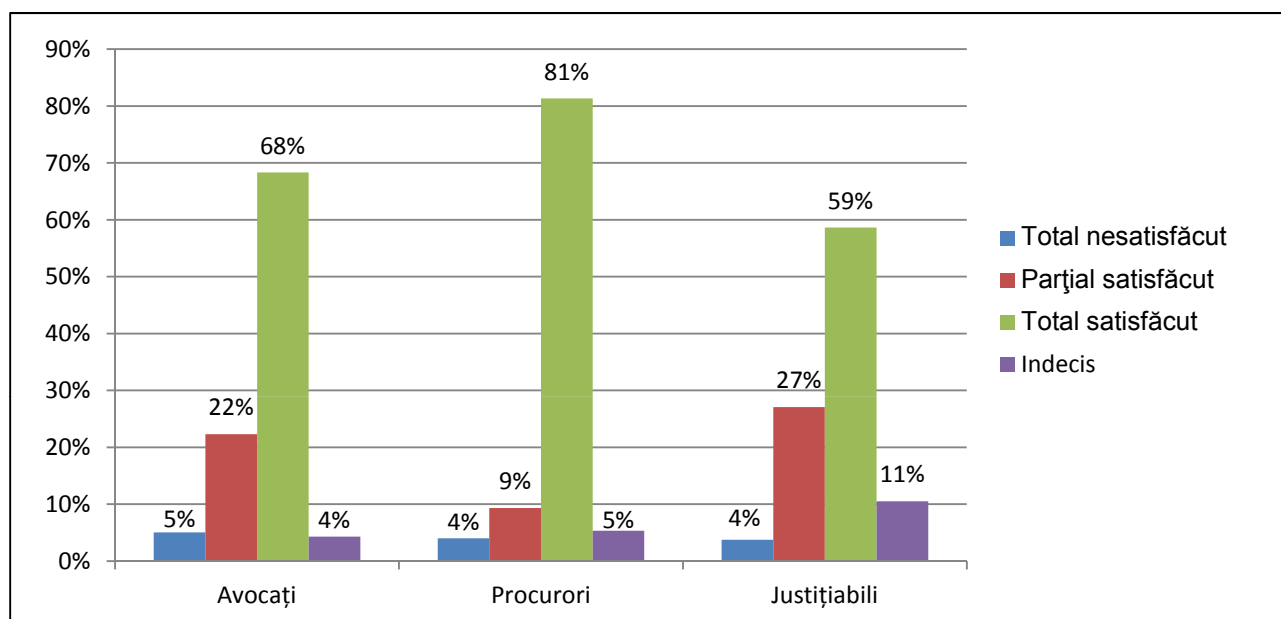
Notă: Cota celor total satisfăcuți este mai mare decât a celor total nesatisfăcuți, chiar dacă nu reprezintă majoritatea. Totodată, răspunsurile din categoria a 4-a (nu se aplică) ne permit să concluzionăm că circa 47% din justițiabili, 6% din avocați și 11% din procurori nu au vizitat pagina web a instanței de judecată.

8. Administrarea electronică a cauzelor și a procesului judiciar, inclusiv funcționarea sistemului electronic de gestionare a cauzelor:

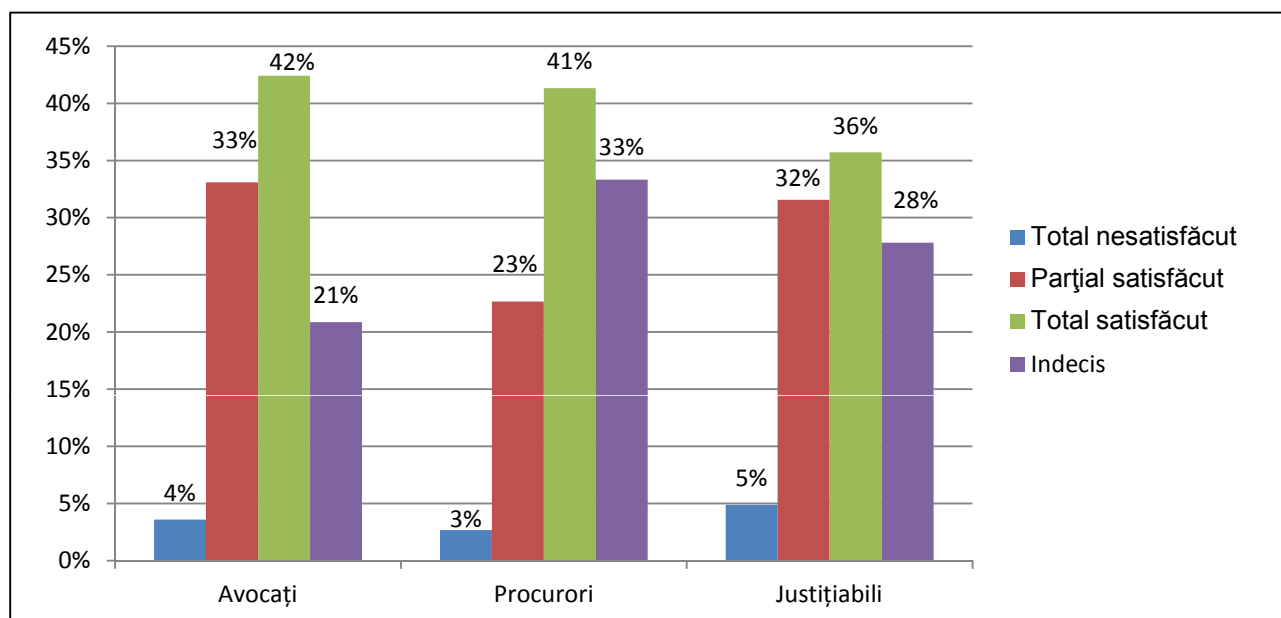
Notă: La fel ca și la diagrama precedentă putem observa că modul de gestionare electronică a cauzelor este înalt apreciat de 57% din procurori, 43% din avocați și 31% din justițiabili. Pe de altă parte, cota de 45% din justițiabili denotă faptul că aceștia nu cunosc care este modul de repartizare a cauzelor.

9. Accesibilitate pentru a lua cunoștință de materialele dosarului:

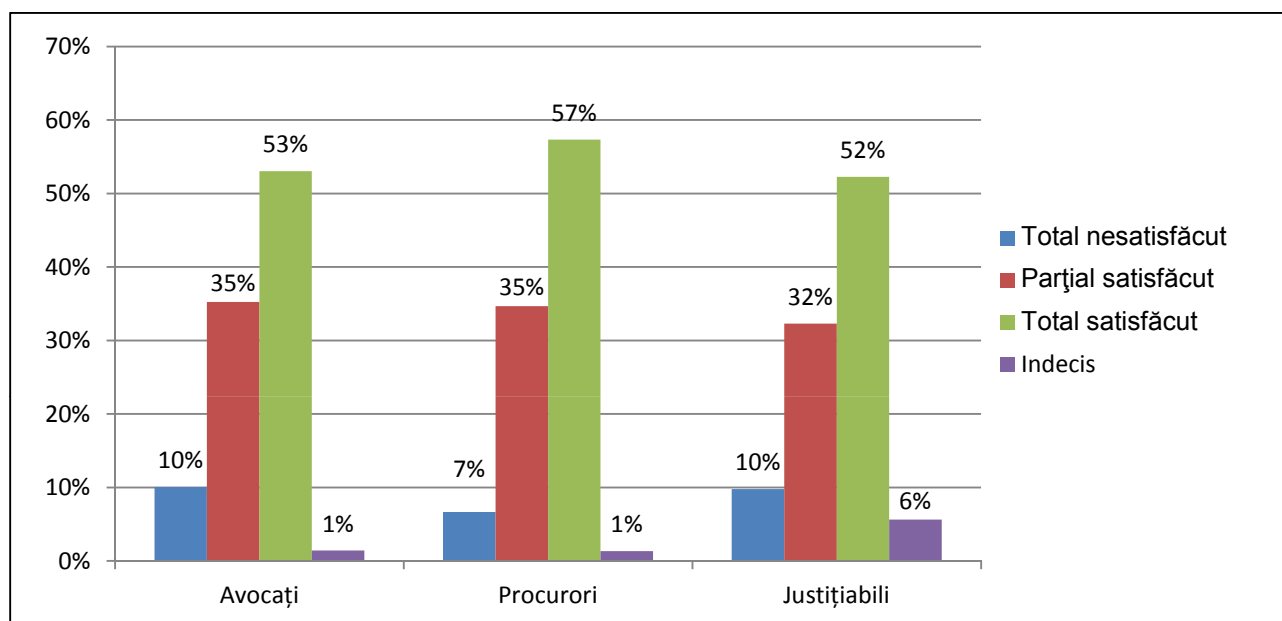
Notă: Posibilitatea de a lua cunoștință de dosar nu constituie o problemă, aceasta o demonstrează datele obținute și anume că circa 81% din procurori au declarat că sunt total satisfăcuți de modul în care sunt puse la dispoziție dosarele, aceeași părere o împărtășesc 68% din avocați și 59% din justițiabili.

10. Cheltuielile de judecată și alte costuri ale accesului la justiție (fără onorariile avocaților):

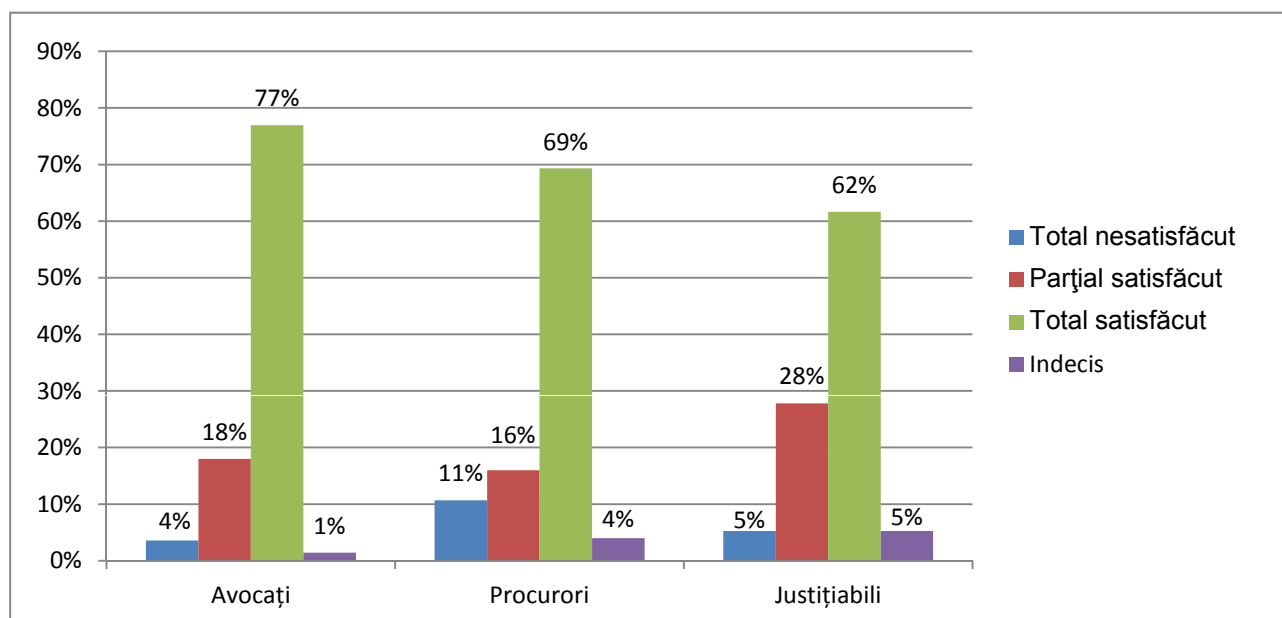
Notă: Costul cheltuielilor de judecată nu reprezintă o problemă pentru justițiabili. Astfel, doar 5% din justițiabili, 4% din avocați și 3% din procurori sunt total nesatisfăcuți de cheltuielile de judecată și costurile aferente examinării cauzelor.

11. Punctualitatea instanței în desfășurarea ședințelor după program:

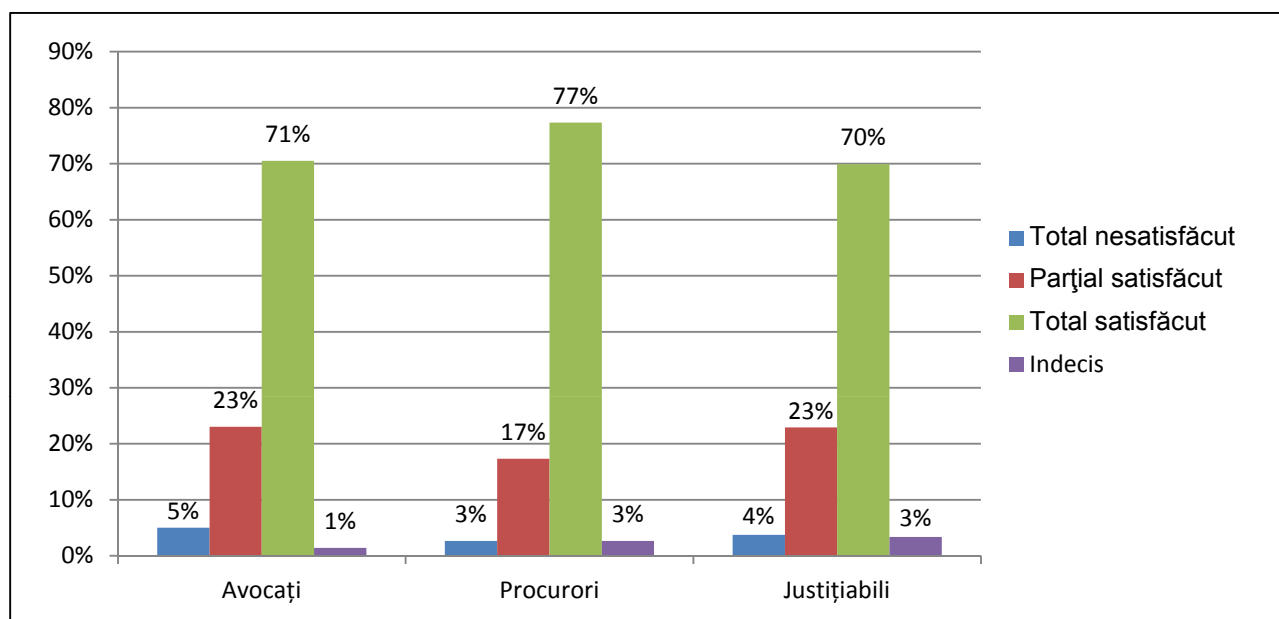
Notă: Majoritatea respondenților sunt total satisfăcuți de punctualitatea în desfășurarea ședințelor de judecată. Astfel, 57% din procurori, 53% din avocați și 52% din justițiabili s-au declarat total satisfăcuți de modul de desfășurare după program a ședințelor de judecată. Pe de altă parte câte 10% din avocați și justițiabili, precum și 7% din procurori s-au declarat total nesatisfăcuți de punctualitatea judecătorilor la examinarea pricinilor.

12. Timpul rezervat între prezentarea citației și desfășurarea ședinței de judecată (pentru a permite părților să se pregătească de proces):

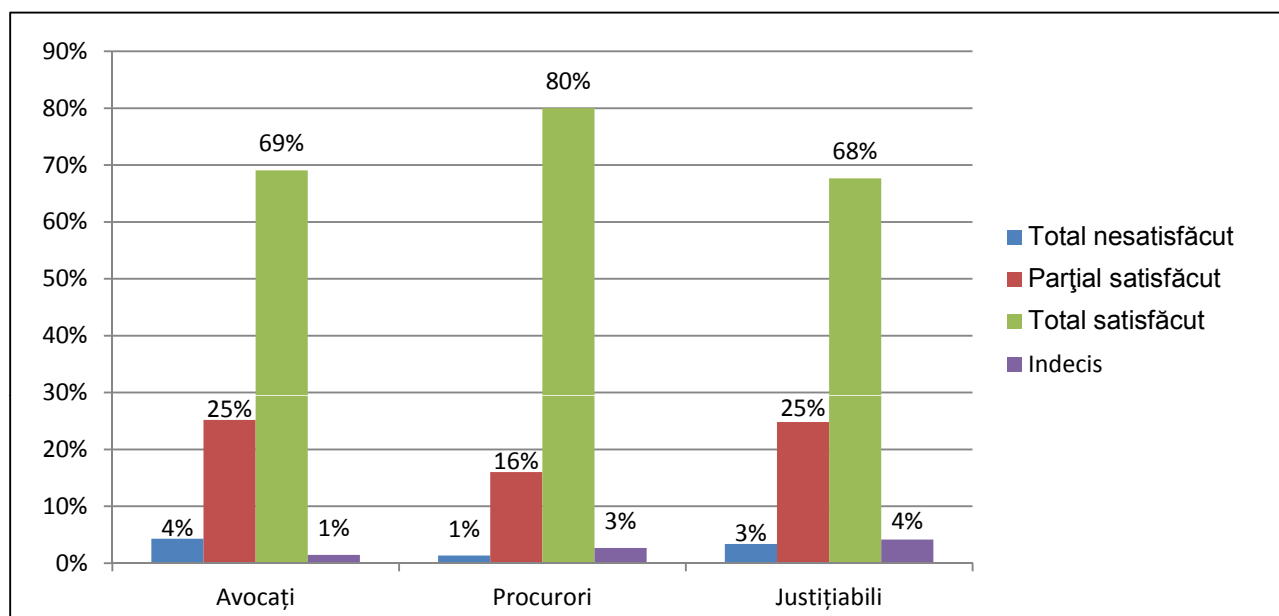
Notă: Putem considera că majoritatea absolută a avocaților și anume în proporție de 77% din cei chestionați sunt total satisfăcuți de timpul acordat dintre momentul prezentării citației și ședința propriu-zisă, totodată, 69% din procurori și 62% din justițiabili s-au declarat la fel total satisfăcuți de timpul acordat de la prezentarea citației până la data ședinței.

13. Amabilitatea și atitudinea judecătorului (-rilor):

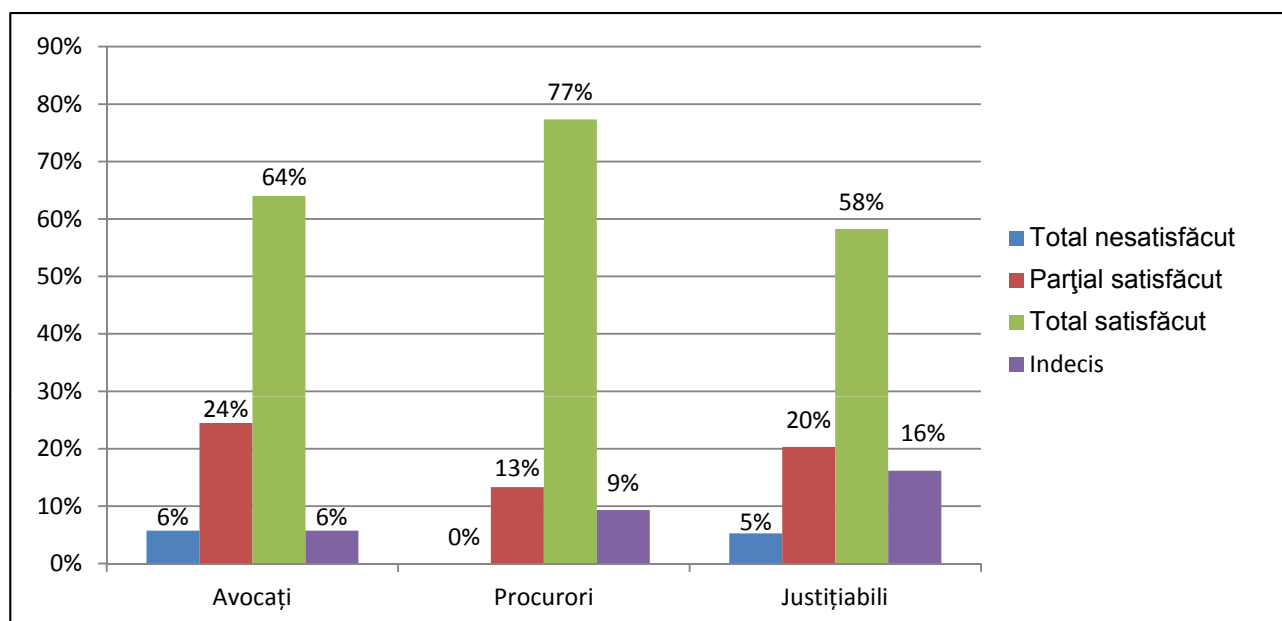
Notă: Putem considera că majoritatea absolută a intervievaților sunt total satisfăcuți de amabilitatea și atitudinea judecătorilor, astfel că 77% din procurori, 71% din avocați și 70% din justițiabili sunt de această părere. La polul opus, doar în medie câte 3%, 4% și, respectiv, 5% sunt total nesatisfăcuți de amabilitatea și atitudinea judecătorilor.

14. Profesionalismul și competența judecătorului (-rilor), inclusiv claritatea limbajului și exprimării:

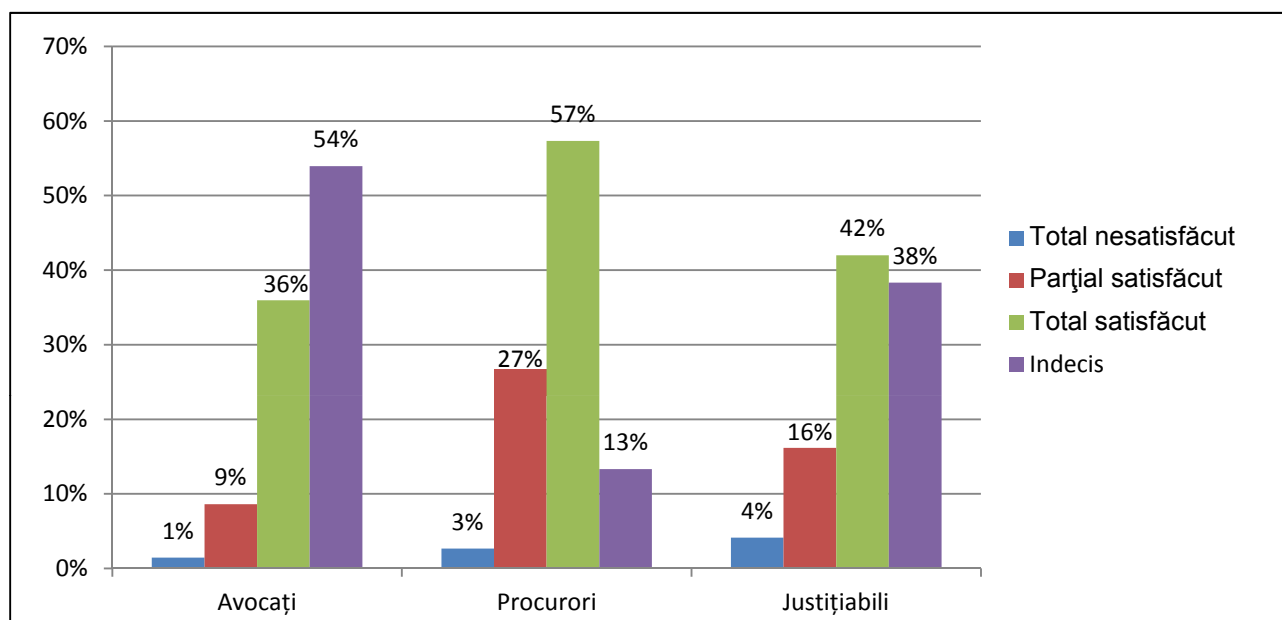
Notă: La fel ca și la întrebarea precedentă, putem considera că majoritatea intervievaților sunt total satisfăcuți de profesionalismul și competența judecătorilor, astfel că 80% din procurori, 69% din avocați și 68% din justițiabili sunt de această părere. La polul opus, doar în medie câte 3%, 4% și, respectiv, 1% sunt total nesatisfăcuți de profesionalismul acestora.

15. Imparțialitatea judecătorului (-rilor):

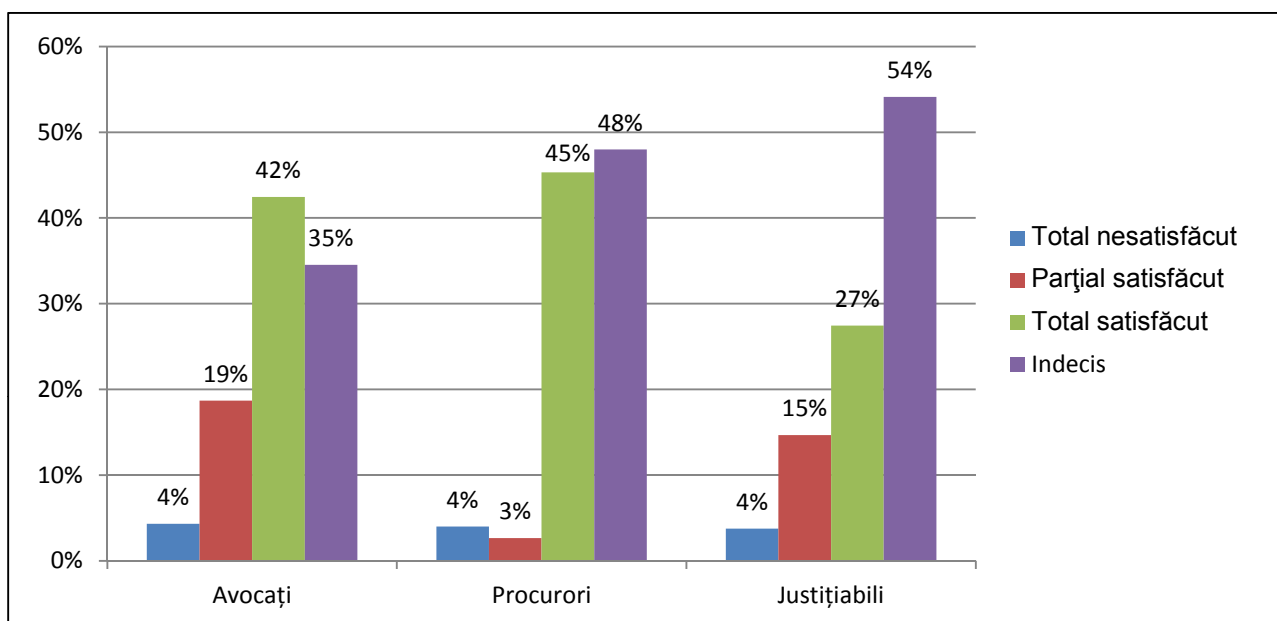
Notă: Circa 77% din procurori, 64% din avocați și 58% din justițiabili sunt total satisfăcuți de respectarea principiului imparțialității judecătorilor. Total nesatisfăcuți s-au declarat doar avocații, în proporție de 6%, și justițiabilii, în proporție de 5%, procurorii nu s-au declarat total nesatisfăcuți de imparțialitatea judecătorului.

16. Profesionalismul și competența avocatului (-ților):

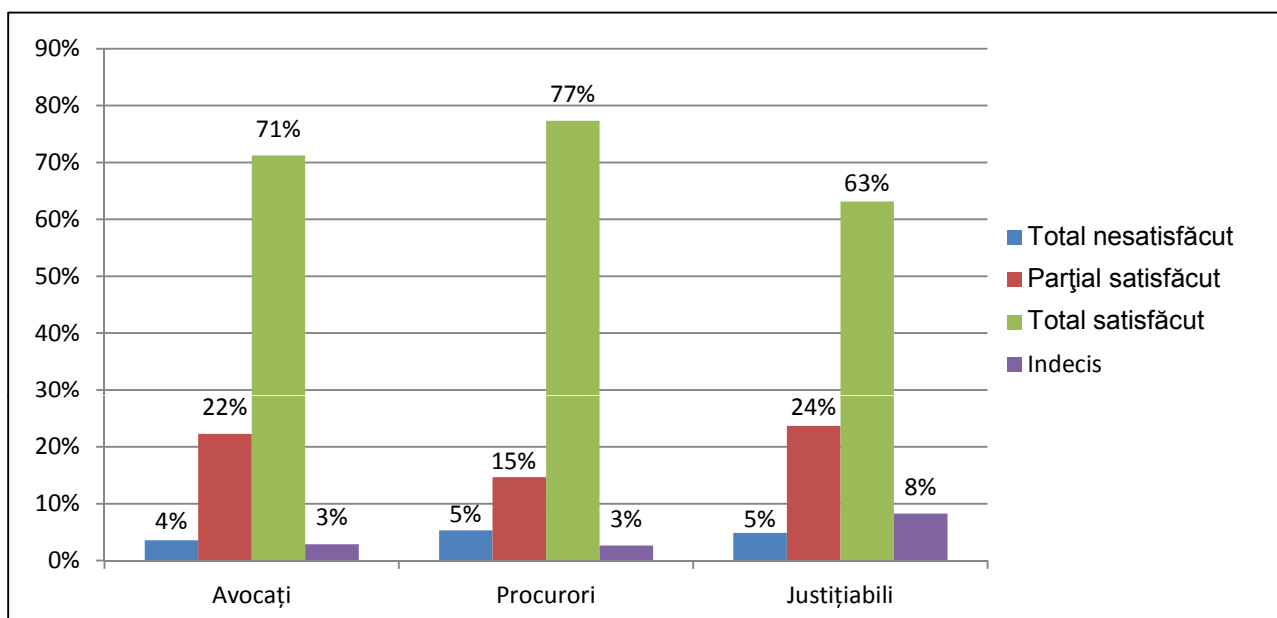
Notă: Profesionalismul avocaților a fost apreciat de către procurori cu calificativul total satisfăcut în proporție de 57%, iar justițiabilii, în proporție de 42%, total nesatisfăcuți s-au dovedit a fi câte 3% și, respectiv, 4%. Din avocații care au participat la chestionare, în jur de 54% s-au abținut de a răspunde, iar alții 36% au menționat că sunt total satisfăcuți de profesionalismul colegilor.

17. Profesionalismul și competența procurorului (-rilor), dacă e cazul:

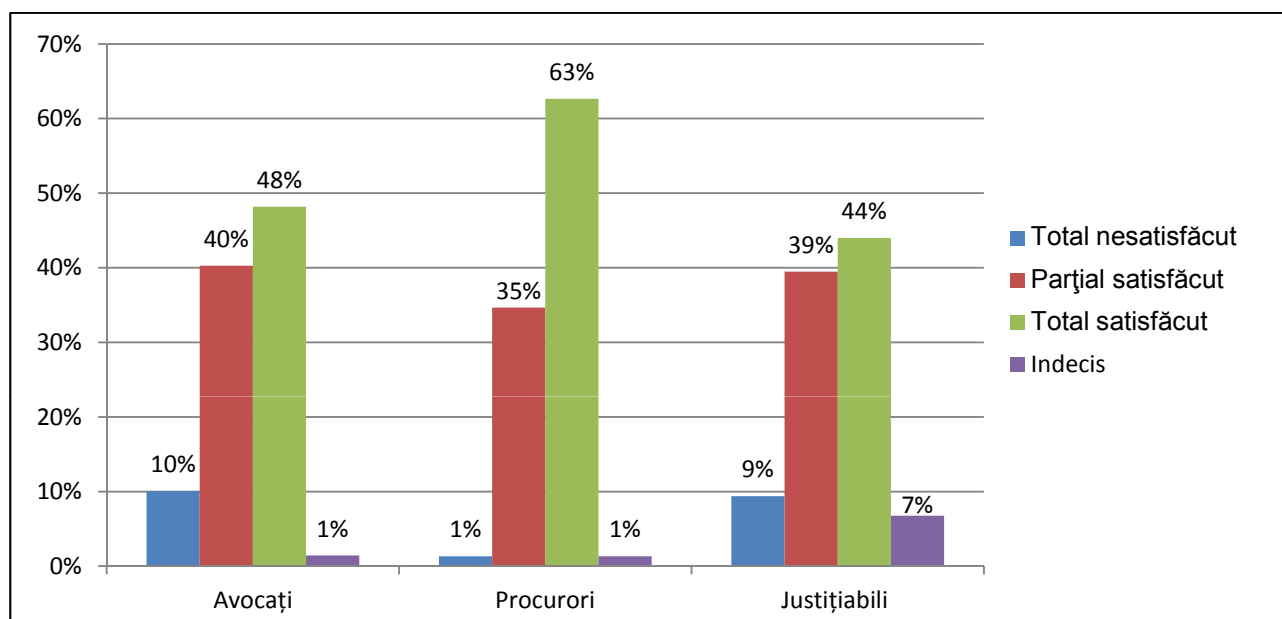
Notă: Profesionalismul procurorilor a fost apreciat de către avocați cu calificativul total satisfăcut în proporție de 42%, iar justițiabilii, în proporție de 27%, total nesatisfăcuți s-au exprimat câte 4%. Din procurorii care au participat la chestionare, în jur de 48% s-au abținut de a răspunde, iar alții 45% au menționat că sunt total satisfăcuți de profesionalismul colegilor.

18. Timp și posibilități suficiente pentru fiecare parte în proces pentru prezentarea argumentelor sale și combaterea probelor aduse de partea adversă:

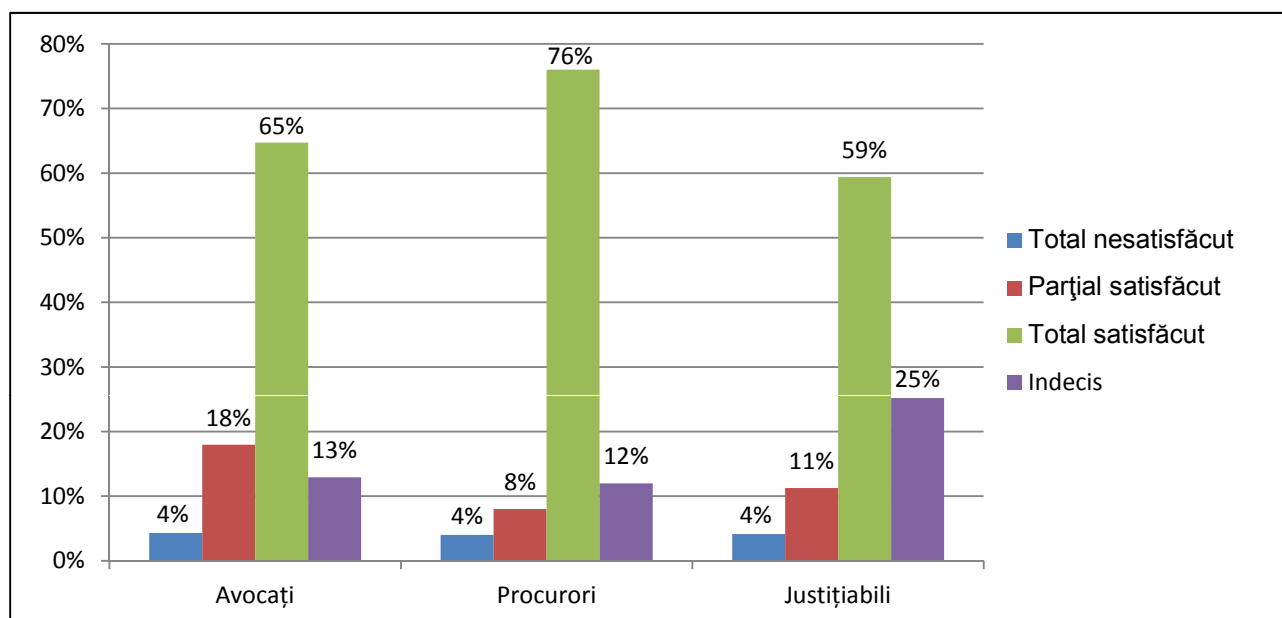
Notă: Majoritatea chestionaților au menționat că sunt total satisfăcuți de timpul și posibilitățile pentru prezentarea argumentelor lor și combaterea probelor aduse de partea adversă, astfel s-au pronunțat 77% din procurori, 71% din avocați și 63% din justițiabili ca fiind total satisfăcuți de aceasta.

19. Durata rezonabilă a procesului:

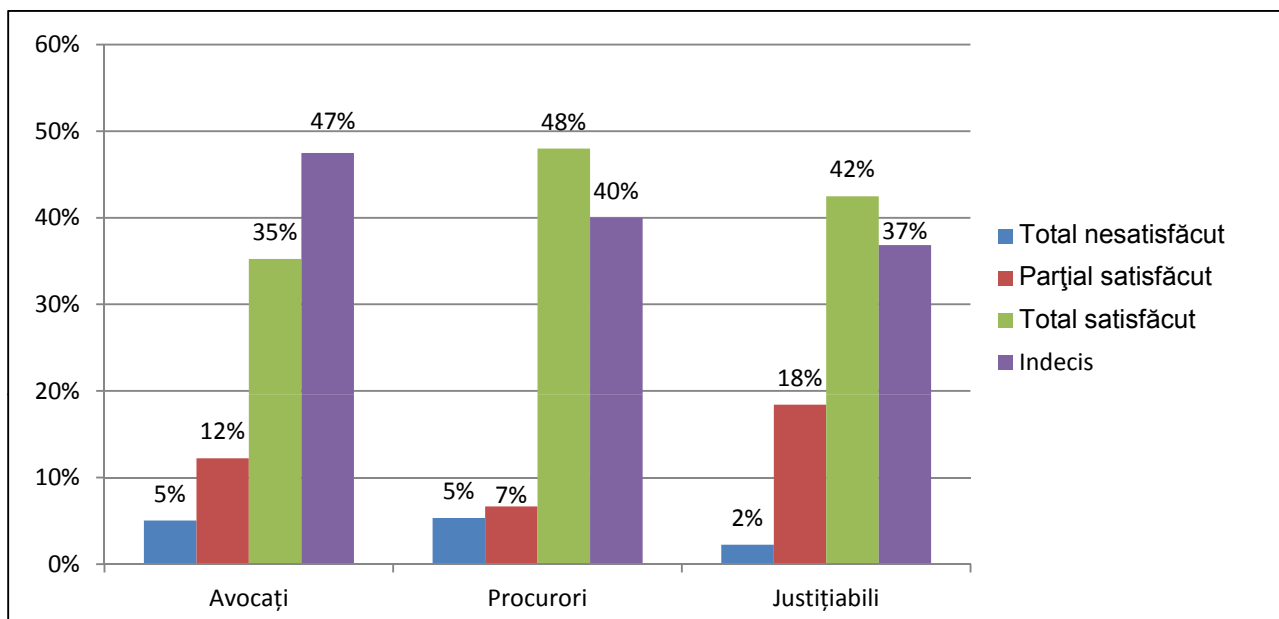
Notă: Pentru circa 63% din procurori, 48% din avocați și 44% din justițiabili, durata procesului a fost una rezonabilă, ei comunicând că sunt total satisfăcuți de durata procesului și doar câte 10% avocați și, respectiv, 9% justițiabili au menționat că sunt total nesatisfăcuți de durata procesului.

20. Caracterul public al procesului pentru terțe părți și mass-media:

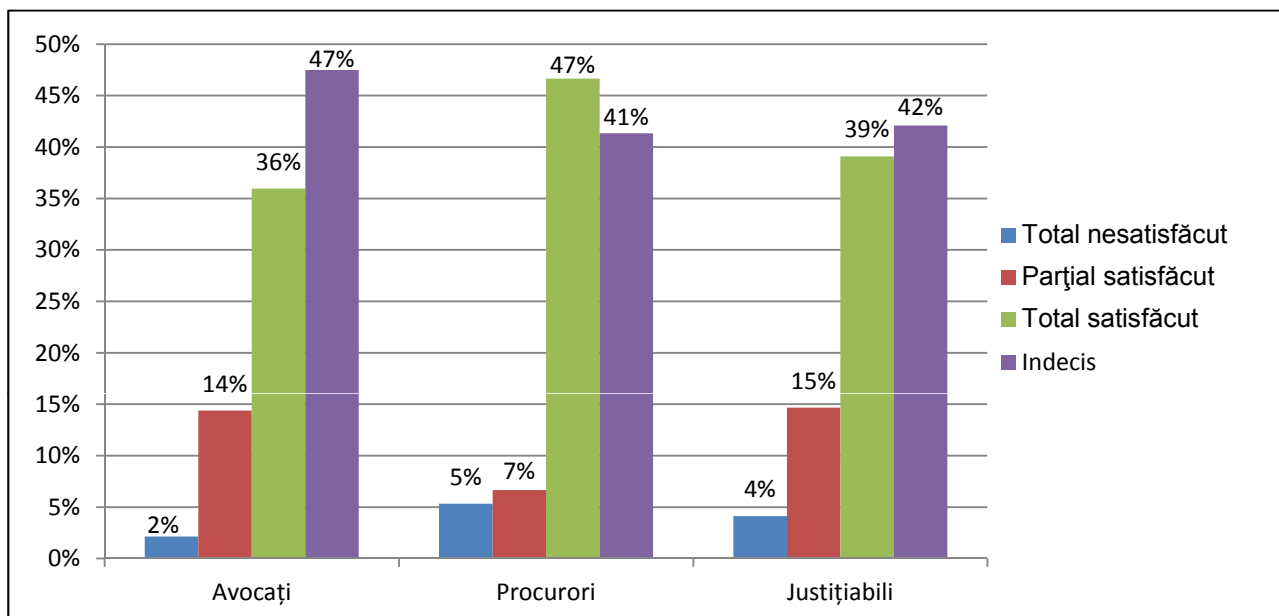
Notă: Publicitatea procesului și accesul mass-media la ședințele de judecată a fost apreciat de către chestionați ca fiind foarte bune. Așadar, circa 76% din procurori, 65% din avocați și 59% din justițiabili au declarat că sunt total satisfăcuți de faptul cât de publice sunt ședințele.

21. Claritatea hotărârii instanței:

Notă: În mare parte, mulți respondenți nu au putut să se pronunțe asupra clarității hotărârilor adoptate deoarece situația respectivă nu a fost aplicabilă. Cu toate acestea, circa 48% din procurori, 42% din justițiabili și 35% din avocați au declarat că sunt total satisfăcuți de claritatea hotărârii instanței.

22. Promptitudinea sau întârzierea prezentării dispozitivului hotărârii sau deciziei în formă scrisă:

Notă: Aceeași situație ca și în diagrama precedentă se regăsește și la întrebarea cât de satisfăcuți sunt chestionații privind promptitudinea eliberării hotărârii.

B. DIAGrame PRIVIND MĂSURAREA CALITĂȚII ACTULUI JUSTIȚIEI PRIN OBSERVAREA DIRECTĂ A ȘEDINTELOR DE JUDECATĂ

Pentru efectuarea acestor diagrame autorii au analizat 300 de chestionare completate de monitorii din teritoriu în perioada 1 ianuarie – 31 martie 2014. Metodologia efectuării diagramei constă în indicarea valorii numerice directe care corespunde fiecărei opțiuni de răspuns din chestionar (da, nu, nedeterminat, nu se aplică). Valorile „nedeterminat” se aplică situațiilor în care nu a fost posibilă aprecierea obiectivă a răspunsului, iar valoarea nu se aplică în cazurile în care la ședința respectivă nu a avut loc acțiunea pentru care se solicită răspunsul.

Drept bază pentru a elaborarea acestui chestionar a servit metodologia de monitorizare întocmită în cadrul proiectului și alte instrumente, cum ar fi: [Metodologia Model de măsurare a satisfacției utilizatorilor a Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției \(CEPEJ\)](#), [Buletinul Juridic al OSCE al Drepturilor Internaționale la Proces Echitabil](#) și [Manualul Consiliului Europei cu privire la Articolul 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului](#). În procesul de monitorizare au fost implicați 36 de observatori care au monitorizat ședințele din toate instanțele de judecată, inclusiv cele specializate, Curțile de Apel și Curtea Supremă de Justiție. Astfel, potrivit datelor analizate au fost monitorizate ședințe în instanțele de diferit nivel, după cum urmează: 252 – în instanțele de fond, 12 – în instanțele specializate, 30 – în Curțile de Apel și șase – la Curtea Supremă de Justiție. Din totalul celor 300, 147 au fost procese civile, iar altele 153, procese penale.

Toți observatorii au fost implicați în procese de monitorizare civică a proceselor democratice și au beneficiat de instruirii detaliate cu privire la principiile expuse mai sus, fiind consultați pe durata monitorizării.

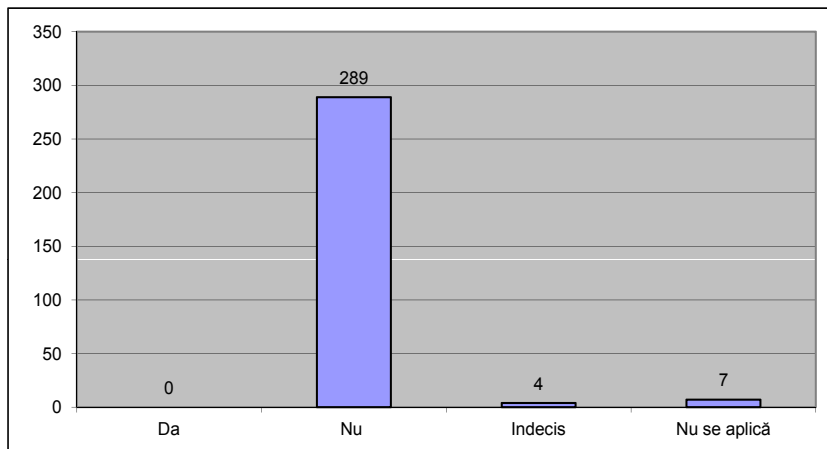
Aceste rezultate reies din evaluarea personală realizată de observator pe parcursul examinării procesului judiciar. În mod special, a fost atrasă atenția asupra următoarelor blocuri de probleme:

1. Accesul la justiție și egalitatea;
2. Instanță judecătorească competentă, independentă și imparțială;
3. Caracterul public al ședinței de judecată;
4. Aspecte specifice legate de corectitudinea proceselor penale, inclusiv prezumția nevinovăției;
5. Principiul contradictorialității, egalitatea armelor și drepturile apărării;
6. Hotărârea pronunțată public, în timp util și motivat, și calitatea rezultatului procesului.

Spre deosebire de prima parte a monitorizării prin intermediul sondajului, această parte implică o evaluare personală a realităților procesuale observate, realizată de monitor. Ședințele au fost selectate aleatoriu: unele au durat câteva minute, iar altele au durat ore întregi. Prin urmare, observatorii nu au completat chestionarele la etapele la care nu au asistat. Jumătate din ședințele monitorizate în judecătoriile de sector au fost cele contencioase și civile, iar cealaltă jumătate au constituit-o ședințele în cazurile penale și contravenționale. La Curtea Supremă de Justiție au fost monitorizate doar procesele penale. Astfel, au fost monitorizate 147 de ședințe în dosare cu caracter civil și 153 – în dosare cu caracter penal/contravențional.

1. ACCESUL LA JUSTIȚIE ȘI EGALITATEA

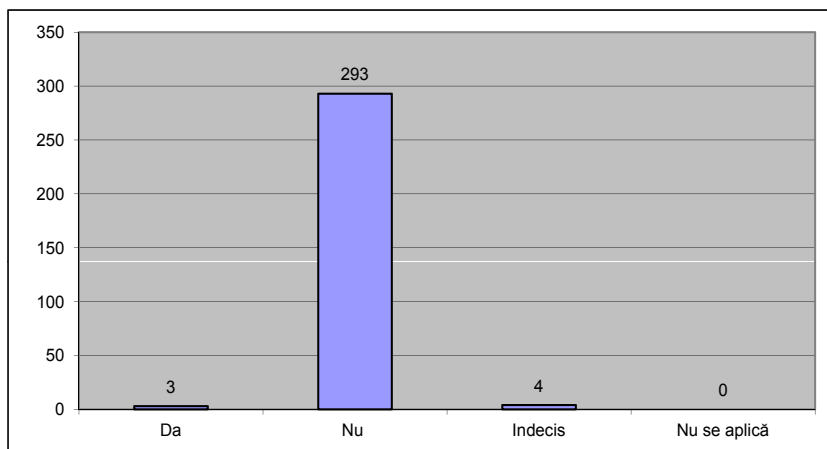
1. Credeți că au fost impuse restricții pentru depunerea cererilor de chemare în judecată, demersurilor, plângerilor în instanța de judecată?

Notă: Din totalul de 300 de cazuri monitorizate, în 289, monitorii au apreciat că nu au fost impuse restricții pentru depunerea cererilor de chemare în judecată, a plângerilor în instanța de judecată.

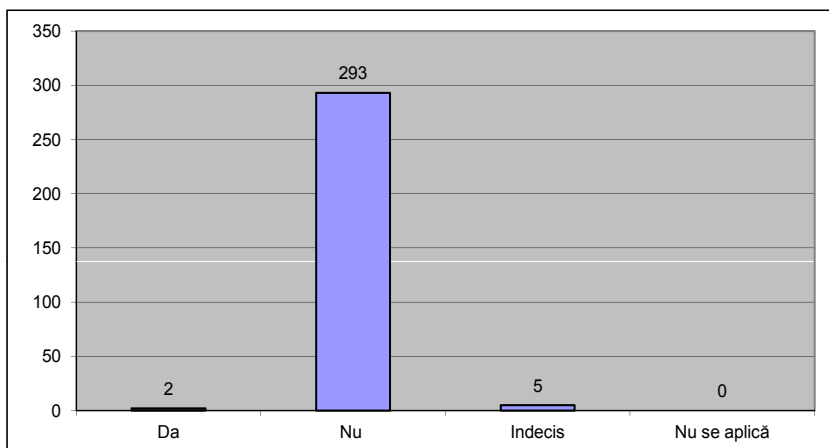
2. INSTANȚĂ JUDECĂTOREASCĂ COMPETENTĂ, INDEPENDENTĂ ȘI IMPARȚIALĂ

2. Există suspiciuni cu privire la independența instanței de judecată, în special cu privire la prezența oricărei influențe, a presiunilor sau amenințărilor?

Notă: În majoritatea proceselor (293), observatorii au declarat că nu au observat influențe, presiuni sau amenințări asupra judecătorilor.

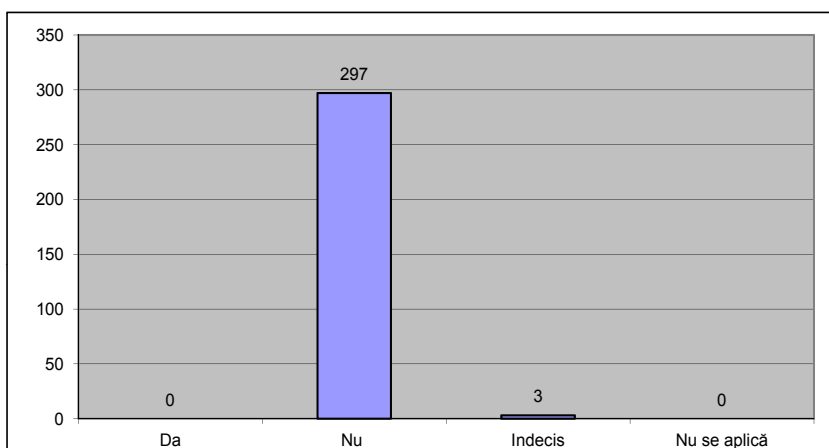
3. Credeți că instanța de judecată a fost părtinitoare? Credeți că au existat motive pentru care vreun judecător trebuia recuzat (a dat dovadă de parțialitate, prejudecată sau o atitudine pre-determinată față de cauza pe rol; judecătorul și-a expus opinia privind vinovăția unei persoane în timpul procesului, în interiorul sau în afara sălii de judecată; judecătorul a comunicat cu procurorul sau cu avocatul apărării înainte de audiere sau între ședințele de judecată; există sau nu un potențial conflict de interese care a trezit suspiciune rezonabilă că judecătorul ar putea să nu fie imparțial)?

Notă: În practic toate ședințele - 293 de ședințe, monitorii au declarat că nu au văzut nici un motiv de recuzare. Doar în două cazuri monitorul a considerat că judecătorul avea deja formată o opinie asupra cazului.

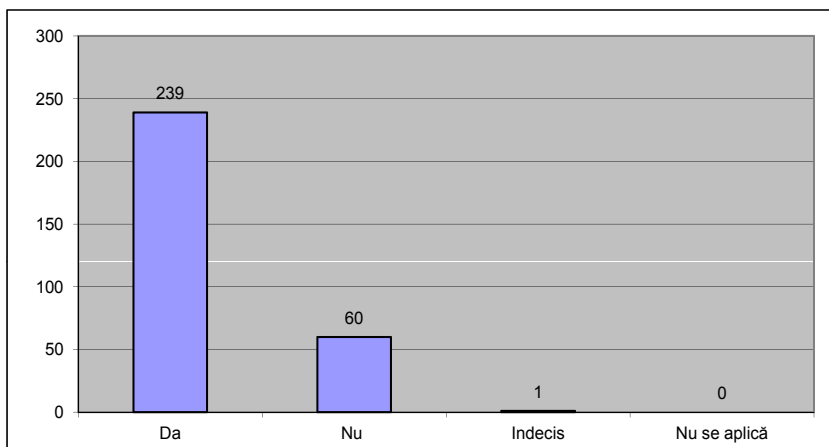
3. CARACTERUL PUBLIC AL ȘEDINȚEI DE JUDECATĂ

4. Instanța a solicitat părăsirea sălii de ședințe de către anumite categorii de persoane (presă, public, observatori etc.)?

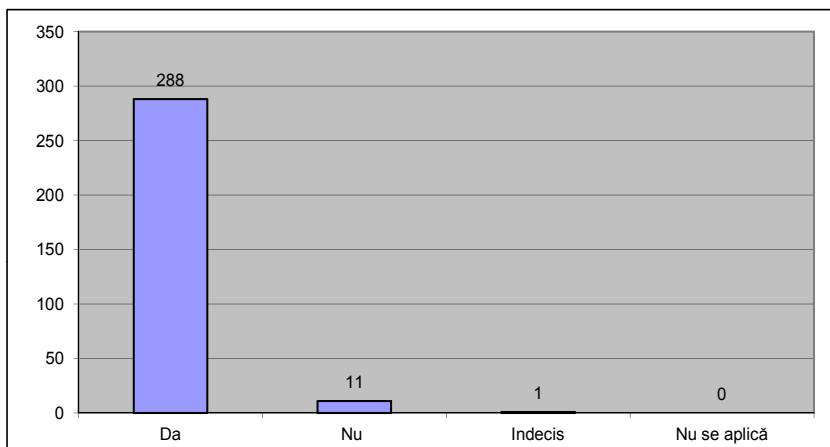
Notă: Pe parcursul trimestrului, în ședințele monitorizate judecătorii nu au solicitat anumitor categorii de persoane să elibereze sala de ședințe.

5. Ședința a avut loc în sala de ședințe?

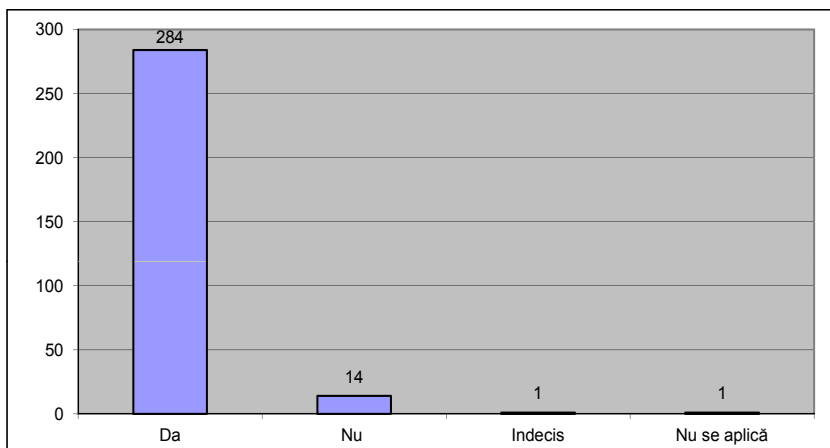
Notă: Din cele 300 de ședințe monitorizate, 239 de ședințe au avut loc în sălile ședințelor de judecată, iar alte 60 de ședințe de judecată au avut loc în birourile judecătorilor. Remarcăm că, comparativ cu trimestrul IV al anului 2013, numărul ședințelor ce au avut loc în sălile de ședințe au crescut cu 22, sau cu circa 10%.

6. Dimensiunea încăperii unde a avut loc ședința a fost suficientă pentru toți participanții la proces?

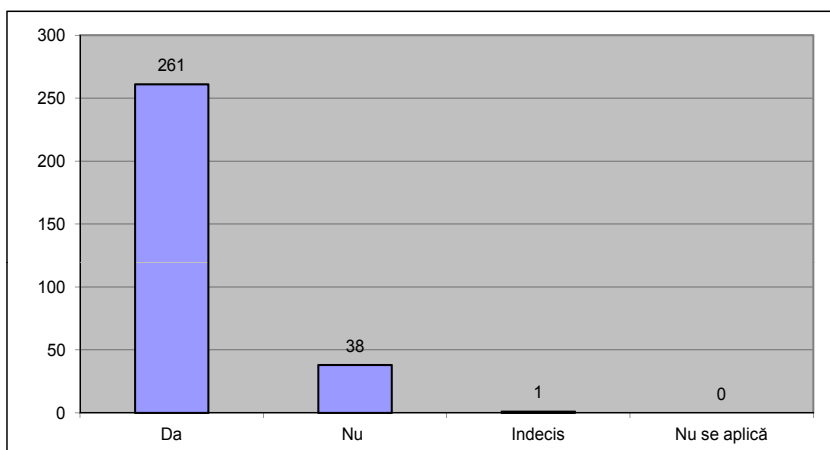
Notă: În 288 de ședințe din cele 300, sălile în care s-a desfășurat ședința de judecată au fost suficiente pentru toți participanții la proces. În 11 cazuri, s-a stabilit că încăperile în care s-a desfășurat ședința nu au oferit confortul și condițiile necesare desfășurării ședinței. Aceleași date au fost reflectate și pentru trimestrele precedente.

7. Încăperea unde a avut loc ședința era dotată cu mobilierul necesar?

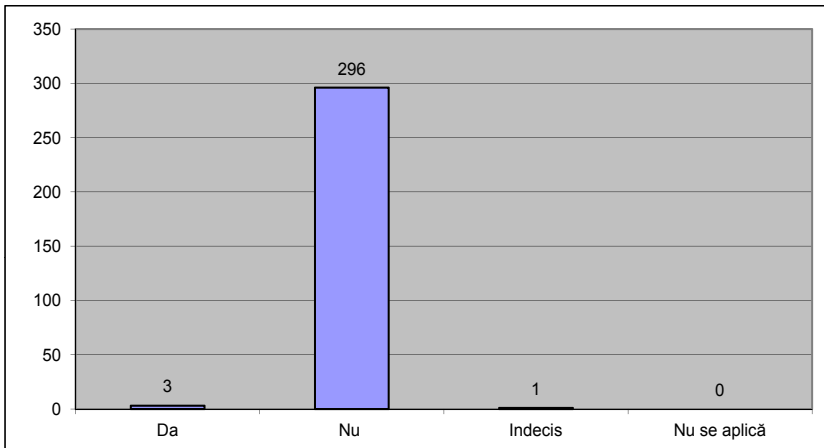
Notă: În 284 de ședințe din cele 300, sălile în care s-a desfășurat ședința erau dotate cu mobilier suficient, iar în 14 ședințe s-a observat o lipsă de mobilier necesar pentru ca părțile să își poată consulta actele și să facă notițe.

8. A avut loc înregistrarea audio a ședinței de către instanța de judecată?

Notă: În trimestrul I al anului 2014, din cele 300 de ședințe monitorizate, 261 au fost înregistrate audio, ceea ce reprezintă cu circa 12% mai mult ca în trimestrul precedent. Remarcăm că de fiecare dată numărul ședințelor înregistrate audio este în creștere.

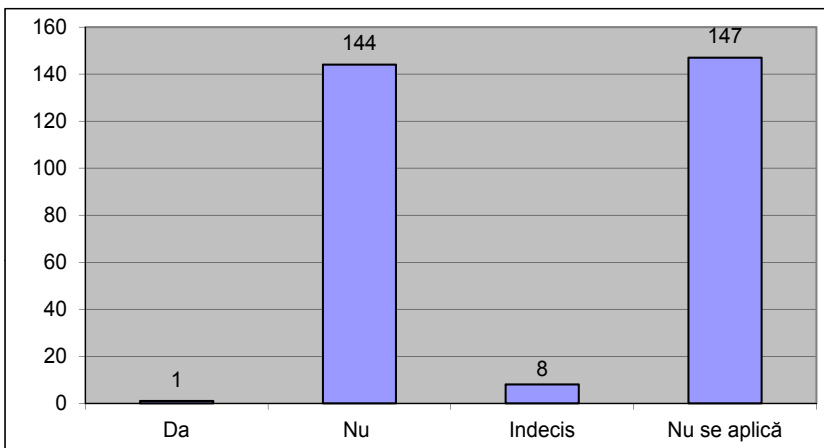
9. I-a fost refuzat vreunei persoane accesul în sala de judecată?

Notă: Din numărul total al ședințelor, în majoritatea covârșitoare s-a stabilit că nu s-a refuzat niciunei persoane accesul în sala de judecată în 296 de cazuri și doar în trei cazuri nu a fost permis accesul în sala de ședințe.

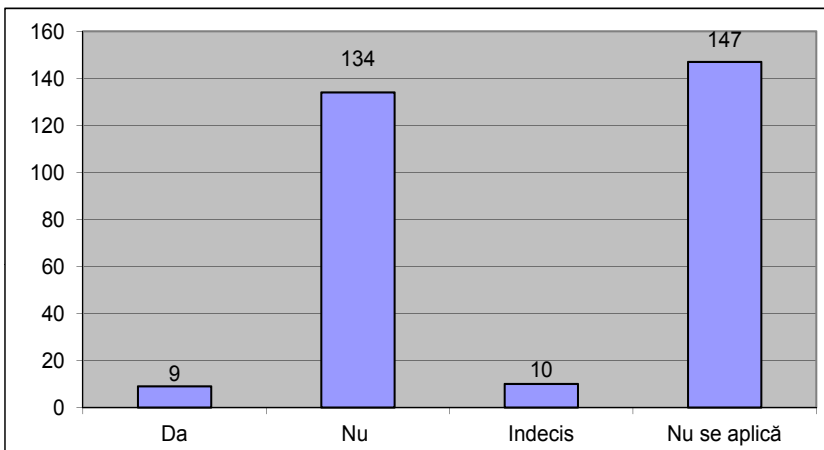
4. ASPECTE SPECIFICE LEGATE DE CORECTITUDINEA PROCESULOR PENALE, INCLUSIV PREZUMȚIA NEVINOVĂȚIE

10. Credeți că instanța a pre-stabilit vinovăția sau nevinovăția inculpatului (contravenientului)?

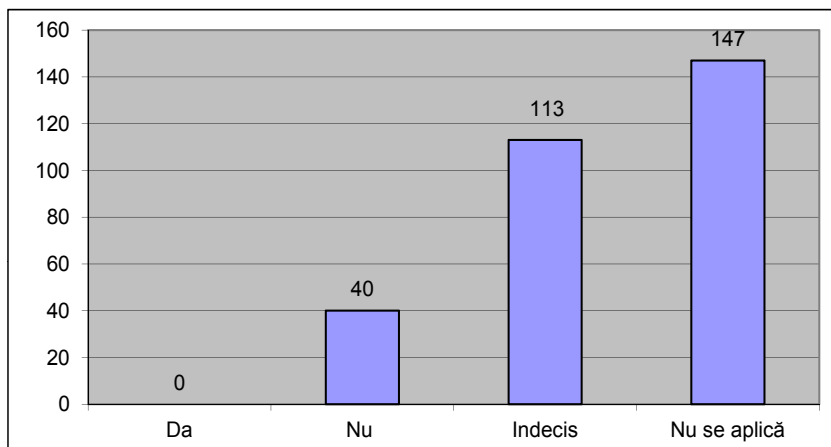
Notă: Din cele 153 de ședințe de judecată penale/contravenționale monitorizate, doar într-un caz s-a observat că instanța a prestabilit vinovăția inculpatului/contravenientului.

11. Credeți că inculpatul (contravenientul) a fost tratat într-un mod care să indice faptul că el este vinovat (spre exemplu, a fost ținut în cătușe pe parcursul ședinței, este plasat în boxă cu gratii etc.)?

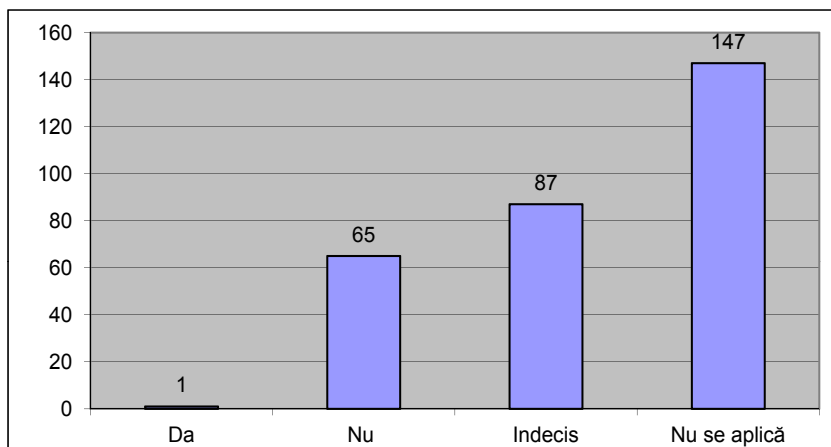
Notă: Din cele 153 de ședințe de judecată penale monitorizate, în doar nouă ședințe s-a observat că inculpatul/contravenientul a fost tratat într-un mod care să indice faptul că el este vinovat, în restul 134 de ședințe nu au fost stabilite astfel de circumstanțe.

12. Credeți că reflectarea subiectului în presă a subminat prezumția nevinovăției și a încurajat tratamentul parțial din partea judecătorilor față de inculpat (contravenient)?

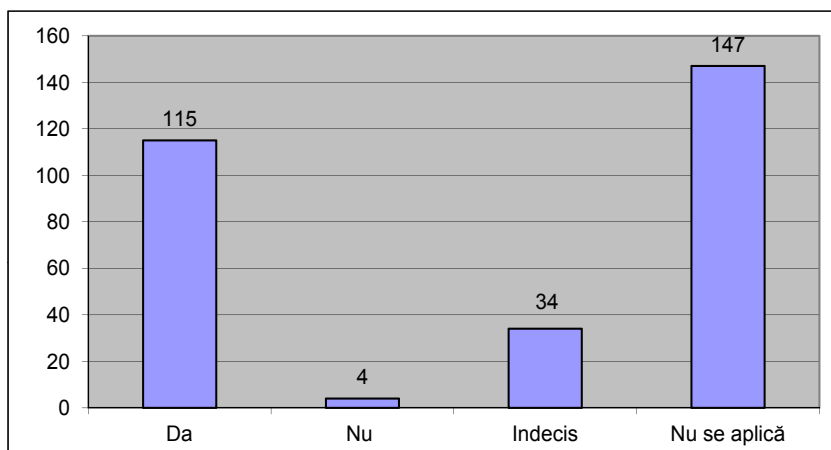
Notă: În toate cazurile, s-a stabilit că reflectarea subiectului în presă nu a subminat prezumția nevinovăției /încurajat tratamentul parțial din partea judecătorilor față de inculpat, astfel că în 40 de cazuri monitorii au putut să afirme că nu au avut loc asemenea circumstanțe, iar în 113 cazuri aceștia au fost indeciși.

13. Credeți că vreo autoritate publică a făcut declarații referitor la vinovăția inculpatului (contravenientului) înainte de condamnarea acestuia?

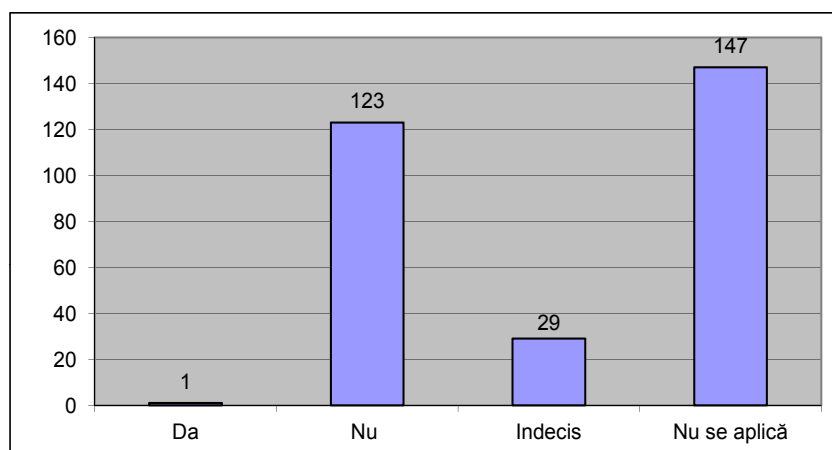
Notă: Doar într-un caz din cele 153, monitorul a considerat că au existat declarații ale unor funcționari referitoare la vinovăția inculpatului sau contravenientului.

14. Credeți că inculpatul (contravenientul) a beneficiat de dreptul de a nu se auto-incrimina? Judecătorul i-a explicat dreptul său de a nu depune mărturie împotriva propriei persoane?

Notă: Doar în patru ședințe monitorii au declarat că contravenienții nu au beneficiat de dreptul de a nu se auto-incrimina, în restul ședințelor de judecată monitorii au considerat că fie li s-a respectat dreptul de a nu se auto-incrimina, fie că nu era clar din etapa în care se afla ședința că se garantează acest drept.

15. Inculpatul a fost determinat să depună mărturie în instanță?

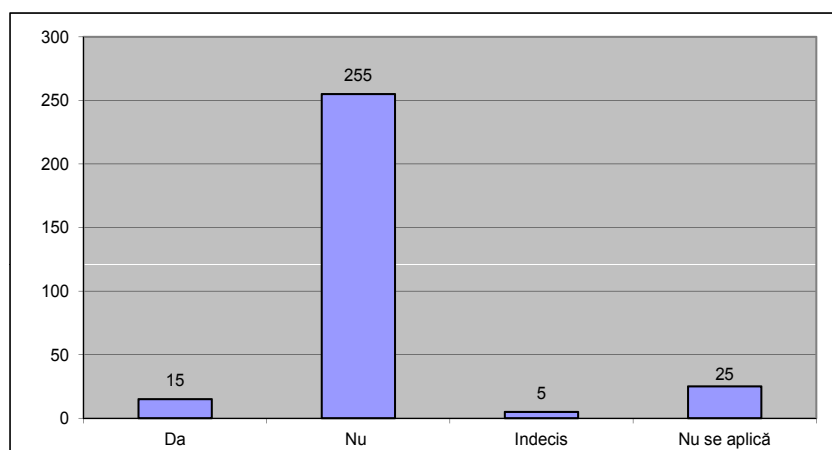

Notă: Într-un singur caz a fost posibil de stabilit că inculpatul a fost determinat să dea declarații. În restul 123 de cazuri nu a fost posibil să se stabilească acest lucru, iar în alte 29 de cazuri monitorii au fost indeciși.

5. PRINCIPIUL CONTRADICTORIALITĂȚII, EGALITATEA ARMELOR ȘI DREPTURILE APĂRĂRII

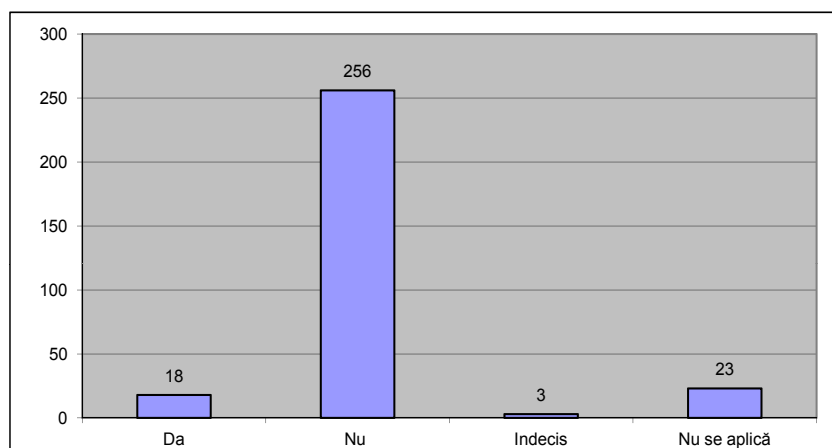
A. Pregătirea adecvată pentru proces

16. Părțile au invocat că au avut „timp insuficient” pentru a-și pregăti cazurile?

Notă: Din ședințele monitorizate, doar în 15 ședințe s-a invocat că părțile au avut timp insuficient pentru a se pregăti de proces, în raport cu 255 de procese în care nu s-au invocat astfel de circumstanțe.

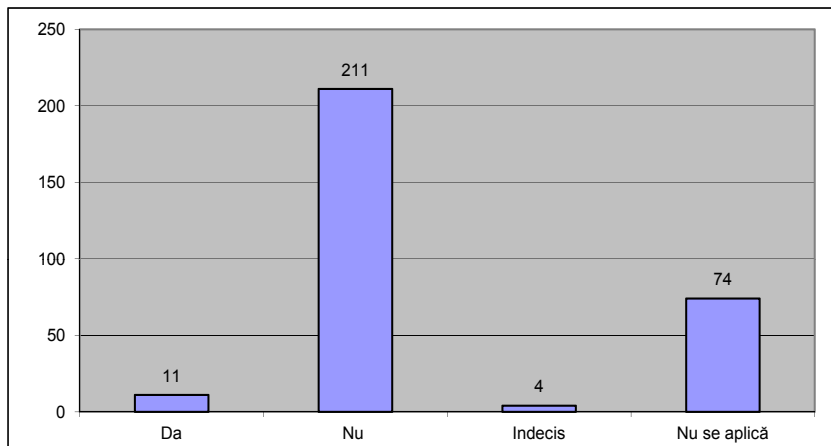
17. Au fost obiecții ale părților în proces că nu le-au fost comunicate toate informațiile relevante cu privire la caz sau că nu au reușit să se familiarizeze cu probele părții adverse?

Notă: Când privește faptul dacă au existat sau nu obiecții ale părților în proces că nu le-au fost comunicate toate informațiile relevante cu privire la caz sau că nu au reușit să se familiarizeze cu probele părții adverse, în 18 cazuri s-a invocat aceasta, în timp ce în 256 de cazuri nu s-au stabilit astfel de circumstanțe.

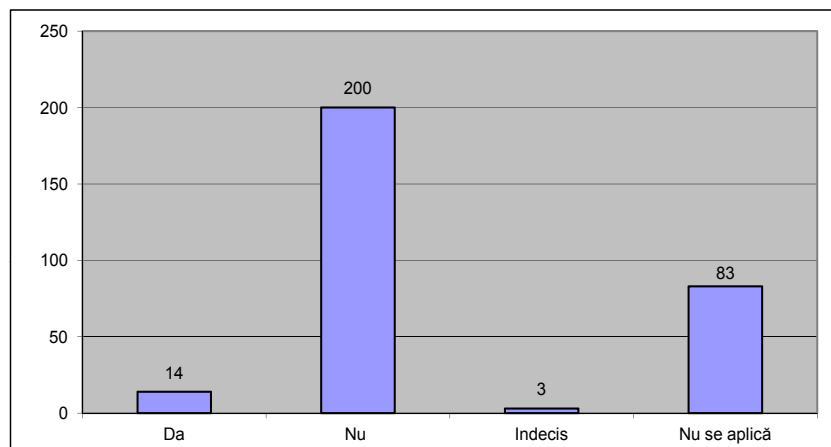
B. Audierea în timp util

18. Credeți că eventualele întârzieri procedurale sau amânările ședințelor au fost nerezonabile, ținând cont de circumstanțele cazului?

Notă: În ceea ce privește caracterul rezonabil al eventualelor întârzieri, în 11 ședințe, monitorii au declarat că aceste întârzieri au fost nerezonabile, iar în 211 aceste amânări au fost rezonabile.

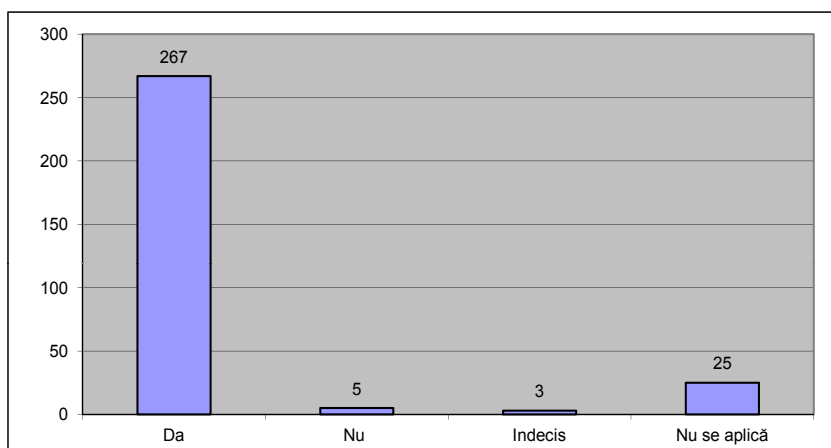
19. Credeți că amânările au avut efecte negative asupra situației de fapt a persoanei (de exemplu, în cazul în care aceasta a fost ținută în arest preventiv sau pe durata procesului) sau a situației de drept a acesteia (chestiuni legate de limitările statutare etc.)?

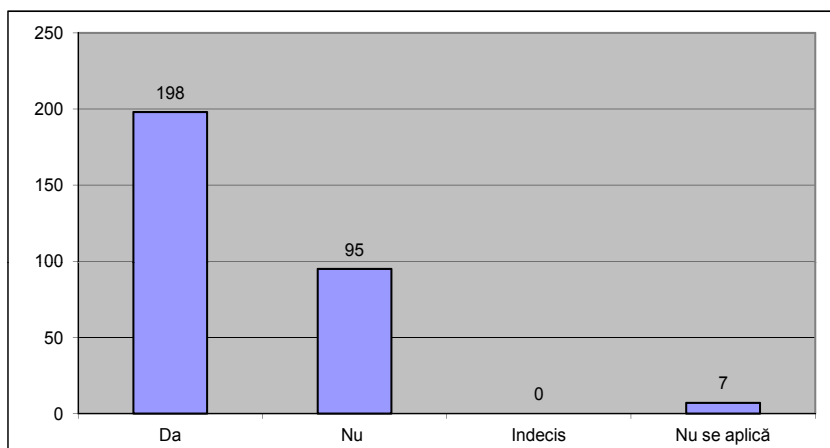
Notă: Când privește presupunerea că eventualele întârzieri ar fi dăunat procesului, în 14 ședințe, monitorii au declarat că aceste întârzieri ar fi putut dăuna, iar în 200 de cazuri aceste amânări nu au avut cum dăuna procesului.

C. Dreptul la prezență și participarea efectivă la ședința de judecată

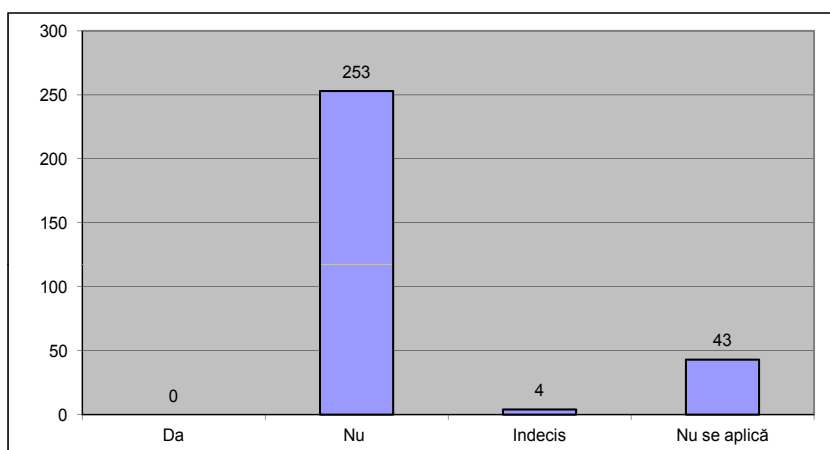
20. Pârâtului (inculpatului/contravenientului) i-a fost oferită posibilitatea reală de a participa la ședință pentru a-și prezenta cazul?

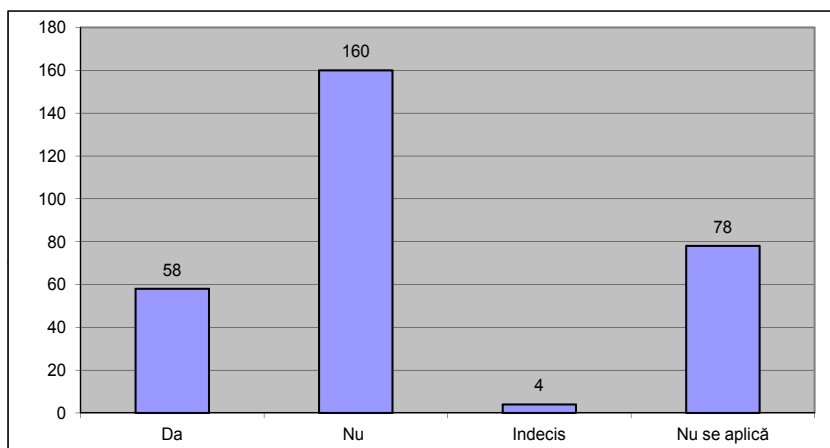
Notă: În majoritatea absolută a proceselor (267), pârâtului (inculpatului/contravenientului) i-a fost oferită posibilitatea reală de a participa la ședință pentru a-și prezenta cazul. Doar în cinci cazuri nu a fost posibilă această participare.

D. Dreptul la reprezentare juridică sau la autoreprezentare**21. Părțile în proces au fost reprezentate de cineva?**

Notă: În majoritatea ședințelor de judecată, părțile au fost reprezentate de avocați sau reprezentanți (198 de ședințe), iar în 95 de procese părțile nu au fost asistate de reprezentanți sau avocați.

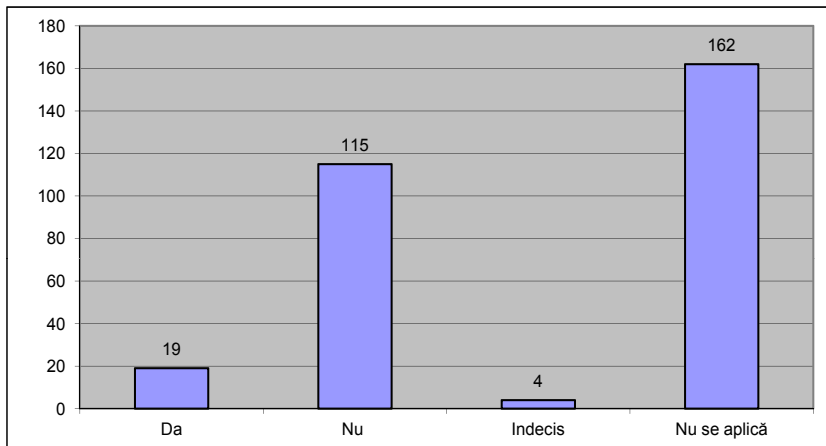
22. Părților le-a fost interzisă autoreprezentarea la proces?

Notă: Monitorii nu au stabilit cazuri în care să fi fost dispusă interzicerea autoreprezentării.

23. O parte sau părțile au solicitat să fie reprezentate de un avocat?

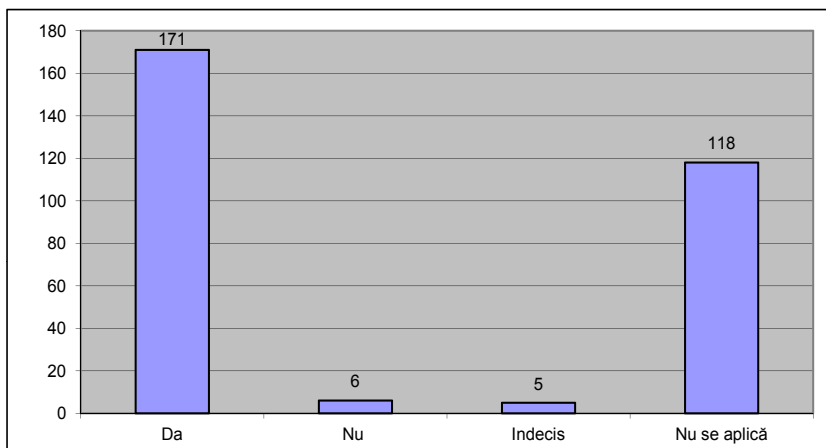
Notă: În 58 de procese din cele monitorizate, a fost solicitată acordarea unui avocat, iar în altele 160 nu au parvenit astfel de demersuri.

24. În cazul în care partea nu a dispus de mijloace suficiente pentru a plăti pentru reprezentare juridică, a solicitat asistența garantată de stat?

Notă: În doar 19 procese, părțile au solicitat un avocat din cadrul oficiului CNAJGS.

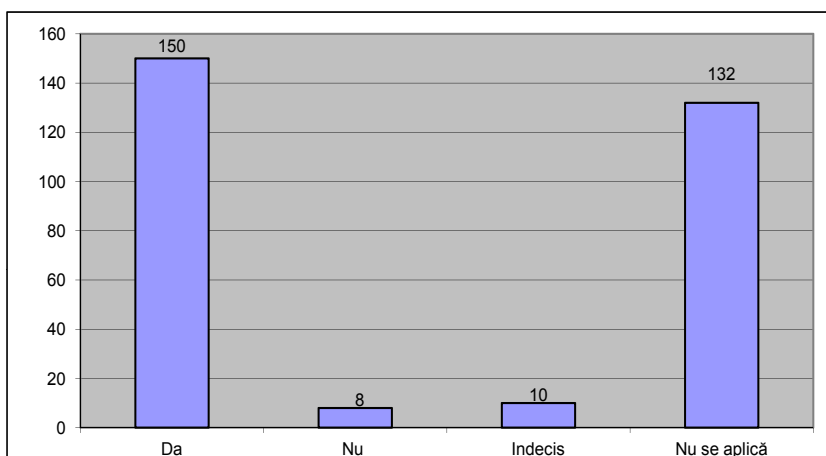
25. Credeți că avocatul a acționat independent, competent și eficient?

Notă: În 171 de procese în care au participat avocați, monitorii au declarat că avocații au acționat independent, competent și eficient, în timp ce în șase ședințe nu s-au stabilit astfel de circumstanțe.

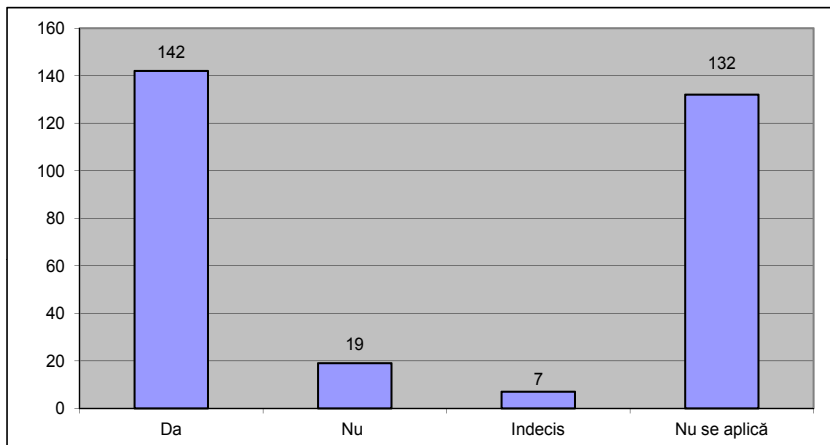
E. Audierea martorilor

26. Credeți că părțile au avut aceleași posibilități de a examina martorii și experții care au fost chemați să depună mărturie la proces?

Notă: În jumătate din procesele monitorizate - 150, monitorii au considerat că părțile au avut aceleași posibilități de a pune întrebări martorilor sau experților și doar în opt cazuri au constatat că aceasta nu a fost posibil.

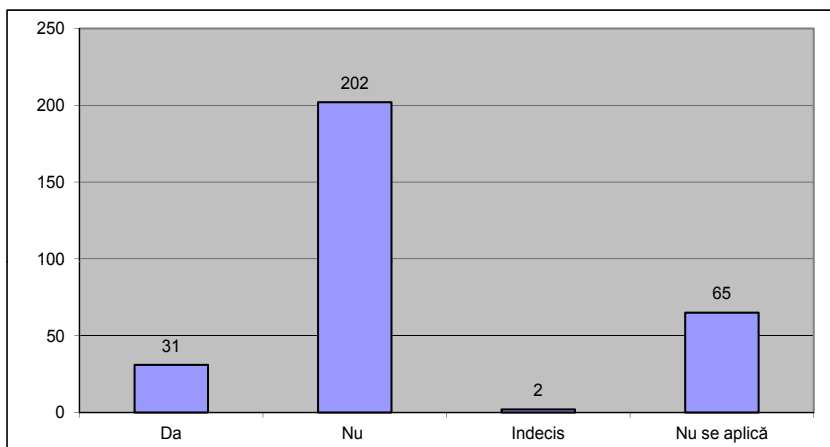
27. Au fost luate toate măsurile pentru a asigura participarea tuturor martorilor și experților citați de către instanță și/sau părți?

Notă: Monitorii au considerat că în 19 cazuri instanța nu a luat toate măsurile pentru a asigura prezența părților sus-nominalizate în proces.

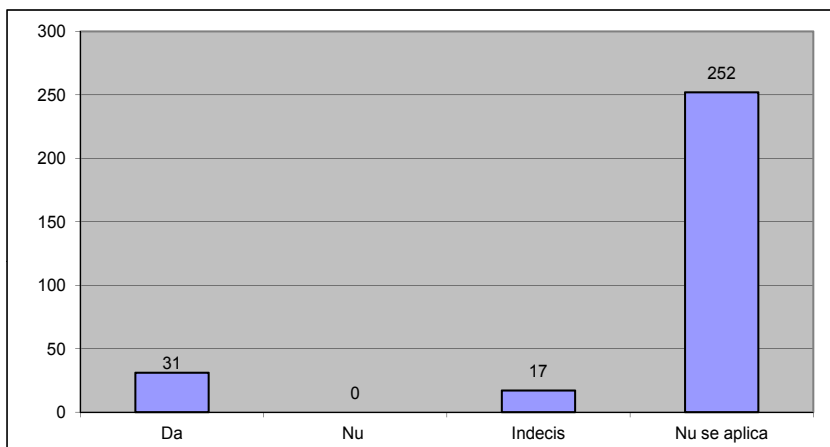
F. Interpretarea și traducerea

28. Părțile au solicitat prezența unui interpret/traducător?

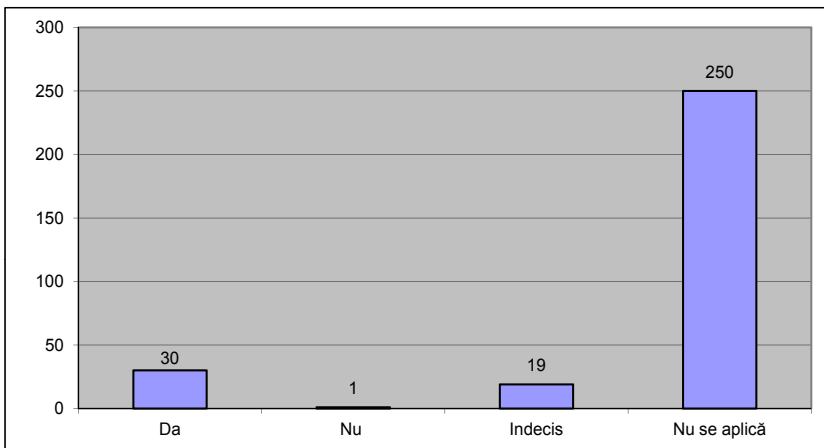
Notă: În doar 31 de ședințe, a fost solicitată asistența unui traducător.

29. Traducătorul desemnat este unul autorizat, selectat din lista de traducători pentru instanțe judecătorești?

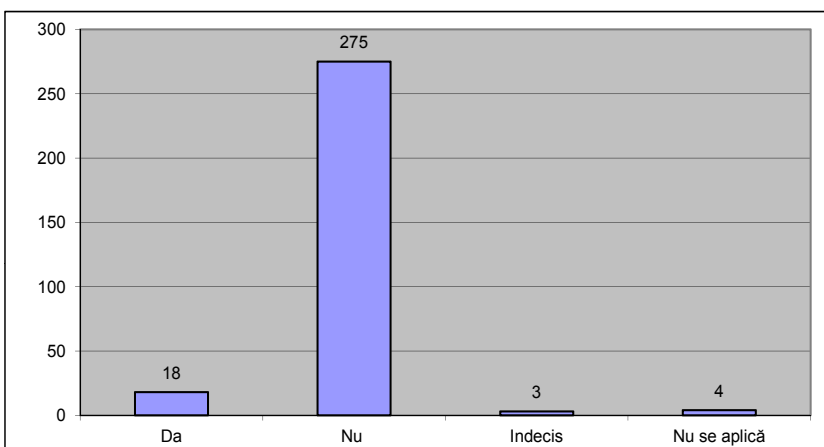
Notă: În toate cazurile, traducătorii au fost autorizați.

30. Credeți că inculpatul/părțile au înțeles pe deplin întrebările traduse?

G. Întrebare suplimentară generală privind egalitatea armelor

31. Credeți că au existat alte aspecte în desfășurarea ședinței care ar fi dus la inegalitatea de fond a părților în proces sau la incapacitatea uneia dintre părți de a-și prezenta cazul pe deplin și de a contesta probele pe care le consideră false?

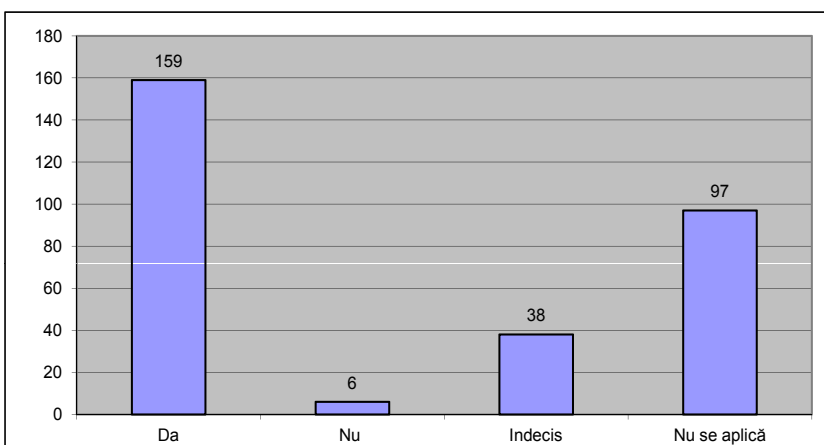

Notă: În 275 de cazuri, s-a stabilit lipsa oricăror elemente de acest gen, și doar în 18 cazuri părțile dosarului au invocat diverse aspecte de inegalitate.

6. HOTĂRÂREA PRONUNȚATĂ PUBLIC ȘI CALITATEA REZULTATULUI PROCESULUI

A. Cerințe generale

32. Credeți că soluția adoptată pe marginea cazului este clară?

Notă: În 159 de dosare, hotărârile pronunțate au fost destul de clare și doar în șase cazuri nu s-a înțeles care este soluția pronunțată.

CONCLUZII

Rezultatele celui de-al cincilea Raport de monitorizare a implementării reformei în sectorul justiției ne permit să facem câteva constatări esențiale.

Din păcate, constatăm că progresul în implementarea Planului de Acțiuni este în continuare destul de lent. Astfel, din 264 de acțiuni planificate pentru a fi realizate până la 31 martie 2014, 157 au fost realizate, iar 107 sunt în continuare nerealizate, ceea ce constituie, respectiv, un raport procentual de 59% față de 41%. În pofida faptului că raportul procentual denotă o creștere pozitivă comparativ cu raportul precedent, ne îngrijorează faptul că deși pentru perioada de referință au fost planificate foarte puține acțiuni, nici acelea nu au fost realizate (din șapte a fost realizată doar una). Iar în cazul pilonilor la care nu au fost planificate deloc acțiuni pentru această perioadă, nu am observat o activitate deosebită în recuperarea acțiunilor restante.

Totodată, trebuie să evidențiem faptul că în perioada de raportare au fost prezentate două studii fundamentale pentru reformarea sistemului judecătoresc, și anume, studiul cu privire la optimizarea dislocării instanțelor judecătorești și cel cu privire la necesitatea specializării judecătorilor. Ambele studii au fost realizate de CRJM și ne exprimăm speranța că acestea vor încuraja actorii responsabili să realizeze cât mai curând acțiuni subsecvente.

Deocamdată, nu putem atesta o veritabilă luptă contra corupției. Cele câteva dosare penale pornite în privința unor judecători, precum și sentința de condamnare la 7 ani privațiune de libertate a unui judecător din Telenești¹⁹ pentru o mită în valoare de 200 de dolari SUA nu demonstrează intenția veritabilă a autorităților de a extirpa corupția din sistemul justiției, or, judecătorii care au comis erori grave în aplicarea legii și în exercițiul funcției rămân neatinși.

Pe de altă parte, societatea civilă este nemulțumită de faptul că la apelurile sale nu primește niciun un răspuns. Astfel, la finele anului 2013, mai multe organizații au semnat un Apel comun către Președintele Republicii Moldova pentru ca acesta să nu promulge Legea cu privire la avocatul poporului adoptată în lectura a doua la 23 decembrie 2013. În lipsa unui răspuns pe marginea Apelului, organizațiile au înaintat un apel repetat, la o lună de la primul²⁰, însă și acesta a avut aceeași soartă. În prezent, etapa actului legislativ este incertă, pe pagina web a Parlamentului fiind indicată sintagma „în tranziție”.²¹

Capacitatea instituțională

Constatăm în continuare o activitate bună a secretariatului grupurilor de lucru, care asigură buna desfășurare a ședințelor, precum și accesibilitatea materialelor acestora pe pagina web dedicată reformei. În același context, în secțiunea dedicată studiilor/rapoartelor de pe pagina web a ministerului a fost creată o rubrică pentru produsele realizate în vederea implementării SRSJ. Nu toate studiile/rapoartele pot fi deocamdată găsite acolo, dar se atestă un efort pentru mărirea gradului de transparență din partea actorilor responsabili.

Proiectul de Suport pentru Coordonarea Implementării Reformei în Sectorul Justiției a elaborat o metodologie nouă privind monitorizarea și raportarea realizării acțiunilor în cadrul SRSJ, prin intermediul căreia fiecărei acțiuni îi este acordată o anumită pondere, în conformitate cu importanța acesteia pentru atingerea obiectivului domeniului de intervenție respectiv. Această

19 <http://www.zdg.md/video/video-judecatorul-prins-cu-200-de-dolari-mita-condamnat-la-7-ani-de-inchisoare>

20 <http://crjm.org/news/view/261>

21 <http://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelelegislative/tabid/61/LegislativId/1927/language/ro-RO/Default.aspx>

metodologie a fost prezentată, secretariatul fiind instruit pentru utilizarea acesteia și urmează ca următorul raport de monitorizare să ia în calcul cele propuse de metodologia nouă.

Realizările în cadrul pilonului I

Deși pentru perioada de raportare, conform PA al SRSJ nu au fost planificate acțiuni, instituțiile responsabile nu au fost foarte active în recuperarea acțiunilor restante. Astfel, menționăm realizarea a patru acțiuni dintre cele restante, dintre care trei au fost implementate cu ajutorul CRJM. Deși întârziate, acțiunile respective constituie baza pentru realizarea unor acțiuni subsecvente, implementarea cărora era blocată de nerealizarea acestor trei studii.

Trebuie să menționăm faptul că din cele 23 de acțiuni care în continuare rămân a fi nerealizate în cadrul acestui Pilon, opt au termenul de realizare din 2012.

Realizările în cadrul pilonului II

Conform Planului de Acțiuni pentru implementarea SRSJ pentru anii 2011 - 2016, în cadrul Pilonului II sunt prevăzute pentru realizare în total *84 de acțiuni*. Până în trimestrul I, anul 2014 (31 martie 2014), trebuia finalizate 43 de acțiuni. Dintre acestea, 24 au fost realizate, iar altele 19 – nu au fost realizate. Pe parcursul perioadei de raportare (1 ianuarie – 31 martie 2014), nu a fost realizată nicio acțiune din cele cinci scadente. Totuși au fost realizate două acțiuni din cele rămase restante la începutul perioadei de raportare.

Realizările în cadrul pilonului III

Apreciem efortul depus de către CNAJGS în vederea realizării acțiunilor de care este responsabil, astfel că această instituție a reușit să finalizeze prin publicare trei studii referitoare la activitatea CNAJGS, diminuând astfel cota acțiunilor nerealizate.

De asemenea, remarcăm faptul că au fost realizate alte două acțiuni referitoare la modificarea cadrului legal ce reglementează activitatea executorilor judecătorești. Astfel, Parlamentului i-au fost propuse modificările la Codul de Executare și Legea cu privire la executorii judecătorești (**3.3.2. punctul 2 și 3.2.1. punctul 2**). Cu toate acestea, UNEJ a reacționat destul de dur cu referire la unele propuneri de modificare. În opinia UNEJ, modificările nu vor duce la consolidarea instituțională și funcțională a noului sistem de executori judecătorești privați, ci, din contra, va crea o dependență față de Ministerul Justiției. Prin urmare, executorii judecătorești vor fi discriminați în raport cu alte profesii conexe sistemului justiției.

Totodată, în cadrul ședinței GL III din 24.01.2014, s-a decis ca acțiunea **3.3.1. punctul 3**. Elaborarea regulamentului privind executarea hotărârilor CtEDO să fie declarată desuetă. Această decizie a fost adoptată în legătură cu faptul că noua Lege cu privire la Agentul guvernamental va institui un mecanism de control parlamentar al executării hotărârilor CtEDO, prin urmare, nu va mai fi necesară elaborarea altor acte.

Realizările în cadrul pilonului IV

Deși pentru perioada de raportare, conform PA al SRSJ, nu au fost planificate acțiuni noi, instituțiile responsabile nu au reușit să finalizeze niciuna din acțiunile restante. Astfel, din cele 11 acțiuni restante, nu a fost realizată niciuna.

Realizările în cadrul pilonului V

Conform Planului de Acțiuni pentru implementarea SRSJ pentru anii 2011 - 2016, în cadrul Pilonului V sunt prevăzute pentru realizare în total *28 de acțiuni*. Până în trimestrul I, anul 2014

(31 martie 2014), trebuia finalizate 20 de acțiuni. Dintre acestea, 11 au fost realizate, iar altele nouă – nu au fost realizate. Pe parcursul perioadei de raportare (1 ianuarie – 31 martie 2014), a fost realizată singura acțiune scadentă. De asemenea, a fost realizată și o acțiune din cele rămase restante la începutul perioadei de raportare.

Realizările în cadrul pilonului VI

Conform Planului de Acțiuni pentru implementarea SRSJ pentru anii 2011 - 2016, în cadrul Pilonului VI sunt prevăzute pentru realizare în total *100 de acțiuni*. Până în trimestrul I, anul 2014 (31 martie 2014), trebuia finalizate 45 de acțiuni. Dintre acestea, 30 au fost realizate, iar altele 15 – nu au fost realizate. Pe parcursul perioadei de raportare (1 ianuarie – 31 martie 2014), a fost realizată o acțiune din cele rămase restante la începutul perioadei de raportare.

Realizările în cadrul pilonului VII

Deși pentru perioada de raportare, conform PA al SRSJ, nu au fost planificate acțiuni, instituțiile responsabile nu au reușit să finalizeze nici una din acțiunile restante. Astfel, din cele șapte acțiuni restante, niciuna nu a fost realizată, iar mai mult de jumătate dintre acestea sunt cu termenul expirat încă în 2012.

Monitorizarea ședințelor de judecată

Datorită efortului depus de echipa de monitori în primul trimestru al anului 2014, au fost monitorizate 300 de ședințe de judecată în toate instanțele de judecată din țară. Astfel, au fost monitorizate 153 de ședințe penale/contravenționale și 147 de ședințe civile. Totodată, au avut posibilitatea de a completa chestionare cu privire la satisfacție 480 de participanți la procese.

În urma analizei informației obținute, constatăm că nu au fost stabilite anumite tendințe negative, comparativ cu trimestrele precedente.

Un indicator pozitiv al creșterii îl constituie numărul ședințelor care au fost înregistrate, care a crescut cu 12% comparativ cu trimestrul IV al anului 2013. În același timp, a crescut și numărul ședințelor care s-au desfășurat în sălile de ședințe, cu circa 10%.

Printre deficiențe putem menționa problemele legate de facilitățile instanței, care au fost apreciate negativ de aproximativ 20% din avocați și justițiabili. De cele mai multe ori se invocă elementarele birouri pentru studierea dosarelor, vestiarele pentru avocați și, nu în ultimul rând, funcționarea veceurilor în incinta instanțelor de judecată.

Monitorizarea paginilor web ale instanțelor judecătorești

Pe parcursul lunilor februarie-martie 2014, observatorii au monitorizat buna funcționare și accesibilitatea paginilor web ale instanțelor judecătorești. În vederea realizării acestei monitorizări, le-au fost formulate trei întrebări esențiale:

1. Se publică sau nu pe pagina web agenda ședințelor?
2. Se publică sau nu la timp hotărârile instanței?
3. Paginile web dispun de un motor de căutare?

Astfel, în perioada nominalizată, au fost monitorizate 50 de pagini web ale instanțelor judecătorești din țară. Observatorii au constatat că, în 12 cazuri din 50 (sau **24%**), agendele **nu se publică pe pagina web**. Au fost constatate și cazuri în care agenda publicată pe pagina web nu coincidea cu cea afișată în instanță.

În ceea ce privește cea de-a doua întrebare, în doar 22 de cazuri (sau **44%**) hotărârile instanței **sunt publicate la timp pe pagina web**. De asemenea, au fost observate cazuri când, deși au fost publicate, acestea nu se deschideau. În unele cazuri, nu s-au publicat hotărâri pe pagina web timp de o lună.

Deși majoritatea absolută a paginilor dispune de un motor de căutare, doar în 35 de cazuri (sau 70%) acesta este cât de cât eficient, de cele mai multe ori însă observatorii constatând disfuncții ale motorului de căutare.

Tabelul Nr. 1 - Realizarea acțiunilor pe fiecare pilon.

Instituția responsabilă	Pilon Nr. 1		Pilon Nr. 2		Pilon Nr. 3		Pilon Nr. 4		Pilon Nr. 5		Pilon Nr. 6		Pilon Nr. 7		Total		Acțiuni R/NR procentual		
	Total R	NR	Total R	NR	Total R	NR	Total R	NR	Total R	NR	Total R	NR	Total R	NR	Total R	NR	% R	%NR	
Ministerul Justiției	42	30	12	8	4	4	13	6	7	30	21	9	5	165	100	65	61%	39%	
Consiliul Superior al Magistraturii	19	14	5	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	23	14	9	61%	39%	
Institutul Național al Justiției	12	6	6	1	1	0	2	1	6	5	3	0	0	25	16	9	64%	36%	
Centrul Național Anticorupție	0	0	0	3	3	0	4	2	0	0	0	0	0	7	5	2	71%	29%	
Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat	0	0	0	0	0	7	5	2	0	0	0	0	0	7	5	2	71%	29%	
Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0%	100%	
Ministerul Afacerilor Interne	0	0	0	3	0	3	0	0	0	0	2	1	1	5	1	4	20%	80%	
Procuratura Generală	0	0	0	12	6	6	0	0	0	0	3	1	2	15	7	8	47%	53%	
Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	4	2	6	4	2	67%	33%	
Consiliul Național pentru reforma organelor de ocrotire a normelor de drept	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	100%	0%		
Comisia Națională de Integritate	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	2	2	0	100%	0%	
Parlamentul	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	100%	0%	
Administrația Publică Centrală	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	100%	0%	
Centrul E-Guvernare	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0%	100%	
Instituțiile din sectorul Justiției	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	2	0%	100%	
Curtea Constituțională	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0%	100%	
Consiliul Superior al Procurorilor			1	0	1									1	0	1	0%	100%	
TOTAL	73	50	23	43	24	19	33	10	23	15	11	9	24	17	7	264	157	59%	41%
Total Trimestrul I, 2014	0	0	0	5	0	5	1	0	1	1	0	0	0	7	1	6	14%	86%	

Diagrama Nr. 1 – Total acțiuni realizate și acțiuni nerealizate

